

MEDIAN

VÝZKUM TRHU, MÉDIÍ A VEŘEJNÉHO MÍNĚNÍ, VÝVOJ SOFTWARE

Národních hrdinů 73, 190 12 Praha 9

tel.: 225 301 111, fax: 225 301 101

e-mail: median@median.cz

www.median.cz

ZPRÁVA Z VÝZKUMU POSTOJŮ CÍLOVE SKUPINY K LIDSKÝM PRÁVŮM A PRÁVŮM OHROŽENÝCH MENŠIN

EXTERNÍ VÝSTUPNÍ ZPRÁVA Z VÝZKUMU

Praha 14.9..2021

Mgr. Martina Veverková, Mgr. Monika Kyselá, Mgr. Ivan Cuker

MEDIAN, s.r.o.

Národních hrdinů 73, 190 12 Praha 9, tel.: 225 301 111, fax: 225 301 101

O VÝZKUMU

Výzkum postojů cílové skupiny k lidským právům a ohroženým menšinám je součástí aktivit Ministerstva pro místní rozvoj ČR, projektu Místo pro všechny – budování prostoru pro vzájemné soužití, který se zaměřuje na osvětu cílové skupiny mladých lidí o problematice lidských práv, rasismu, diskriminace či násilí z nenávisti. Tento výzkum navazuje na předchozí dotazníkové šetření k dané problematice, realizované v roce 2014.

Dotazníkové šetření bylo realizováno na dvou cílových podskupinách – a to reprezentativním vzorku populace ČR ve věku 15-30 let a ve věku 21-36 let metodou CAWI na online panelu společnosti Median. Srovnání s výzkumem z roku 2014 bylo provedeno na stejně definované skupině respondentů, s adekvátním věkovým posunem (15-25 let v roce 2014, 21-31 let v současném výzkumu). Tito respondenti byli vybráni z obou hlavních cílových skupin projektu, pokud svým věkem spadali do uvedeného rozmezí, a struktura respondentů byla následně dovážena, aby odpovídala struktuře z roku 2014.

Výzkum se tematicky zaměřuje na následující oblasti:

- Experimentální otázky, které zjišťují, zda jsou různé situace hodnoceny stejně nebo odlišně, pokud je zmíněna etnicita nebo náboženství aktéra;
- Osobní a zprostředkované zkušenosti s příslušníky menšin;
- Vnímání obsahu pojmu násilí z nenávisti;
- Vztah k jednotlivým skupinám ve společnosti (hodnocení soužití, dostatku informací, vnímání při osobním a veřejném kontaktu, hodnocení jejich postavení v ČR);
- Vnímání kampaně Hate Free;
- Postoje k otázkám lidských práv, z nichž se odvozuje klíčový indikátor – podíl osob z cílové skupiny s pozitivním vztahem k lidským právům.

U otázek, které se opakují z roku 2014, je komparace uvedena hned za vyhodnocením aktuálních výsledků otázky. Grafy v této zprávě jsou založeny na porovnání dvou hlavních

cílových skupin projektu (15-30 let, 21-36 let) a na komparaci výsledků z let 2021 a 2014 – u grafu je vždy uvedeno, co je v daném případě komparováno, a tam, kde je to možné, je barevně odlišeno, o jakou variantu se jedná.

Statistiky pracují zejména s komparací podílů jednotlivých odpovědí a dále tzv. Top2Boxů a Bottom2Boxů, tedy součtů pozitivních a negativních odpovědí (např. Určitě + Spíše ano, Určitě + Spíše ne).

Tab. č. 1: Vážená sociodemografická struktura hlavních cílových skupin a srovnávací skupiny

	CS 15-30 let		CS 21-36 let		Srovnávací skupina (analogická s výzkumem z roku 2014)
	N = 1008		N = 1004		N = 1343
Pohlaví					
	Vážený podíl v %				
Muž	51,2		51,2		51,2
Žena	48,8		48,8		48,8
Věkové skupiny (odlišné pro každou CS)					
15-20 let	30,4	21-25 let	28,2	21-26 let	48,5
21-25 let	32,2	26-30 let	32,8	27-31 let	51,5
26-30 let	37,4	31-36 let	39,1		
Vzdělání (dosažené)					
Základní	28,1		5,3	Nebylo váženo na vzdělání - stejně jako v roce 2014	
Vyučen/ Střední škola bez maturity	11,3		21,4		
Středoškolské s maturitou	41,5		45,6		
Vysokoškolské	19,0		27,7		
Kraj					
Hl.m.Praha	12,1		13,5		11,6
Středočeský kraj	12,2		12,1		12,2

Jihočeský kraj	5,9		5,7		6,1
Plzeňský kraj	5,3		5,3		5,5
Karlovarský kraj	2,7		2,6		2,9
Ústecký kraj	7,7		7,2		7,9
Liberecký kraj	4,2		4		4,1
Královéhradecký kraj	5,3		5,1		5,3
Pardubický kraj	5		4,9		4,9
Vysočina	5		4,9		4,9
Jihomoravský kraj	11,4		11,7		11
Olomoucký kraj	5,9		5,8		6,1
Zlínský kraj	5,5		5,3		5,6
Moravskoslezský kraj	12		11,8		11,7
Velikost místa bydliště					
Do 999 ob.	16,1		14,6	Do 4 999 obyvatel	39,1
1 000 až 4 999 ob.	19,8		19,8	Od 5 000 do 99 999 obyvatel	41,4
5 000 až 19 999 ob.	19,3		18,9	100 000+ obyvatel	19,5
20 000 až 99 999 ob.	22,4		22,5		
100 000 a více ob.	22,4		24,3		

SHRNUTÍ VÝSLEDKŮ

V experimentálních otázkách projevili nižší míru předsudků („měření jiným metrem“) příslušníci cílové skupiny 15-30 let, oproti skupině 21-36 let. U Romů obecně vidíme, že rozdíly nejsou příliš výrazné, podobně tomu je i u Rusů. U Romů však přetrvávají výrazné rozdíly, co se týče přístupu k bydlení a sociální pomoci od státu.

V otázkách, kde figurovali Vietnamci, byly zaznamenány dokonce pozitivní předsudky (tedy situace, kde figurovali, byly hodnoceny pozitivněji, než bezpříznakové varianty). U Muslimů se projevil velmi výrazný rozdíl při hodnocení mladé dívky, která se vdává dobrovolně/na nátlak rodiny, na druhou stranu v podstatě neutrálně byla hodnocena muslimská učitelka.

Polovina lidí z obou skupin udává, že mají nějakou negativní zkušenost s příslušníkem některé menšiny, nejčastěji šlo o krádež či slovní napadání.

Soužití s Romy, bezdomovci a Muslimy je hodnoceno převážně negativně – zatímco u prvních dvou skupin mají lidé zároveň pocit, že o nich mají dostatek informací, u Muslimů přiznávají, že o jejich životě v ČR dostatek informací nemají.

Násilí z nenávisti je obecně chápáno jako fyzické násilí a jako násilí proti jinakosti (menšině, jiné komunitě). Dotázaní většinou dokázali správně určit, co je násilí z nenávisti – skupina 15-30 let za něj ve větší míře než druhá skupina označovala deadnaming transgender osoby a provolávání hesla „Cikáni do práce“.

Zároveň většina z obou skupin uznává, že násilí z nenávisti je nebezpečím pro celou společnost a i skupinu, na jejímž příslušníkovi je násilí pácháno.

U vnímání situace začlenění některých menšin se rovněž setkáváme s tím, že skupina 15-30 let má pozitivnější postoje, než skupina 21-36 let. Pozitivnější postoje mají také lidé s vysokoškolským vzděláním.

U Muslimů je nejčastěji zastáván názor, že jejich život v ČR je komplikovaný. U Romů, zejména ve skupině 21-36 let, panuje názor, že toho začali požadovat příliš, zatímco se odvolávají na rovná práva všech.

Při otázkách na gaye a lesby, a také transgender osoby, se cílové skupiny do jisté míry rozcházejí – lidé ze skupiny 21-36 let častěji věří, že jejich diskriminace už není v ČR problém, zatímco mladší skupina si více všímá komplikovanosti jejich života.

U Rusů panuje často přesvědčení, že jejich diskriminace není problém, avšak skupina 21-36 let se pak v dalších otázkách projevuje více rusofobně. U Ukrajinců jsou lidé rozpolceni, zda je jejich život komplikovaný, nebo zda jejich diskriminace nepředstavuje problém.

Příslušníci všech menšin jsou ale výraznou většinou lidí při osobním kontaktu akceptováni.

Skupina 15-30 let reaguje oproti skupině 21-36 let negativněji na rasistický humor a na rasistické statusy na Facebooku.

Hoaxům o Romech věří menšina lidí, avšak nejčastější odpovědí je v těchto případech „Nevím“, nikoli, že daný výrok je nepravda. Skupina 21-36 let více věří tomu, že Romové mají nárok na vyšší sociální dávky a důchody při nesplnění běžných podmínek.

1/5 osob z cílové skupiny chápe sama sebe jako příslušníky nějaké specifické skupiny ve společnosti, nejčastěji nositele nějakého fyzického znaku, či jsou členy církve nebo zájmových organizací. Podobný podíl lidí se řadí do LGBT komunity.

Kampaň Hate Free znají 2/5 obou cílových skupin, desetina ji přitom zná dobře, nejčastěji ze sociálních sítí. Kampaň je vnímána převážně pozitivně.

V otázce týkající se odškodnění nedobrovolně sterilizovaných Romských žen existuje nejsilnější podpora respondentů pro nápravu porušování lidských práv. Obdobný postoj sledujeme i u otázky týkající se zrovnoprávnění gayů a leseb a umožnění adopce dětí homosexuálním párům.

Z celkového hlediska splnilo 71 % respondentů cílové skupiny 15-30 let podmínky k tomu, aby mohli být označeni za osoby s pozitivním přístupem k problematice lidských práv. Ve skupině 21-36 let je to 64 %.

POROVNÁNÍ VÝSLEDKŮ Z ROKU 2014 A 2021

V otázce na interpretaci situace s (romským) dělníkem, který sedí u výkopu a kouří, se interpretace celkově změnila – u neutrálně pojatého výroku se interpretace, že se dělník „fláká“ snížila z 59 % na 36 % (tedy poměr obou interpretací se v podstatě obrátil) a rozdíl mezi ne-Romem a Romem se snížil ze 7 % na 3 % - v tomto ohledu lze tedy konstatovat, že se zmenšily předsudky jak vůči dělníkům, tak vůči Romům. Nicméně najdeme i příklady opačného posunu, a to z rozdílu 7 % na 11 % u situace s dívkou, kterou fackuje starší muž, pokud je zmíněna její romská etnicita.

U otázek, kde se řeší potenciální trest za přečin, můžeme konstatovat, že obecně došlo ke zmírnění toho, jak by mladí lidé pachatele potrestali, přičemž rozdíl dle etnicity zůstal.

U posuzování toho, co je nebo není násilí z nenávisti, lze obecně konstatovat minimálně dílčí zlepšení povědomí – u mnoha položek, které představují násilí z nenávisti, došlo ke zvýšení míry jistoty odpovědi (ze spíše na určitě ano) či k nárůstu celkového podílu těch, kteří daný akt považují za násilí z nenávisti. Např. u situace, kdy někdo napíše na FB, že „cikáni jsou štěnice“ se podíl odpovědi „Určitě ano“ zvýšil ze 42 % na 53 %. Celkový podíl těch, kdo považují nadávání někomu do „úchylného buzeranta“ za násilí z nenávisti, se zvýšil z 61 % na 69 %, k podobnému nárůstu došlo i u „plivnutí na bezdomovce“. O lepším povědomí vypovídá i menší podíl těch, kdo považují za násilí z nenávisti akty, které do této kategorie reálně nepatří (u situace, že Rom napadne taxikáře, došlo ke snížení z 62 % na 51 %).

Posuzované vtipy jsou pak oproti roku 2014 častěji vnímány jako urážlivé a rasistické, naopak méně často jsou vnímány skrze pozitivní přívlastky.

I u posuzování hoaxů a pravdivých informací o Romech se zdá, že jsou zástupci cílové skupiny informovanější – např. podíl těch, kdo věří, že Romské rodiny mají právo na vyšší sociální dávky, než neromské, se snížil o 14 %, ze 44 % na 30 %.

U vnímání zločinů z nenávisti pak také došlo ke změnám postojů, které však nemají jednoznačný směr. Výrazně se např. zvýšila míra nesouhlasu s tím, že oběti si za napadení často mohou samy, a to z 55 % na 72 %. O 8 % (z 81 % na 73 %) ubylo těch, kteří se domnívají, že jedinec má právo být chráněn před nenávistnými projevy na internetu. Obdobně však přibylo 8 % těch, kteří si myslí, že verbální projevy nenávisti nejsou méně závažné, než fyzické napadení. Obecně lze tedy předpokládat, že za změnami stojí to, s čím se lidé setkávají v kontextu svého života a veřejného dění (např. diskuse o sekundární viktimizaci obětí sexuálně motivovaných trestných činů, praktická nemožnost zajistit někomu ochranu před nenávistnými projevy na internetu apod.).

Celkově však můžeme mluvit o tom, že u cílové skupiny z roku 2014 došlo k pozitivnímu posunu v uvědomělosti, co se rasismu a informovanosti o násilí z nenávisti týče.

PODROBNÝ PŘEHLED VÝSLEDKŮ

EXPERIMENTÁLNÍ OTÁZKY – “MĚŘENÍ STEJNÝM METREM”

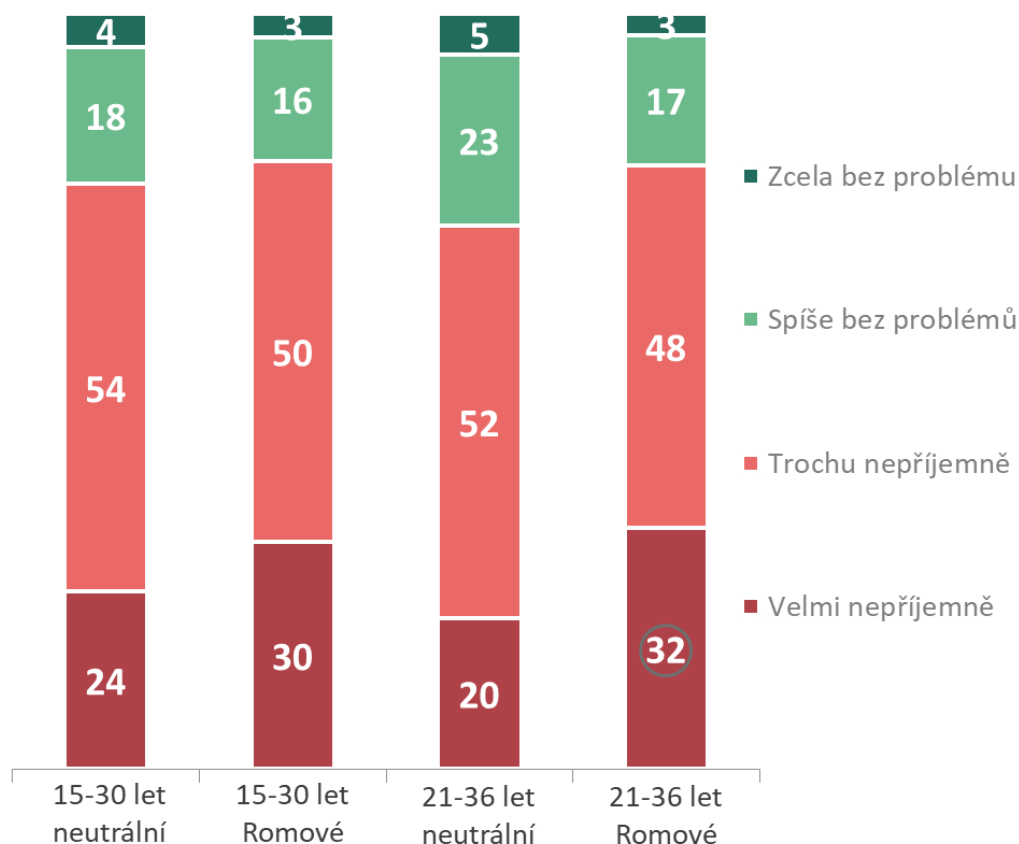
Výzkum obsahoval test, zda respondenti vnímají a reagují na shodné události, pokud je jejich aktérem Rom/ka, Muslim/ka, Vietnam/ka, Rus/ka a člověk bez specifikace národnosti či nábožentví. Dále byly zařazeny otázky, kde jsou různě příznakové obě varianty (hráč bílé pleti, hráč černé pleti).

Případné rozdíly mohou naznačovat, jak se skupinové vnímání příslušníků menšiny (ať již založené na osobních zkušenostech s jedinci, sdílených informacích či osobním pocitu) přenáší na její členy, o kterých nemáme žádné další informace, či obecněji řečeno, zda je situace vnímána jinak podle toho, kdo je aktérem.

U každého respondenta výzkumu bylo náhodně u každé otázky vybráno, která ze dvou variant znění se mu zobrazí. V dotazníku byly tyto otázky rozmístěny v rámci první poloviny dotazníku, aby respondentovi nebyla jasně zřejmá podstata experimentu.

Otázky, kde v příznakových variantách figurují Romové, se opakují z výzkumu provedeném v roce 2014. Otázky na ostatní skupiny a situace byly do dotazování zařazeny poprvé.

Graf č.1: Experimentální otázka: Hluční mladíci v autobusu

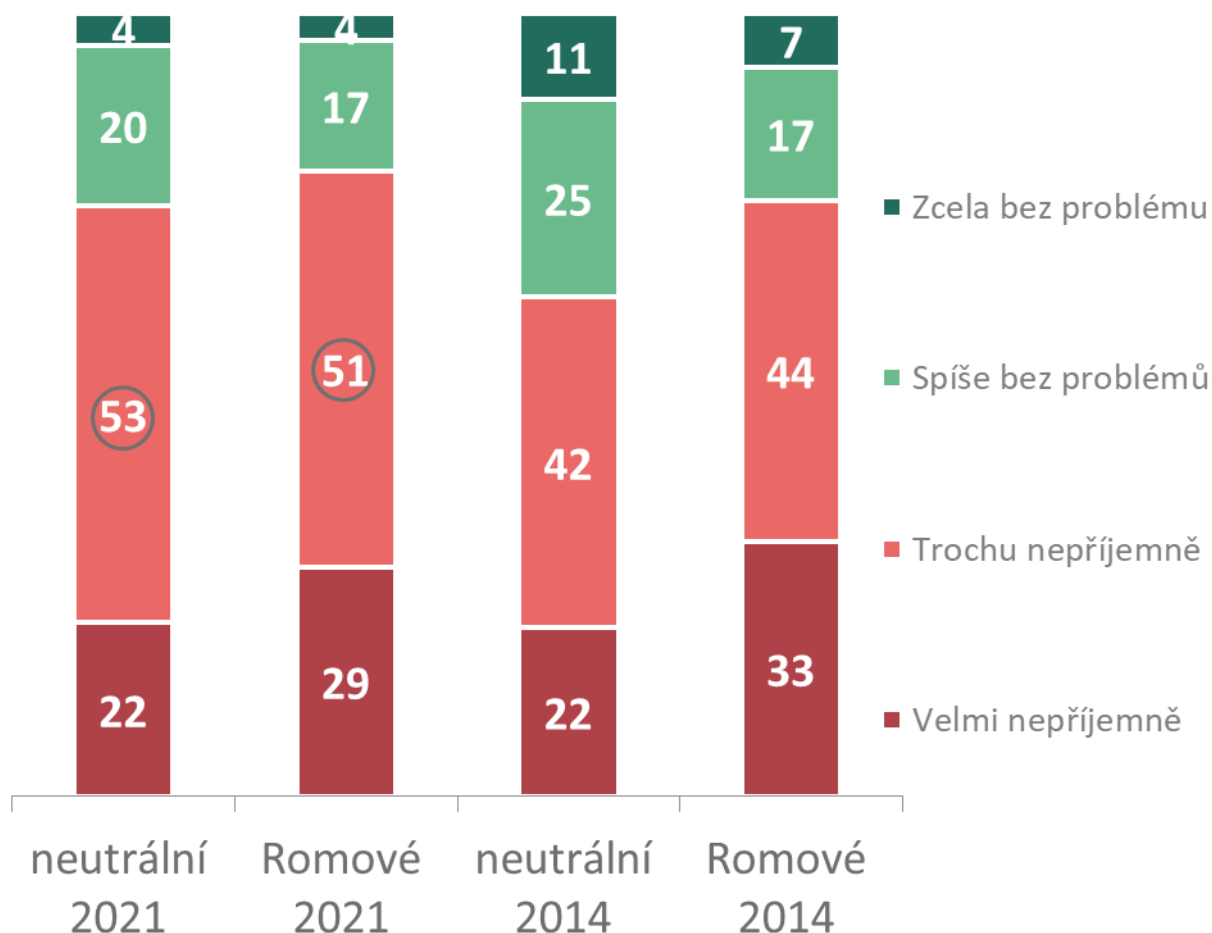
V01. Jak byste se cítil(a), kdybyste jel(a) autobusem a několik sedadel od Vás by se dva Romové /mladíci (14-15 let) nahlas bavili a pouštěli si hudbu z mobilu?

Podle pořadí sloupců: N = 487, N = 521, N = 501, N = 503; graf zobrazuje údaje v %

Situace s mladíky, kteří se nahlas baví a pouští si hudbu z mobilu v autobusu, je nepříjemná většině lidí (77 % v případě skupiny 15-30 let, 72 % v případě skupiny 21-36 let v součtu Velmi a Trochu nepříjemně). Pokud je zmíněno, že mladíci jsou Romové, stoupne podíl těch, kterým je situace nepříjemná na 81 %, resp. 80 %. Významný rozdíl tedy vidíme zejména u skupiny 21-36 let, je však při porovnání s druhou skupinou dán zejména tím, že je jim méně nepříjemná neutrální situace.

Výraznější rozdíl u otázky neutrální a se zmíněnou etnicitou mladíků vidíme také u lidí se středoškolským vzděláním bez maturity (65 % vs. 80 % Velmi + Trochu nepříjemné) – ovšem rozdíl je také dán zejména větší tolerancí k neutrální situaci.

Graf č.2: Experimentální otázka: Hluční mladíci v autobusu 2021 vs. 2014

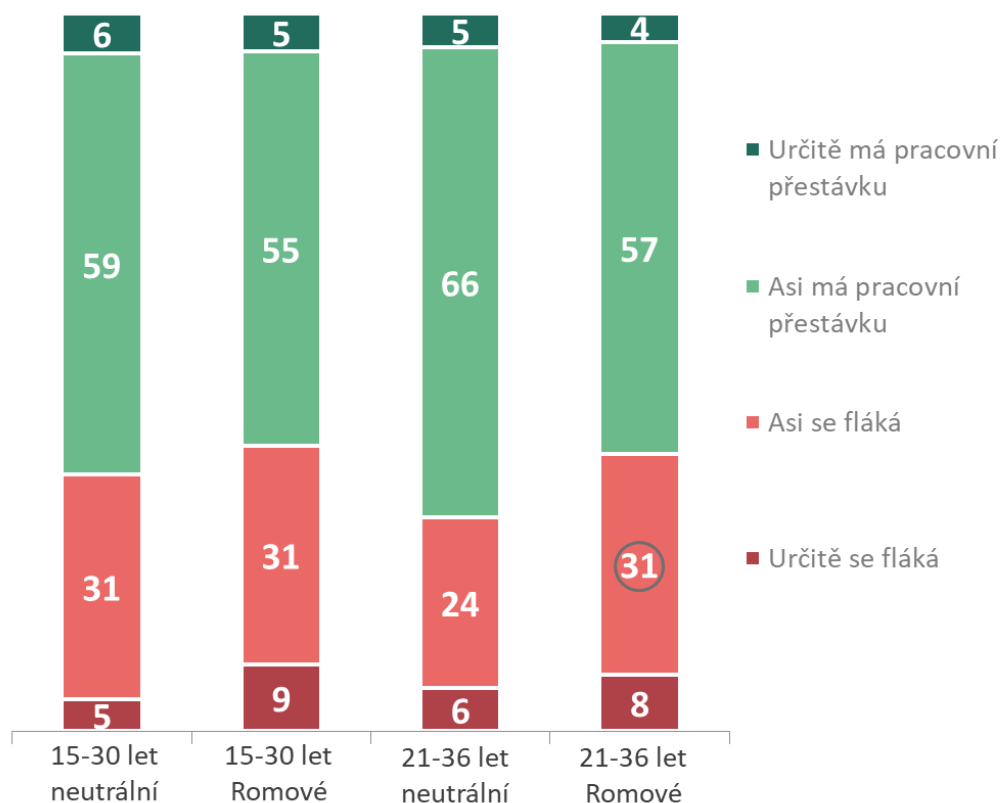

V01. Jak byste se cítil(a), kdybyste jel(a) autobusem a několik sedadel od Vás by se dva Romové /mladíci (14-15 let) nahlas bavili a pouštěli si hudbu z mobilu?

N neutrální 2021 = 669; N Romové 2021 = 674; N neutrální 2014 = 488; N Romové 2014 = 512; graf zobrazuje údaje v %

V cílové skupině, shodně s tou z roku 2014 (resp. příslušně starší) vidíme, že celkově je situace vnímána jako více nepříjemná, nicméně rozdíl, pokud jsou chlapci Romové, se snížil z 13 % v roce 2014 na 5 % v letošním roce.

Graf č.3: Experimentální otázka: Dělník u výkopu

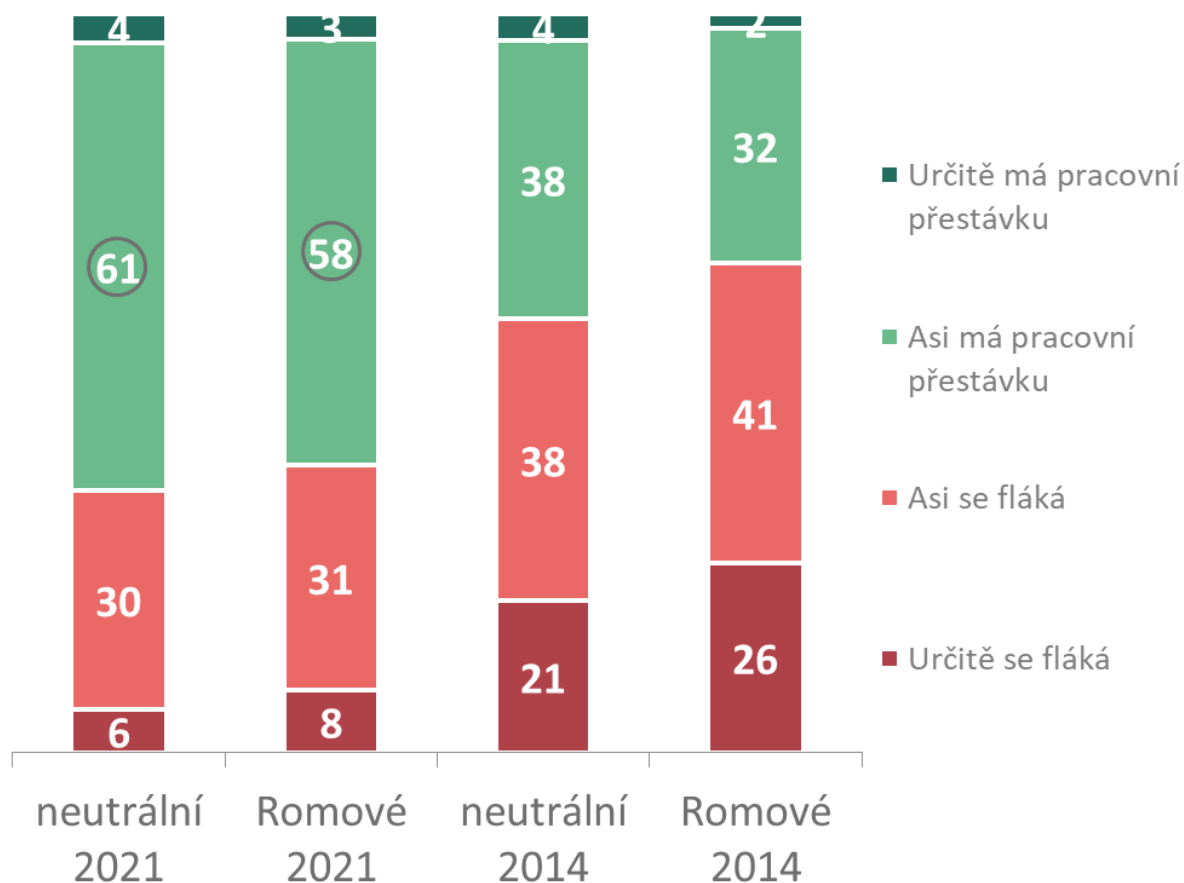

V02. Co byste si pomyslel(a), pokud byste procházel(a) / projížděl(a) kolem stavby a viděl(a) romského dělníka/ dělníka, jak sedí vedle výkopu a kouří?

Podle pořadí sloupců: N = 487, N = 521, N = 495, N = 509; graf zobrazuje údaje v %

Situace s dělníkem, který sedí u výkopu a kouří, je převážně interpretována pozitivně, tedy tak, že dotyčný má pracovní přestávku. Přibližně 2/5 lidí pak situaci interpretují tak, že dotyčný se “fláká”. Rozdíl mezi neutrální formulací a Romským dělníkem je i v tomto případě zejména u skupiny 21-36 let a i zde je dán především pozitivnějším náhledem na neutrální situaci (pouze 30 % interpretuje, že dotyčný se “fláká” v bezpříznakové situaci vs. 39 % v případě Romského dělníka).

Graf č.4: Experimentální otázka: Dělník u výkopu 2021 vs. 2014

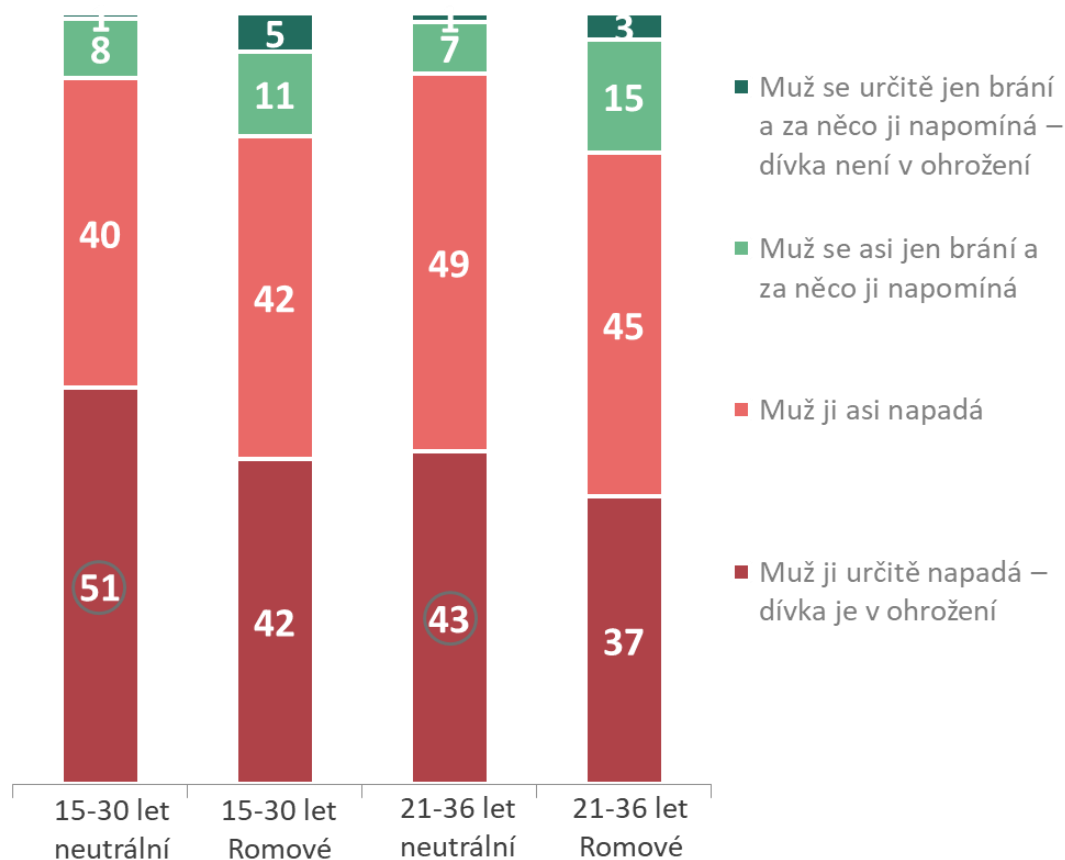

V02. Co byste si pomyslel(a), pokud byste procházel(a) / projížděl(a) kolem stavby a viděl(a) romského dělníka/ dělníka, jak sedí vedle výkopu a kouří?

N neutrální 2021 = 661; N Romové 2021 = 682; N neutrální 2014 = 488; N Romové 2014 = 512; graf zobrazuje údaje v %

V této otázce můžeme konstatovat prakticky setřeni rozdílů mezi bezpříznakovou variantou otázky a variantou otázky, kde je zmíněno, že se jedná o Romského dělníka. Zatímco v roce 2014 u Romského dělníka předpokládalo, že se “fláká”, o 8 % více lidí oproti bezpříznakové variantě (s rozdílem hlavně u odpovědi “Určitě se fláká”), nyní je rozdíl pouze v řádu 3 %.

Graf č.5: Experimentální otázka: Dívka, kterou fackuje postarší muž

V03. Co by Vás jako první napadlo, pokud byste viděl(a) postaršího muže, jak fackuje na ulici zhruba 20letou romskou dívku/ dívku?

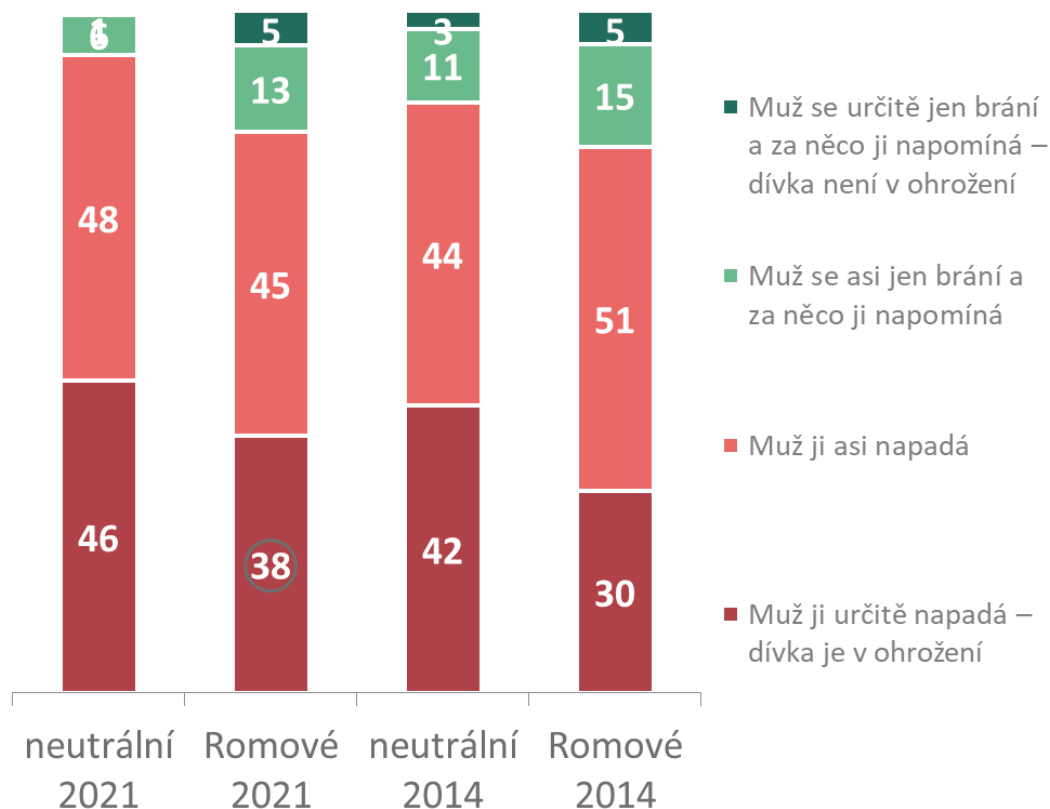
Podle pořadí sloupců: N 15-30 let (neutrální) = 476, N 15-30 let (Romové) = 532, N 15-30 let (neutrální) = 497, N 15-30 let (Romové) = 507; graf zobrazuje údaje v %

V případě situace s dívkou, kterou na ulici fackuje postarší muž, je situace poměrně jasně napříč skupinami i variantami otázky interpretována tak, že muž ji napadá a dívka je v ohrožení. Nicméně i v tomto případě vidíme rozdíl 8 % (v případě skupiny 15-30 let) resp. 10 % (v případě skupiny 21-36 let), pokud je zmíněno, že se jedná o Romskou dívku, ve smyslu, že muž se jen brání. Pro obě skupiny zároveň platí, že u neutrální situace je silnější podíl těch, kteří říkají, že muž dívku určitě napadá.

V tomto případě vidíme rozdíl zejména v odpovědích mužů a žen, kdy ženy častěji situaci interpretují, že muž dívku určitě napadá – v případě neutrální otázky je to už žen 51 %

a u mužů 43 %, u otázky s Romskou dívkou je rozdíl ještě výraznější, a to 48 % vs. 32 %. Častěji je také v případě Romské dívky situace chápána jako napadení lidmi, kteří se sami cítí být příslušníkem nějaké specifické společenské skupiny (90 %).

Graf č.6: Experimentální otázka: Dívka, kterou fackuje postarší muž 2021 vs. 2014

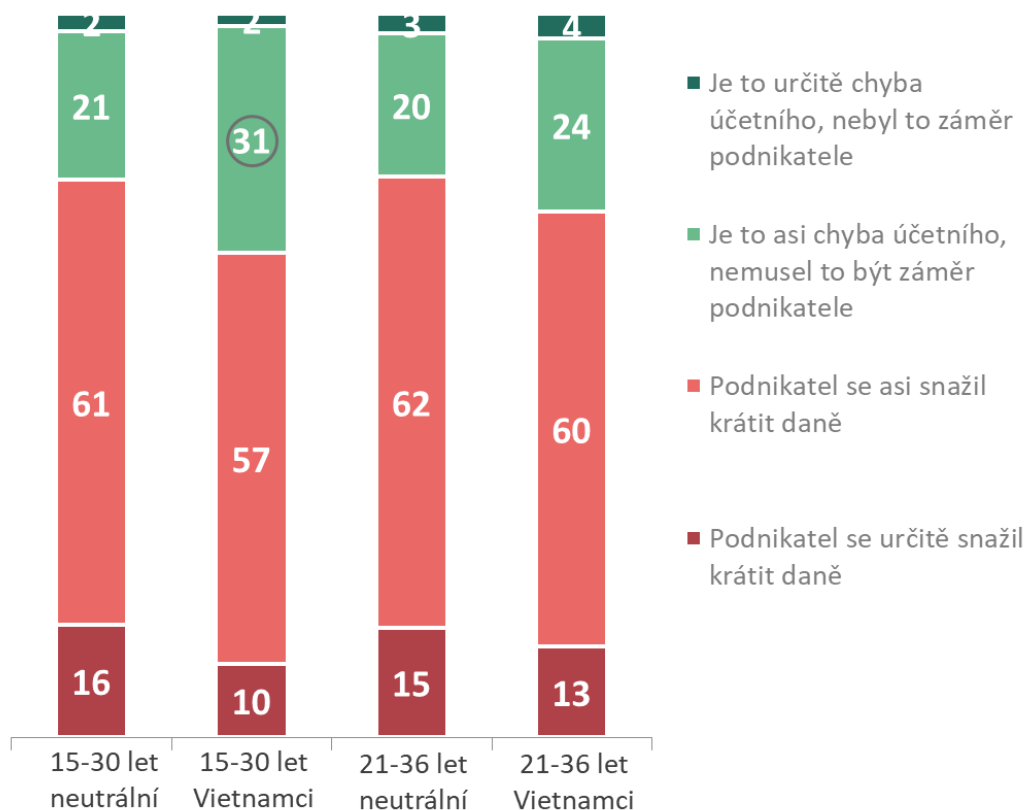
V03. Co by Vás jako první napadlo, pokud byste viděl(a) postaršího muže, jak fackuje na ulici zhruba 20letou romskou dívku/ dívku?

N neutrální 2021 = 678; N Romové 2021 = 665; N neutrální 2014 = 488; N Romové 2014 = 512; graf zobrazuje údaje v %

Výsledky u této otázky jsou v obou výzkumech relativně podobné, nicméně můžeme konstatovat, že u neutrální varianty došlo ke zvýšení podílu těch, kteří situaci interpretují tak, že muž dívku napadá, možná v reakci na společenskou diskusi o násilí na ženách. U varianty s Romskou dívkou se o 8 % zvýšil podíl těch, kteří odpověděli, že muž ji určitě napadá a dívka je v ohrožení, nicméně v součtu s odpovědí „Muž ji asi napadá“ se celkový podíl nezměnil.

Rozdíl mezi neutrální variantou a variantou s Romskou dívkou je tedy nyní větší, než v roce 2014, nicméně je dán především změnou v neutrální variantě.

Graf č.7: Experimentální otázka: Vietnamský podnikatel a nesrovnalosti v DPH

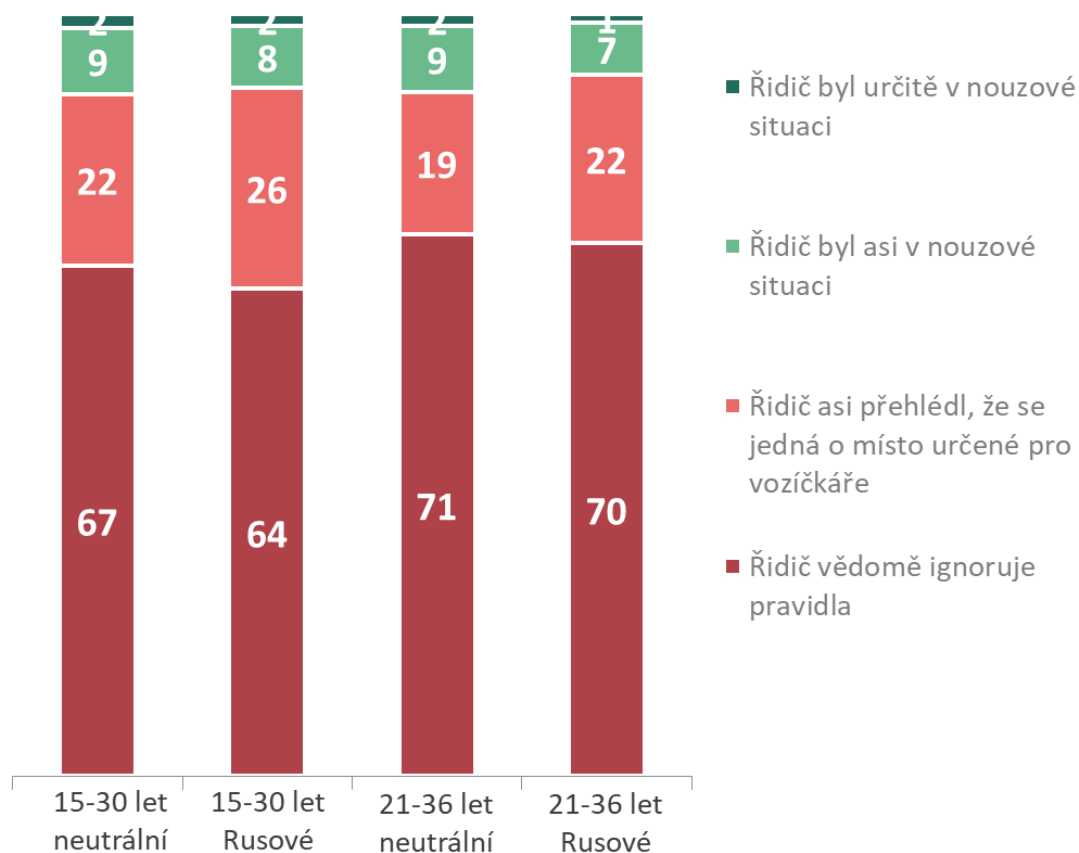

V04. Co byste si pomyslel(a), pokud byste si přečetl(a) o tom, že finanční úřad odhalil vietnamského podnikatele, který má velké nesrovnalosti v platbách DPH a hrozí mu pokuta?

Podle pořadí sloupců: N = 493, N = 515, N = 491, N = 513; graf zobrazuje údaje v %

Z otázky, v rámci které respondenti hodnotili, zda nesrovnalosti v platbách DPH u podnikatele jsou spíše snahou o krácení daní, nebo zda se jedná o chybu účetního, je většinou interpretací, že podnikatel se snaží krátit daně. Nicméně nejzajímavějším poznatkem v této otázce je, že se zde setkáváme s pozitivním předsudkem vůči příslušníkovi menšiny – vietnamskému podnikateli, kdy se častěji předpokládá, že nesrovnalost je chybou účetního. Rozdíl se projevuje zejména u skupiny 15-30 let, kde činí 10 %, u skupiny 21-36 let je tento rozdíl 5 %.

Graf č.8: Experimentální otázka: Drahé auto parkující na místě pro vozíčkáře

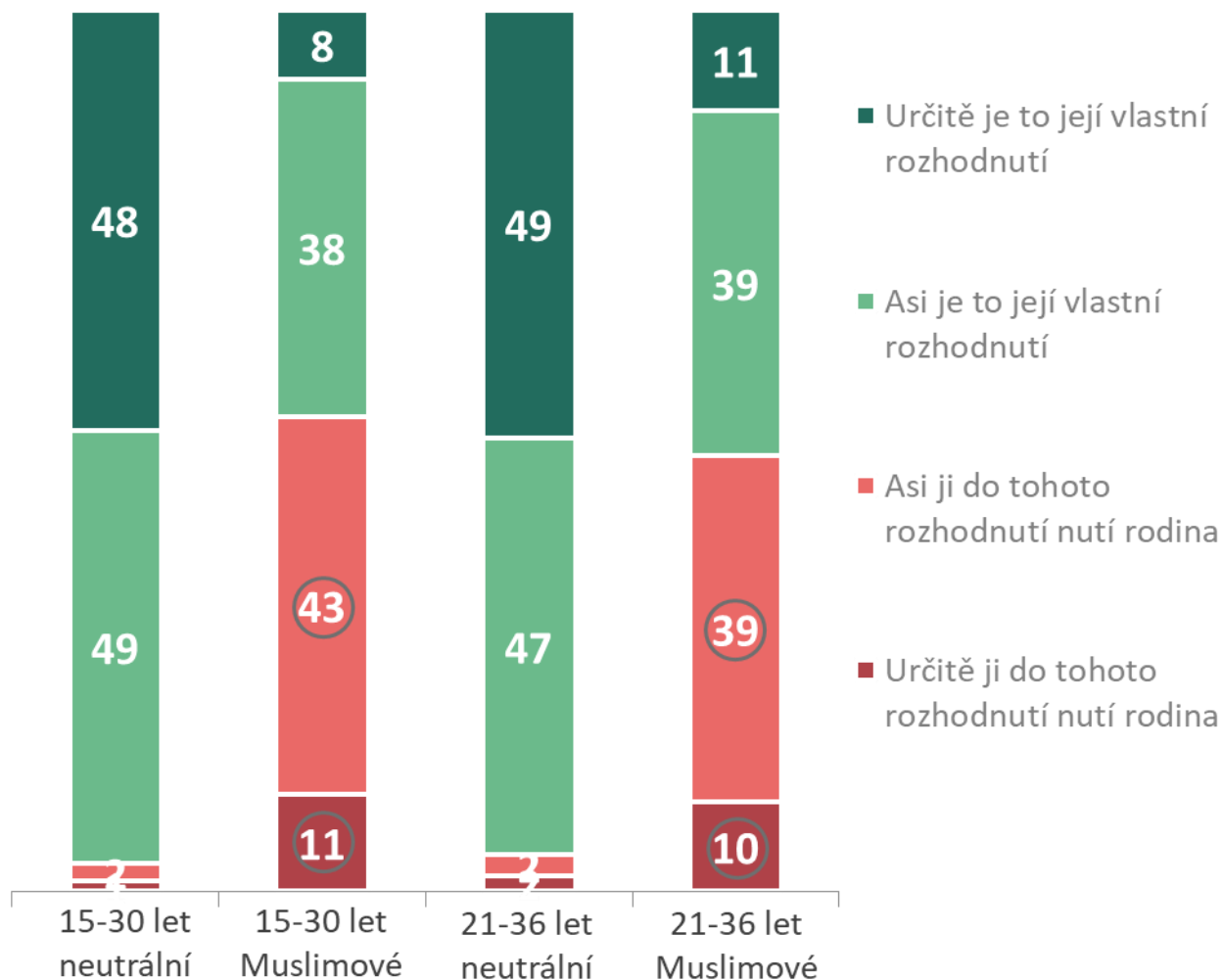
V05. Co by Vás napadlo, pokud byste viděl(a) drahé auto / drahé auto s ruskou poznávací značkou, zaparkované na parkovacím místě určeném pro vozíčkáře?

Podle pořadí sloupců: N = 489, N = 519, N = 479, N = 525; graf zobrazuje údaje v %

Situace, kdy drahé auto parkuje na místě pro vozíčkáře, je interpretována převážně negativně – tedy tak, že řidič vědomě ignoruje pravidla, popř. že přehlédl, že se jedná o místo určené pro vozíčkáře. Interpretace, že řidič ignoruje pravidla, je ještě výrazněji zastoupena u skupiny 21-36 let, podobně tak u vysokoškoláků (74 %, resp. 77 %).

Nejdůležitějším poznatkem však v tomto případě je, že ruská poznávací značka, naznačující, že řidičem auta je Rus, v podstatě nijak neovlivňuje výsledek.

Graf č.9: Experimentální otázka: 22letá dívka se vdává

V06. Představte si, že ve Vašem sousedství bydlí muslimská rodina/rodina, kde žije dcera, která se ve 22 letech bude vdávat a zanechá studia na vysoké škole. Co byste si pomyslel(a), kdybyste tuto informaci zjistil(a)?

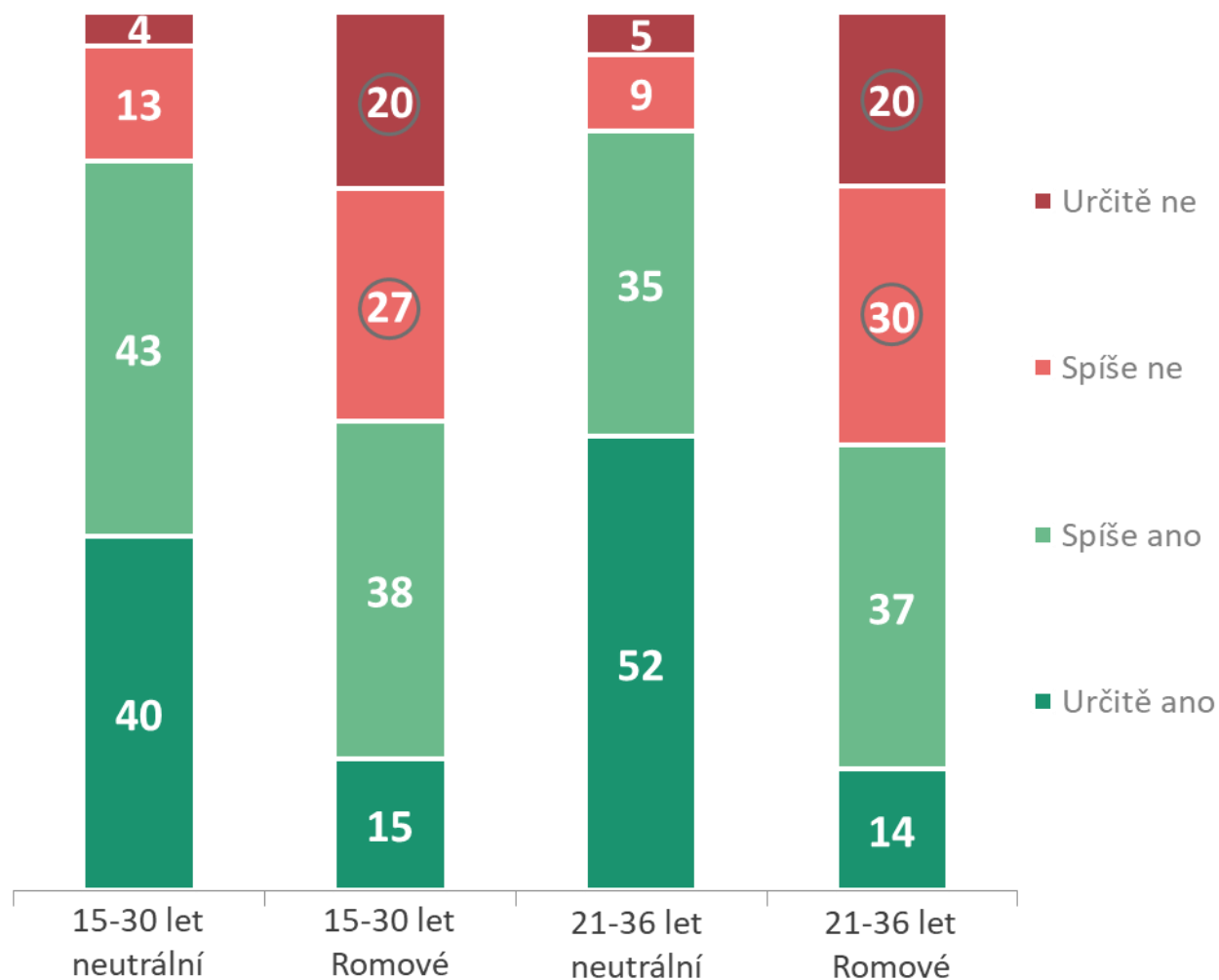
Podle pořadí sloupců: N = 465, N = 543, N = 434, N = 470; graf zobrazuje údaje v %

S předchozím případem ostře kontrastují výsledky otázky na situaci, kdy se 22letá dívka plánuje vdát a zanechat studia na vysoké škole. V případě, kdy není zmíněna náboženská víra rodiny, předpokládá pouze zanedbatelný podíl respondentů., že je do takového kroku dívka nucená svou rodinou. V případě, kdy je zmíněno, že se jedná o muslimskou rodinu, se 54 % lidí ve skupině 15-30 let a 49 % ve skupině 21-36 let domnívá, že ji do takového rozhodnutí

určitě nebo asi nutí rodina. U této otázky tedy můžeme konstatovat největší rozdíl ze všech testovaných situací.

Obdobné rozdělení najdeme napříč všemi sociodemografickými podskupinami.

Graf č.10: Experimentální otázka: Státní příspěvek pro matku, které se narodila trojčata

V07. Myslíte si, že romská matka /matka s nízkými příjmy, které se narodila trojčata, si zaslouží jednorázový státní příspěvek ve výši dvou průměrných platů (cca 50 tisíc)?

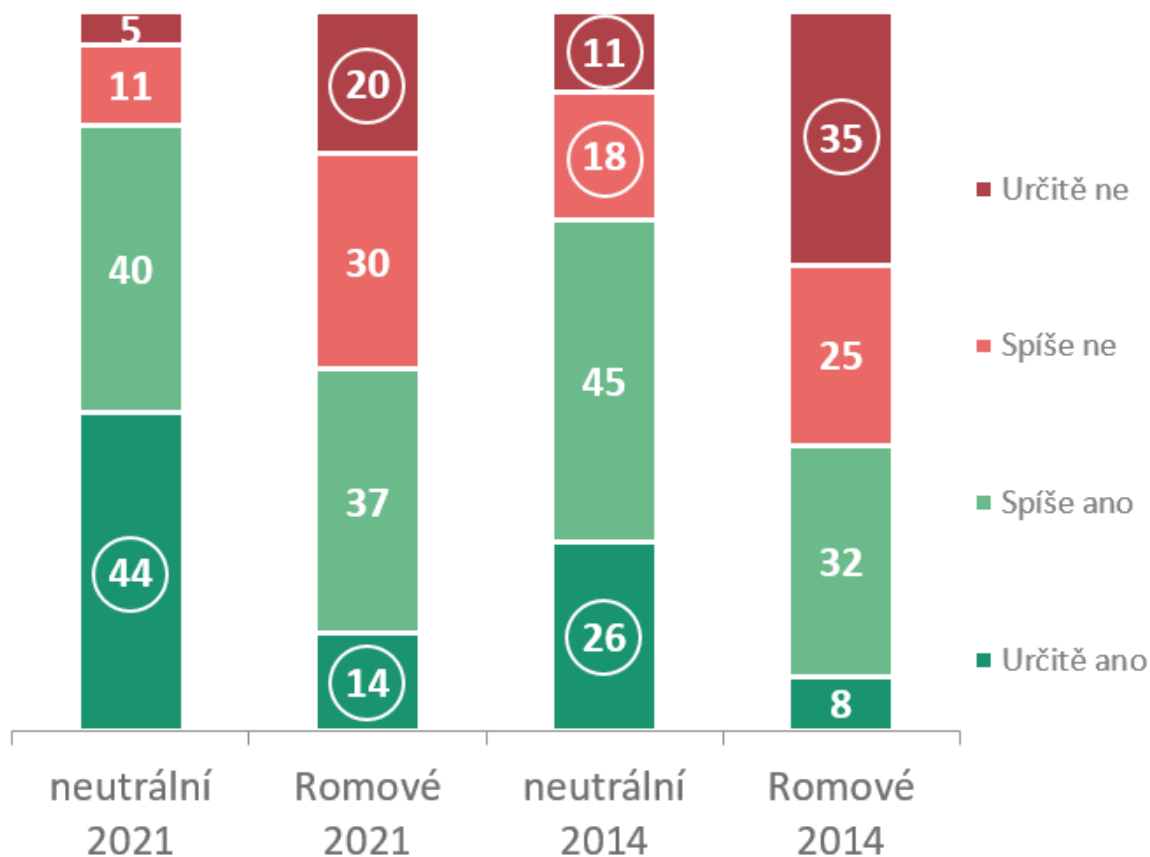
Podle pořadí sloupců: N = 480, N = 528, N = 513, N = 491; graf zobrazuje údaje v %

U otázky na to, zda si matka, které se narodila trojčata, zaslouží státní příspěvek ve výši dvou průměrných platů, se předsudky vůči Romům projevily výrazněji, než v předchozích otázkách týkajících se Romů.

V případě, kdy není zmíněna etnicita matky, má nárok na státní příspěvek podle více, než 4/5 respondentů v obou skupinách, v případě, že se jedná o Romskou matku, uvádí toto jen 1/2 respondentů, prakticky shodně v obou skupinách.

V obou případech by příspěvek matce daly ve větší míře ženy, než muži (88 % vs. 81 % v případě bezpříznakové otázky a v případě zmínění Romské etnicity pak 57 % vs. 48 %). Romské matce by pak častěji dali příspěvek také ti, kdo jsou sami příslušníky nějaké specifické skupiny ve společnosti (64 %). Naopak jako méně přející se v tomto ohledu ukazují lidé se středoškolským vzděláním bez maturity (44 %).

Graf č.11: Experimentální otázka: Státní příspěvek pro matku, které se narodila trojčata 2021 vs. 2014

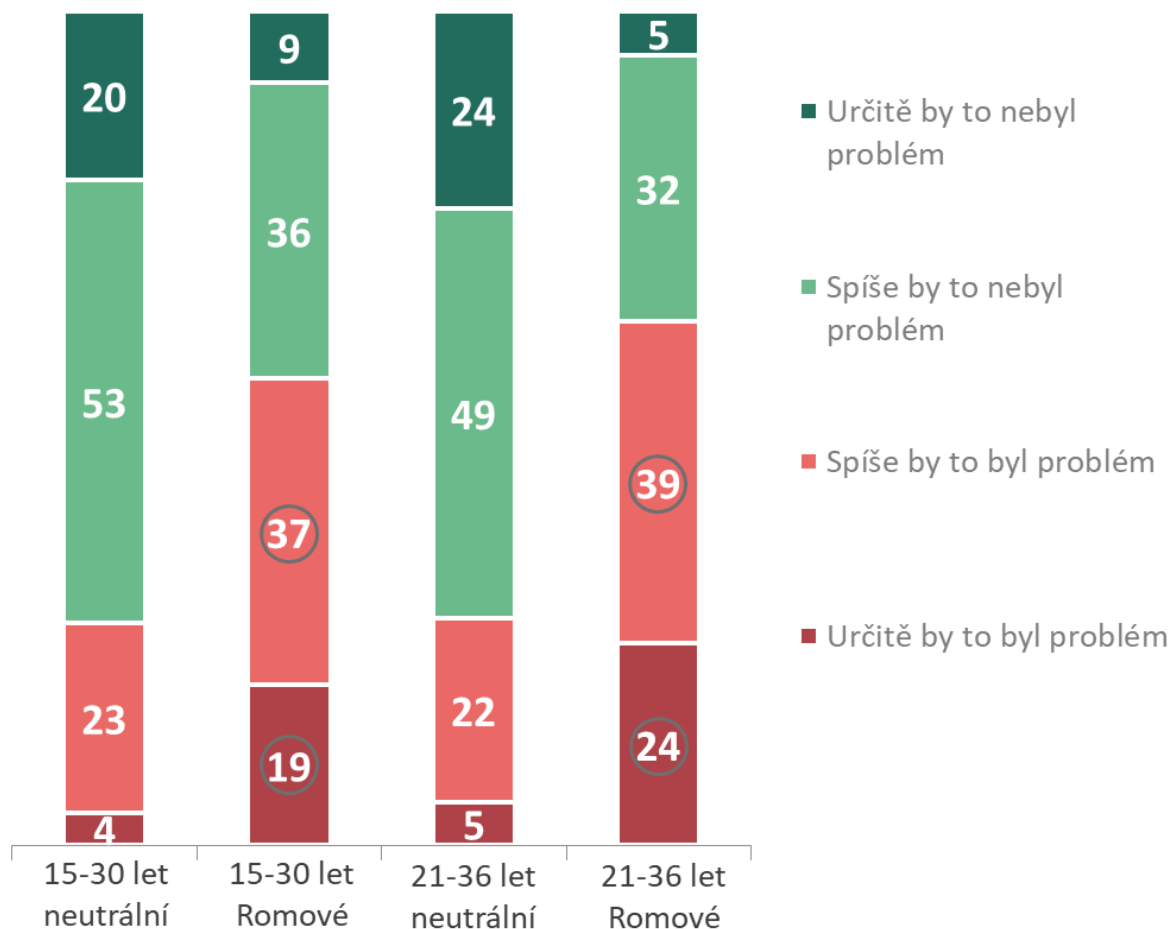

V07. Myslíte si, že romská matka /matka s nízkými příjmy, které se narodila trojčata, si zaslouží jednorázový státní příspěvek ve výši dvou průměrných platů (cca 50 tisíc)?

N neutrální 2021 = 687; N Romové 2021 = 656; N neutrální 2014 = 512; N Romové 2014 = 488; graf zobrazuje údaje v %

Jak v bezpříznakové variantě otázky, tak ve variantě s Romskou matkou došlo k nárůstu podílu těch, kdo by jí jednorázový příspěvek přiznali, v prvním případě o 13 %, v druhém případě o 11 %. Zvýšení tohoto podílu můžeme považovat za pozitivní, nicméně podstatný rozdíl mezi vnímáním situace u “matky” a “Romské matky” přetrvává, resp. se ještě mírně zvětšil.

Graf č.12: Experimentální otázka: Pronájem bytu velké rodině

V08. Představte si, že byste Vy či Vaše rodina pronajímali byt původně určený pro 3-4 člennou rodinu, a zavolal by Vám člověk, jménem Dezider Balog / Erika Demeterová/Anna Nováková/Filip Novák s tím, že by měl(a) zájem byt pronajmout pro svou 5člennou rodinu.

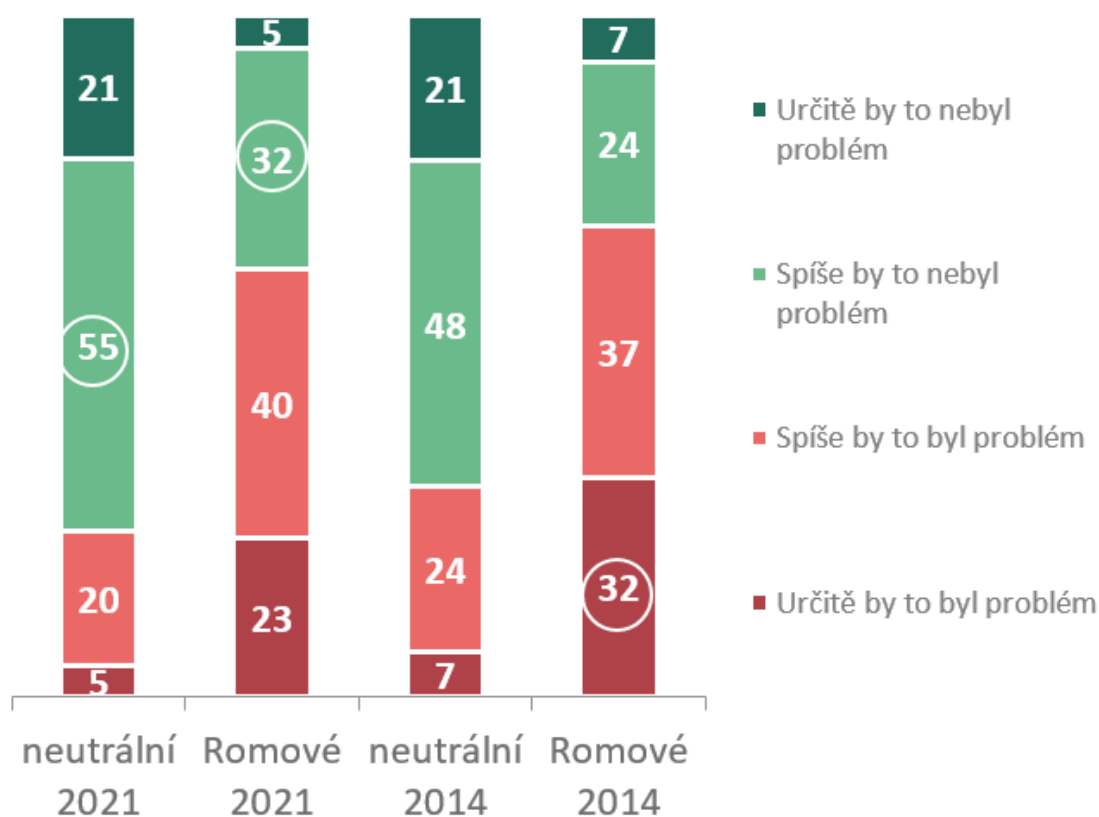
Podle pořadí sloupců: N = 504, N = 504, N = 495, N = 509; graf zobrazuje údaje v %

V této otázce bylo cílem zjistit, zda se mění ochota pronajmout byt větší rodině, než pro jakou je oficiálně určen, pokud se jedná o romskou rodinu, což naznačovalo typicky romské jméno osoby, která volá jako zájemce o byt (Dezider Balog/Erika Demeterová), v druhé variantě se pak jednalo o jméno typicky české (Anna Nováková/Filip Novák).

V případě českého jména udává přibližně 1/4 lidí v obou skupinách, že by to byl problém, v případě romského jména je to více, než polovina – 56 % u skupiny 15-30 let, a dokonce 63 % u skupiny 21-36 let. Ochota k pronájmu romské rodině se v tomto případě skutečně

snižuje s věkem, což lze vysvětlit zejména tím, že pro starší a ekonomicky samostatné lidi má taková situace reálnější kontury, než pro velmi mladé lidi, kteří s pronajímáním bytu z podstaty nemohou mít přímou zkušenost. Častěji by s tím měli problém také vysokoškoláci (69 %).

Graf č.13: Experimentální otázka: Pronájem bytu velké rodině 2021 vs. 2014

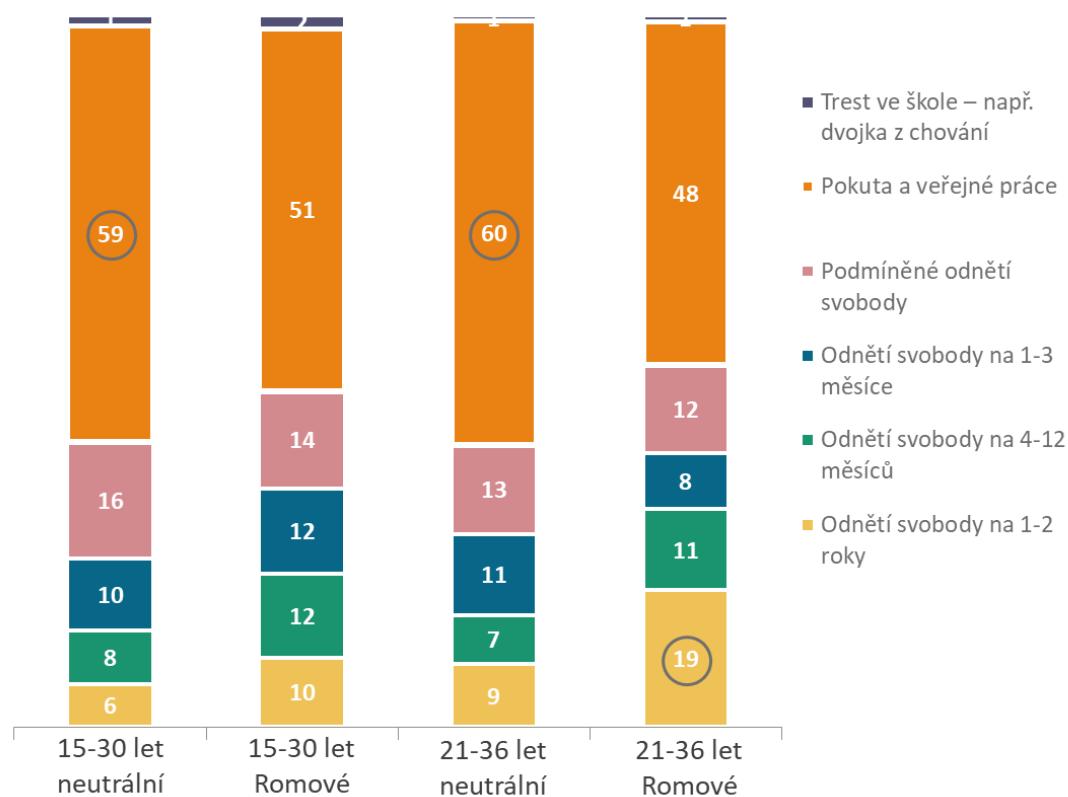

V08. Představte si, že byste Vy či Vaše rodina pronajímali byt původně určený pro 3-4 člennou rodinu, a zavolal by Vám člověk, jménem Dezider Balog / Erika Demeterová/Anna Nováková/Filip Novák s tím, že by měl(a) zájem byt pronajmout pro svou 5člennou rodinu.

N neutrální 2021 = 665; N Romové 2021 = 678; N neutrální 2014 = 512; N Romové 2014 = 488; graf zobrazuje údaje v %

U obou variant došlo k dílčímu zvýšení podílu odpovědí, že by takový pronájem nebyl problém, konkrétně o 7 % v neutrální variantě a v otázce na Romskou rodinu o 6 %. Nicméně výrazný rozdíl v odpovědích mezi oběma variantami otázky přetrvává, a to navzdory tomu, že se téma diskriminace Romů v přístupu k bydlení v uplynulých letech pravidelně objevovalo ve veřejném prostoru.

Graf č.14: Experimentální otázka: Potrestání žáka, který vykradl trafiku

V09. Představte si, že 17letý Rom /chlapec vykrade trafiku. Jaký trest je podle vás adekvátní?

Podle pořadí sloupců: N = 523, N = 485, N = 506, N = 498; graf zobrazuje údaje v %

I v otázce na přiměřený trest pro nezletilého chlapce, který vykrade trafiku se ukazuje, že situace je hodnocena do jisté míry jinak v případě, kdy se jedná o romského chlapce.

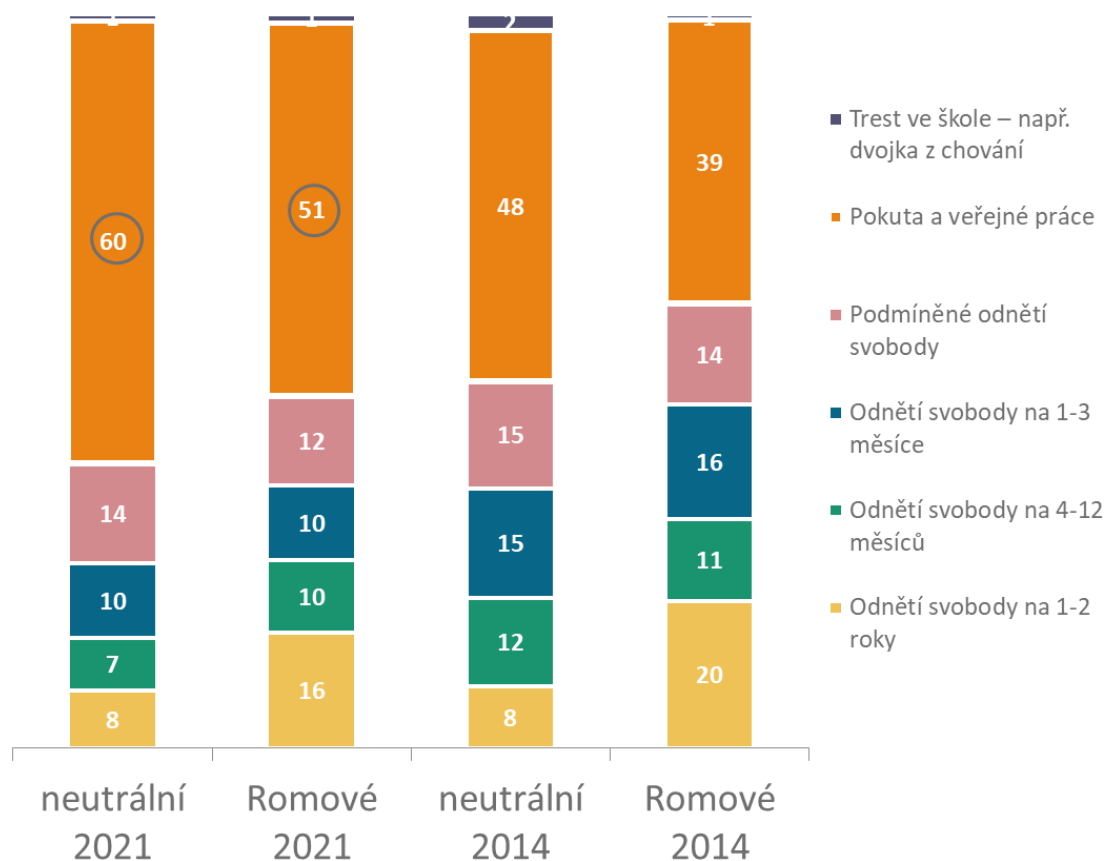
Obecně by největší část lidí dala chlapci pouze trest pokuty a veřejných prací, nejmírnější trest v podobě např. dvojky z chování by naopak volilo jen minimum lidí. Ostatní 4 možnosti přísnějších trestů mají nižší zastoupení, respondenti jsou mezi ně „rozdrobeni“.

Nicméně vidíme, že přísnější tresty tvoří dohromady větší podíl, pokud je chlapec Rom – v případě skupiny 15-30 let je to 40 % v neutrálním případě oproti 48 % v případě druhém, u skupiny 21-36 let je to 40 % oproti 50 %. U starší skupiny dosahuje také výrazně vyššího

podílu udělení nejpřísnějšího trestu, odnětí svobody na 1-2 roky v případě Romského chlapce.

Na Romského chlapce by také byli v průměru výrazně přísnější lidé se středoškolským vzděláním bez maturity.

Graf č.15: Experimentální otázka: Potrestání žáka, který vykradl trafikou 2021 vs. 2014

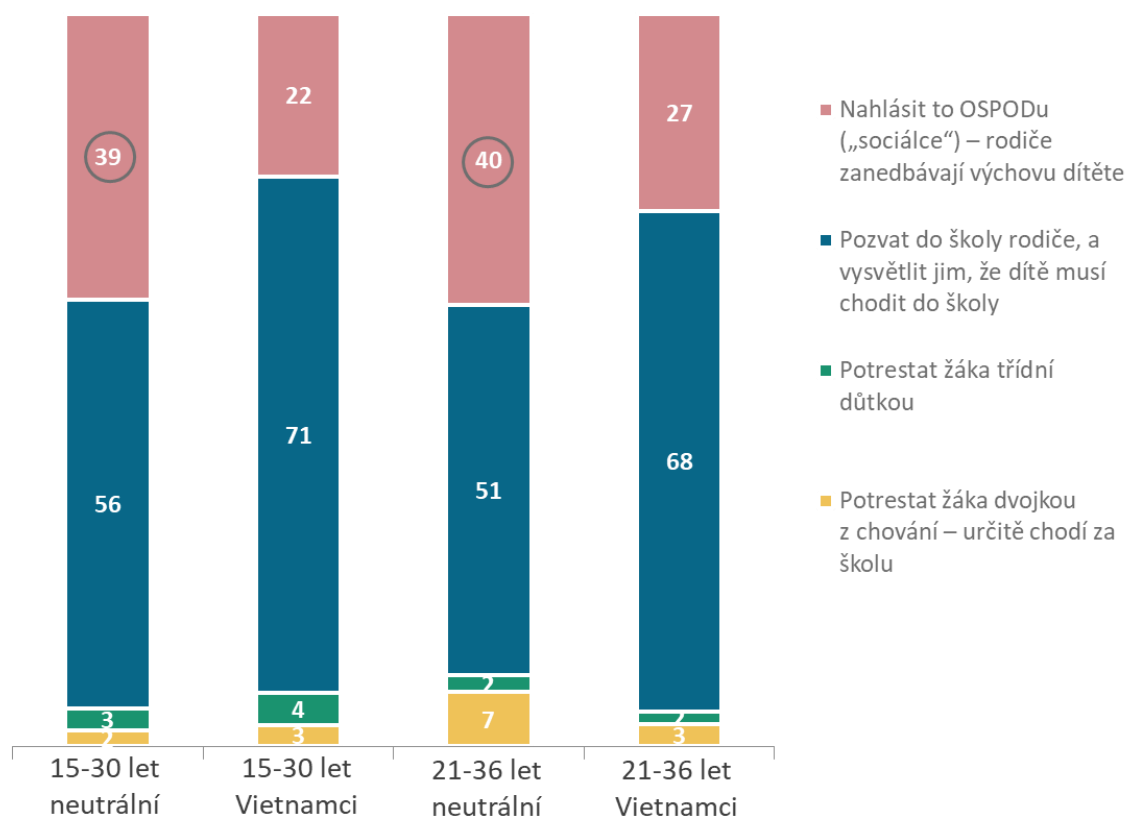

V09. Představte si, že 17letý Rom /chlapec vykrade trafikou. Jaký trest je podle vás adekvátní?

N neutrální 2021 = 672; N Romové 2021 = 671; N neutrální 2014 = 512; N Romové 2014 = 488; graf zobrazuje údaje v %

Celkově lze konstatovat, že v současném výzkumu by lidé trestali méně přísně, než v případě roku 2014. Návrhů přísných trestů ubylo v součtu pro obě varianty o více, než 10 % – rozdíl mezi bezpříznakovou a „romskou“ variantou však přetrvává.

Graf č.16: Experimentální otázka: Žák s 50 neomluvenými hodinami

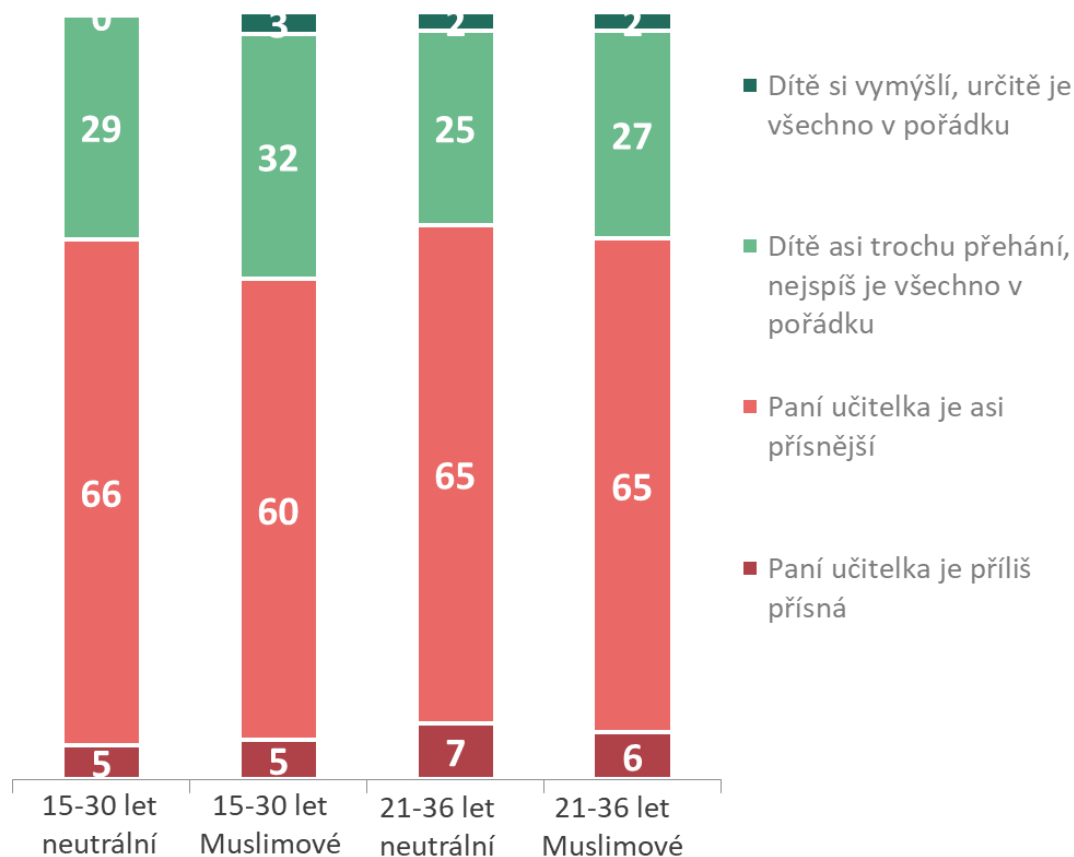
V10. Představte si, že vietnamský žák/žák má ve škole 50 neomluvených hodin, jak by to podle vás měla škola řešit?

Podle pořadí sloupců: N = 512, N = 496, N = 495, N = 509; graf zobrazuje údaje v %

Situace, kdy má žák 50 neomluvených hodin, je jen málokdy interpretována jako prohřešek žáka, za který by měl být potrestán on sám. Obecně nejčastěji se vyskytuje odpověď, že by do školy měli být pozváni rodiče a mělo by jim být vysvětleno, že dítě do školy chodit musí. Část lidí poté volí možnost, že na případ by měla být upozorněna „sociálka“ (OSPOD).

I v tomto případě se setkáváme s pozitivním předsudkem vůči Vietnamcům, kdy se u obou cílových skupin setkáváme s tím, že by menší podíl z nich navrhol kontaktovat OSPOD v případě vietnamské rodiny, než v bezpříznakovém případě – situace je tedy u vietnamské rodiny vnímána jako méně závažná.

Graf č.17: Experimentální otázka: Konflikt dítěte s učitelkou

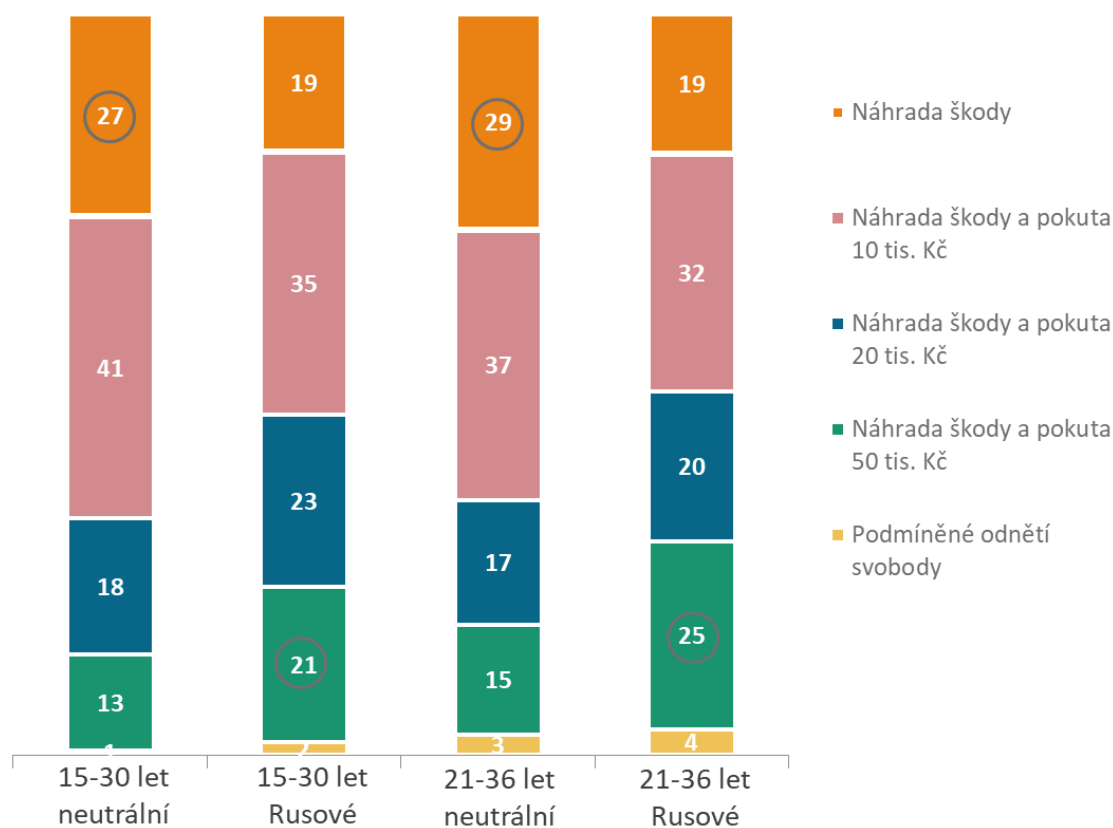
V11. Představte si, že máte dítě, které chodí do školky. Dítě si stěžuje na paní učitelku/paní učitelku, která je muslimka, že je přísná a nedovolí dětem to, co jiné učitelky. Co byste si pomyslel(a)?

Podle pořadí sloupců: N = 510, N = 498, N = 487, N = 517; graf zobrazuje údaje v %

V otázce na interpretaci situace, kdy si dítě, které chodí do školky, stěžuje na přílišnou přísnost učitelky, se ukazuje, že více než 2/3 lidí mají tendenci dítěti věřit. Zároveň se zde ukazuje pouze minimální rozdíl mezi bezpříznakovou variantou a variantou s Muslimskou učitelkou.

Přesto vidíme, že oproti skupině 15-30 let má skupina 21-36 častěji tendenci hodnotit muslimskou učitelku negativně, tedy předpokládat, že je skutečně „přísná“.

Graf č.18: Experimentální otázka: Parta mužů se popere v hospodě

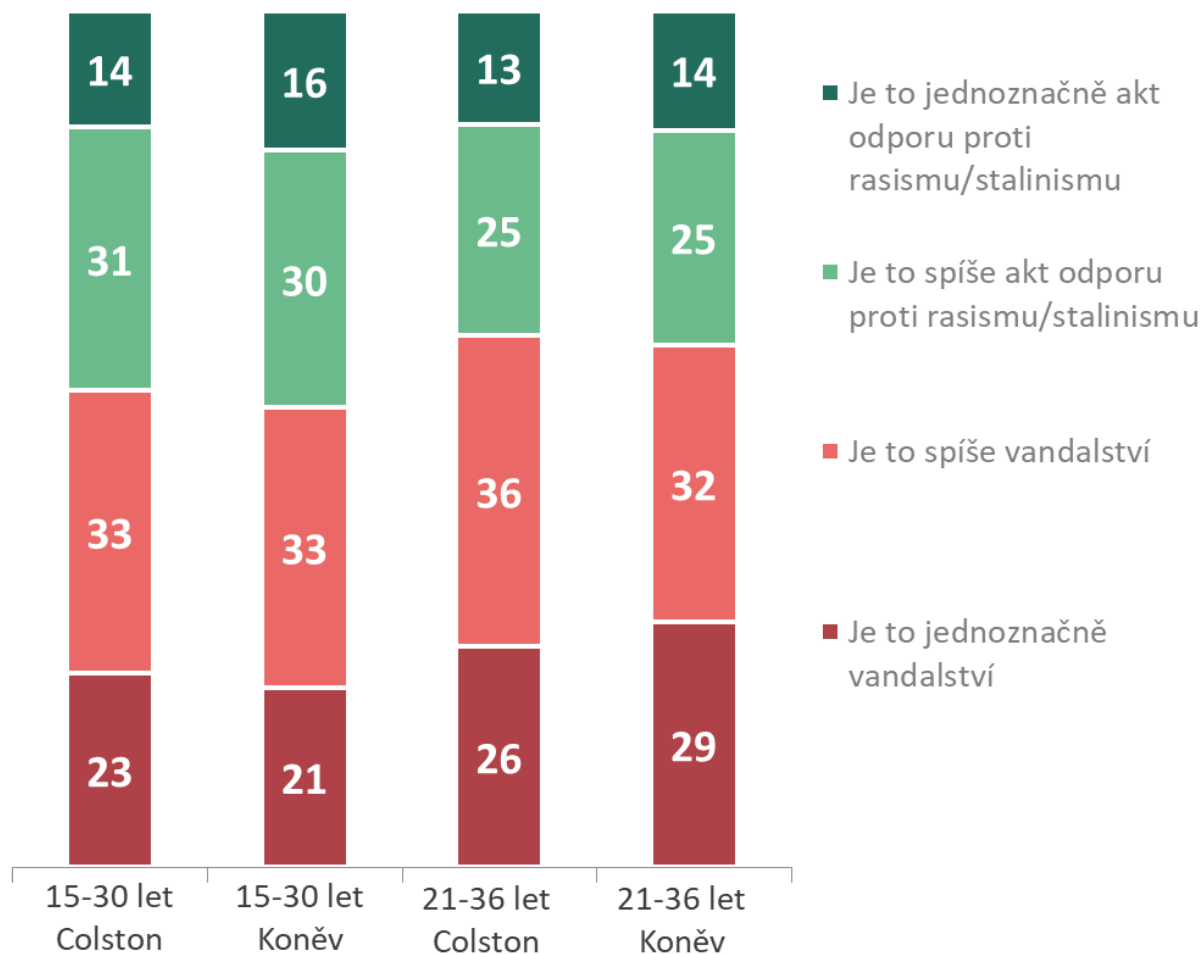
V12. Představte si, že se parta Rusů /mužů v hospodě opije, poperou se a poškodí vybavení podniku. Jaký trest by podle vás byl adekvátní?

Podle pořadí sloupců: N = 509, N = 499, N = 535, N = 469; graf zobrazuje údaje v %

V hodnocení toho, jaký trest by měli dostat muži, kteří se poperou v hospodě a poškodí vybavení podniku, se ukazují rozdíly mezi bezpříznakovou variantou a tím, pokud je specifikováno, že se jedná o partu Rusů.

U bezpříznakové varianty by trest náhrady škody s pokutou, popř. podmíněné odnětí svobody, volilo o něco málo více, než 70 % lidí, a to v obou skupinách. U party Rusů je to v obou skupinách shodně 81 %. Rozdíl dělá pak zejména podíl respondentů u druhého nejprávnějšího trestu, a to náhrady škody a pokuty 50 tis. Kč.

Graf č.19: Experimentální otázka: Poškození sochy maršála Koněva vs. Edwarda Colstona

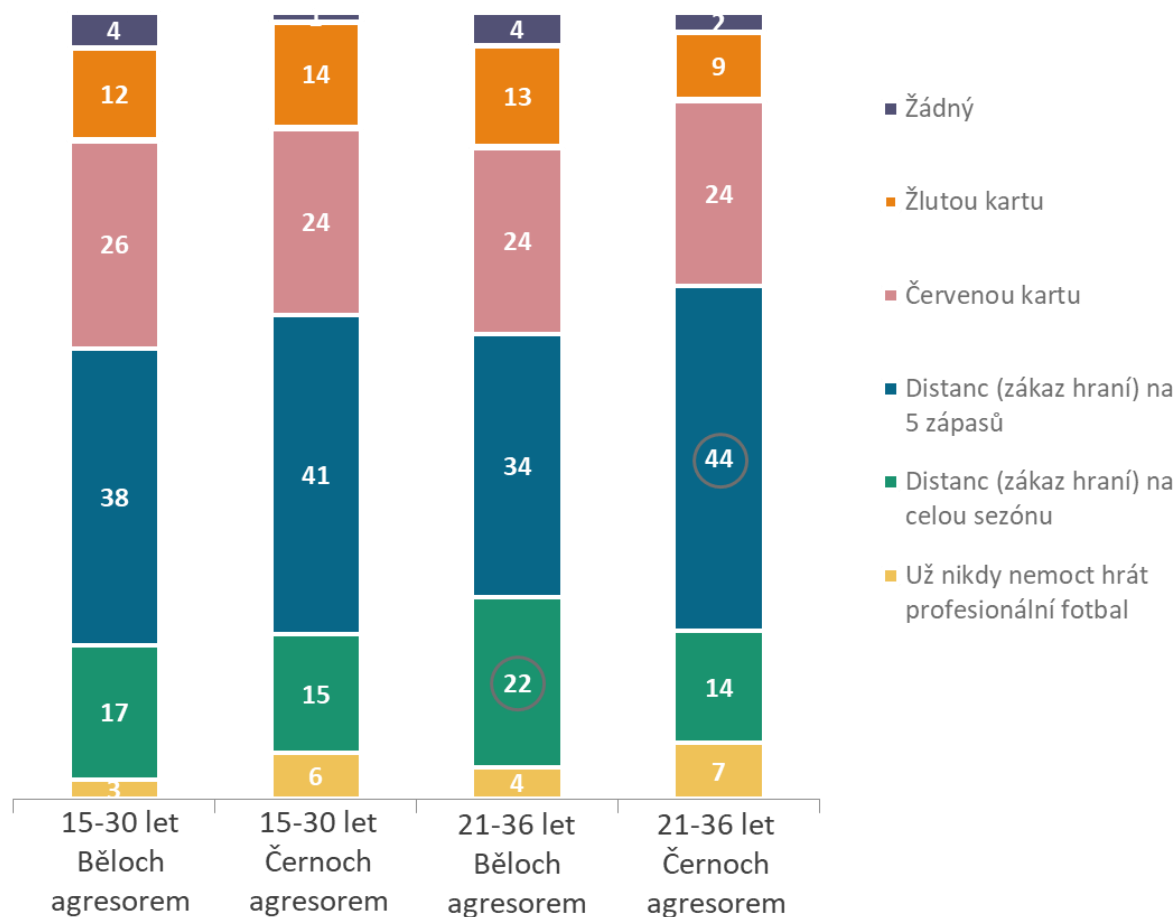

V13. Představte si, že se koná demonstrace a protestující během ní poškodí, např. pomalují, sochu politika a obchodníka Edwarda Colstona/ sovětského maršála Koněva. Co byste si o takovém činu myslel(a)?
Podle pořadí sloupců: N = 544, N = 464, N = 511, N = 493; graf zobrazuje údaje v %

U otázky na politicky motivované poškození soch, inspirované událostmi posledních let, se neukazuje rozdíl mezi tím, co daná socha osoba v očích veřejnosti reprezentuje (v tomto případě to byl stalinismus a rasismus). Mezi odpověďmi hodnotícími poškození sochy maršála Koněva vs. britského politika a obchodníka s otroky Edwarda Colstona v rámci cílových skupin prakticky nenajdeme rozdíl.

Nicméně rozdíl se ukazuje mezi skupinami, kdy vidíme, že u skupiny 21-36 let je o 6-7 % vyšší podíl těch, kteří daný akt považují za vandalství, oproti skupině 15-30 let.

Graf č.20: Experimentální otázka: Rasismus ve fotbale

V14. Představte si, že při prvoligovém fotbalovém zápase dojde k tomu, že fotbalista bílé pleti uráží fotbalistu černé pleti slovy: „Ty negře, černá opice“/ fotbalista černé pleti uráží fotbalistu bílé pleti „Ty jedna bílá svině“. Jaký trest by si takový fotbalista zasloužil?

Podle pořadí sloupců: N = 484, N = 524, N = 523, N = 481; graf zobrazuje údaje v %

Fotbalistu, který při zápase použije vůči jinému hráči rasistické nadávky, by lidé nejčastěji potrestali zákazem hraní na 5 zápasů, červenou kartou či zákazem hraní na celou sezónu.

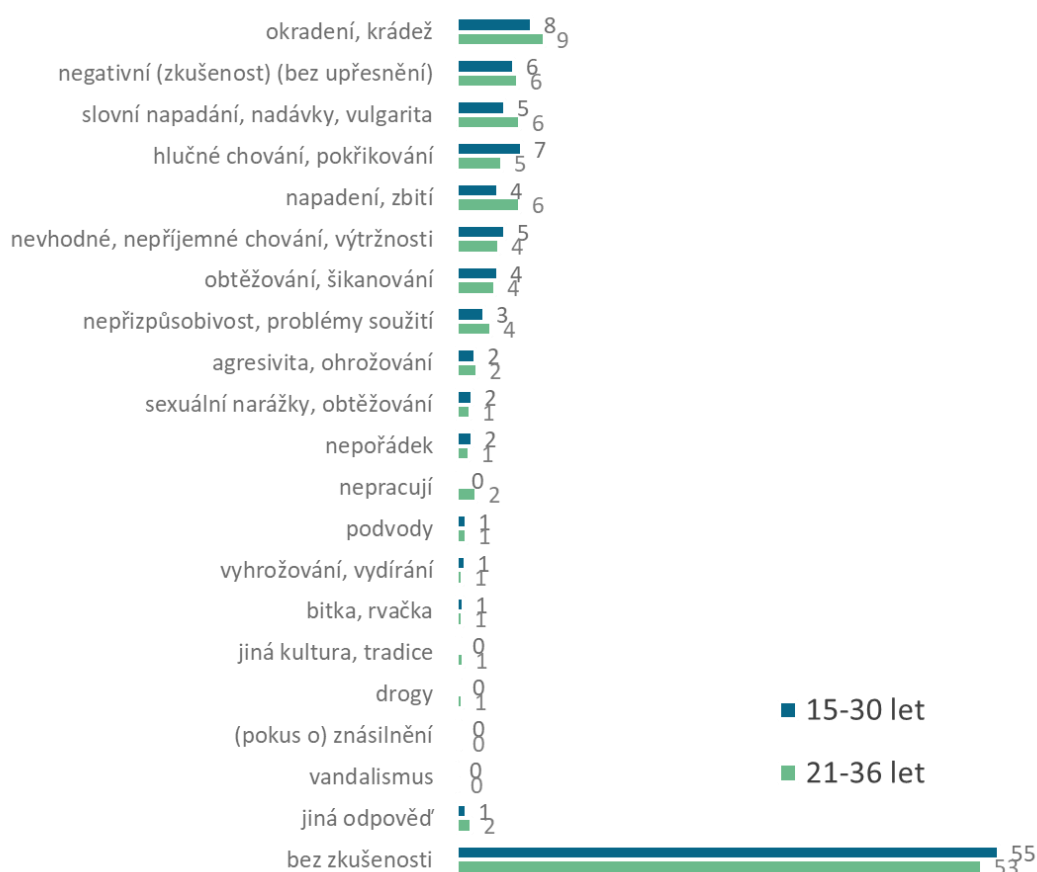
Přitom vidíme, že přísnější tresty (distanc) by o něco vyšší podíl respondentů udělil hráči černé pleti, pokud je agresorem – u skupiny 15-30 let je to 58 % vs. 62 %, u skupiny 21-36 let je to 60 % vs. 65 % – rozdíl je tedy v řádu 4 %, resp. 5 %, což není zásadní.

Zajímavé je také povšimnout si toho, že ve skupině 21-36 let je v případě, že je hráč bílé pleti agresorem, vyšší podíl těch, kteří by udělili přísnější trest – distanc na celou sezónu – v tomto

ohledu tedy lze říci, že u části této skupiny je přečin ze strany hráče bílé pleti vnímán jako závažnější, než v případě hráče černé pleti.

OSOBNÍ ZKUŠENOST

Graf č.21: Osobní negativní zkušenosti s příslušníky minorit

M6A. Máte Vy osobně osobní negativní zkušenost s příslušníkem nějaké menšiny? Pokud ano, popište jakou:

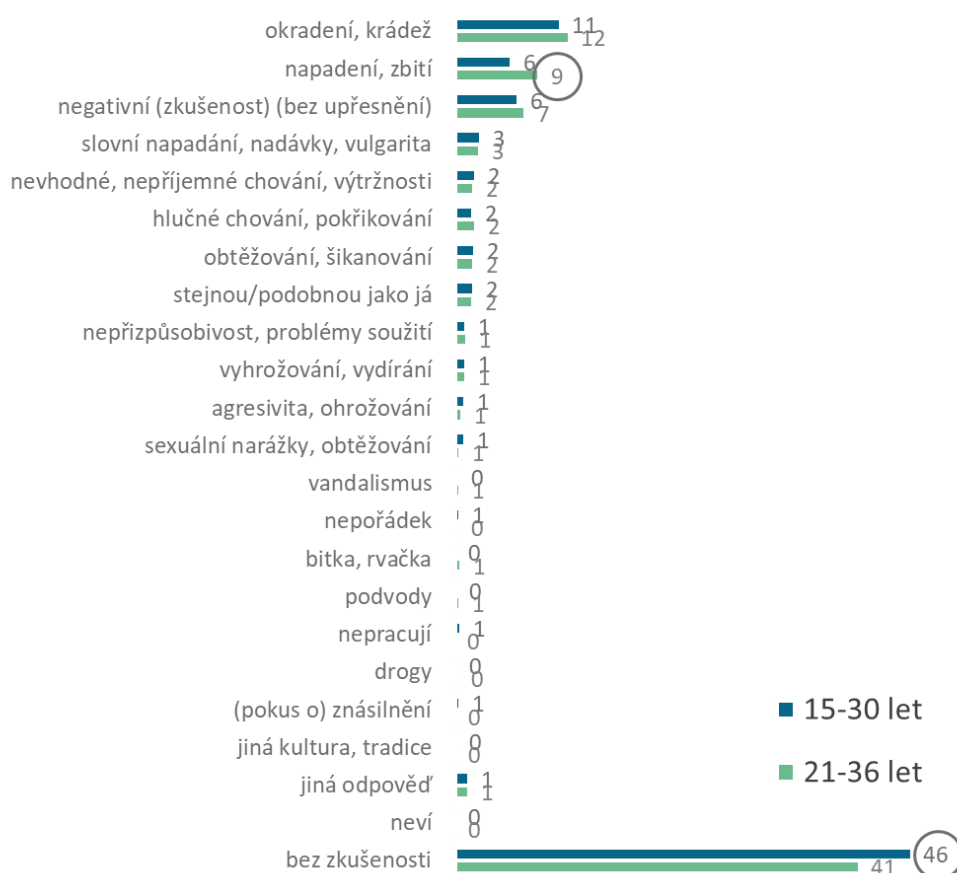
N 15-30 let = 1008, N 21-36 let = 1004; graf zobrazuje údaje v %

Osobní negativní zkušenost s příslušníkem nějaké minority udává necelá polovina obou zkoumaných skupin. Ti, kdo negativní zkušenost mají, udávají nejčastěji, že se jednalo o to, že byli okradeni, o negativní zkušenost bez bližší specifikace, a dále, že se setkali se slovním napadáním, urážkami a vulgaritou, zároveň se také setkali s hlučným chováním a

pokřikováním. 4 %, resp. 6 % udává, že byli napadeni, či zbiti, podobný podíl má i zkušenost s výtržnostmi, či s obtěžováním a šikanou. Zmíněno bylo také sexuální obtěžování a narážky.

Zkušenosti se částečně liší genderově – muži častěji udávají zkušenost s okradením (10 %) a také napadením/zbitím (7 %), ženy častěji udávaly hlučné chování a pokřikování (7 %) a také zkušenost se sexuálními narážkami a obtěžováním (3 %).

Graf č. 22: Zprostředkovaná negativní zkušenosti s příslušníky minorit

M6B. Má některý z Vašich známých osobní negativní zkušenost s příslušníkem nějaké menšiny? Pokud ano, popište jakou:

N 15-30 let = 1008, N 21-36 let = 1004; graf zobrazuje údaje v %

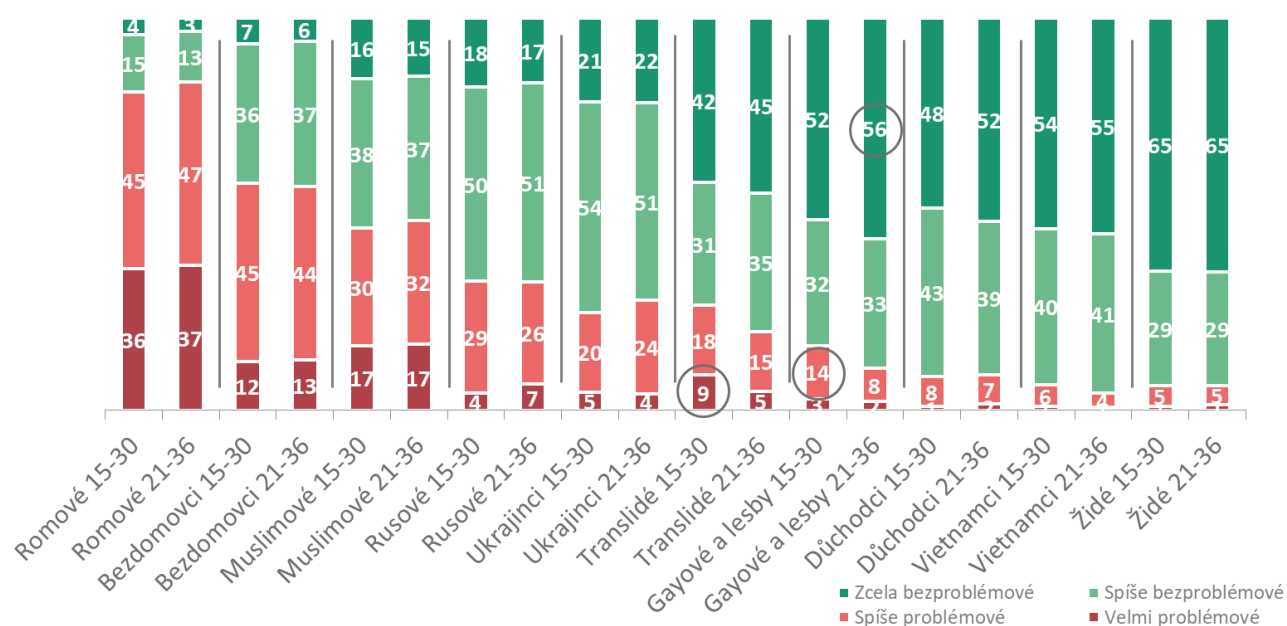
U zprostředkované zkušenosti vidíme cca o 10 % nižší podíl těch, kteří žádnou zkušenost nemají – to je logické, protože mít zprostředkovanou zkušenost (tedy vyprávěnou někým z přátel a známých) je pravděpodobnější, než mít vlastní zkušenost. Rozdíl je tu patrný také mezi skupinou 15-30 let a 21-36 let – v druhé skupině má zkušenost vyšší podíl lidí –

pravděpodobně je to dáno tím, že jsou starší a uběhlo tedy během jejich života více času, kdy mohlo k takovým událostem dojít.

Nejčastější zkušeností je zde, stejně jako v případě osobní zkušenosti, okradení. Následuje napadení a zbití, které je mezi osobními zkušenostmi až na pátém místě a pak je to negativní zkušenost bez upřesnění. Ostatní události mají jen velmi nízké zastoupení.

SOUŽITÍ VĚTŠINOVÉ SPOLEČNOSTI S RŮZNÝMI SKUPINAMI

Graf č. 23: problémovost soužití s různými skupinami

P01. Jak hodnotíte soužití většinové společnosti s následujícími skupinami?

N 15-30 let = 1008, N 21-36 let = 1004; graf zobrazuje údaje v %

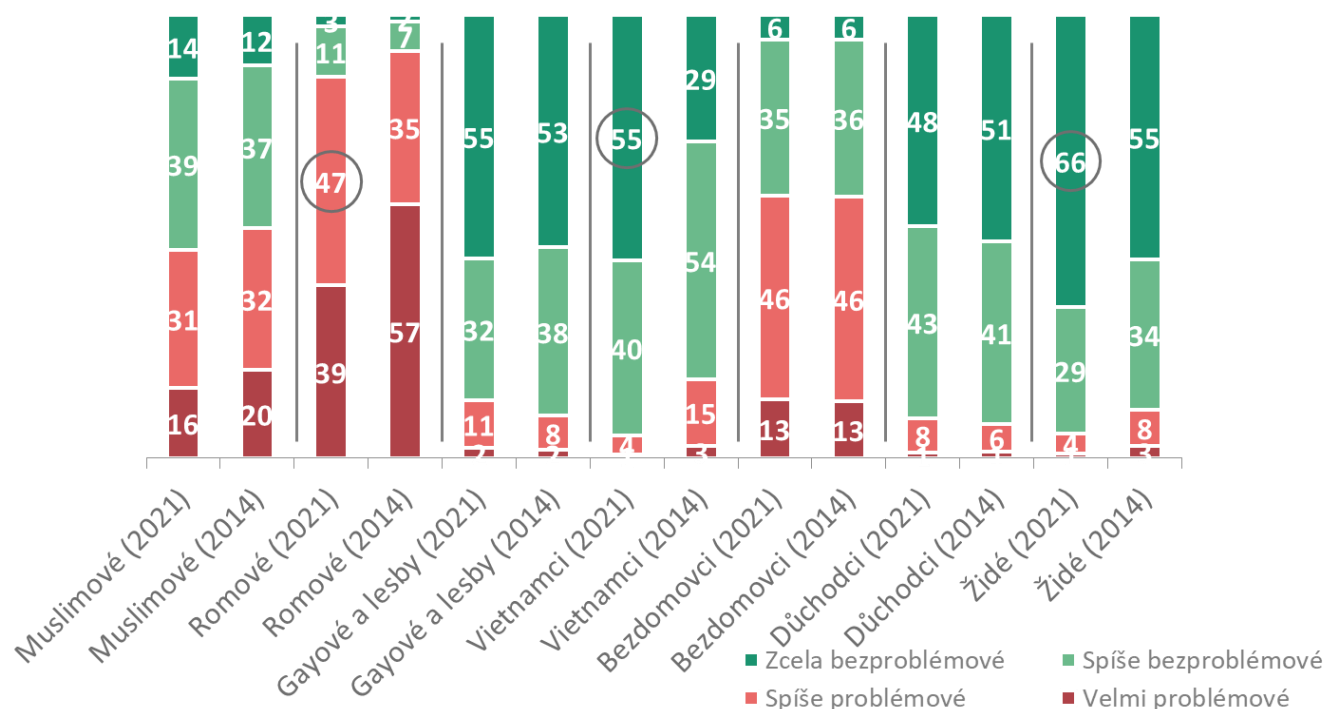
Obecně je za nejproblematictější považováno soužití s Romy, bezdomovci a Muslimy, přibližně 1/3 lidí pak považuje za problematické také soužití s Rusy a Ukrajinci, menší část poté s LGBT lidmi – trans-lidmi a gayi a lesbami. Pouze minimálně jsou jako problematictí vnímáni důchodci (senioři), Vietnamci a Židé.

Mezi oběma zkoumanými skupinami najdeme pouze minimální rozdíly, rozdíl se překvapivě projevuje u LGBT lidí, kdy lidé ve věku 15-30 let v o něco větším podílu oproti skupině 21-36

let, i když v celku stále spíše nízkém, odpovídali, že považují za problematické soužití s trans-lidmi, gayi a lesbami. Toto překvapivé zjištění lze pravděpodobně připsat výrazné visibilitě těchto témat mezi nejmladší generací, která zároveň může určité části této generace vadit, případně ji může ovlivňovat nějaká osobní negativní zkušenost.

Ženy mírně problematičtěji hodnotí soužití s Romy, Muslimy a Ukrajinci. Naopak méně problematicky poté hodnotí gaye, lesby a trans-lidi. Soužití s Romy následně jako více problematické hodnotí vysokoškoláci (89 %) a lidé s maturitním vzděláním (86 %), oproti lidem bez maturity (79 %) a lidem se ZŠ vzděláním (68 %). Podobný vzorec vidíme i u soužití s bezdomovci, kdy jej vysokoškoláci hodnotí jako problematické v 61 % a lidé se středoškolským vzděláním bez maturity v 52 %. Naopak problematičtěji hodnotí lidé se středoškolským vzděláním bez maturity soužití s Ukrajinci (36 %), pravděpodobně proto, že pro ně mohou představovat konkurenci na trhu práce.

Graf č. 24: problémovost soužití s různými skupinami 2021 vs. 2014

P01. Jak hodnotíte soužití většinové společnosti s následujícími skupinami?

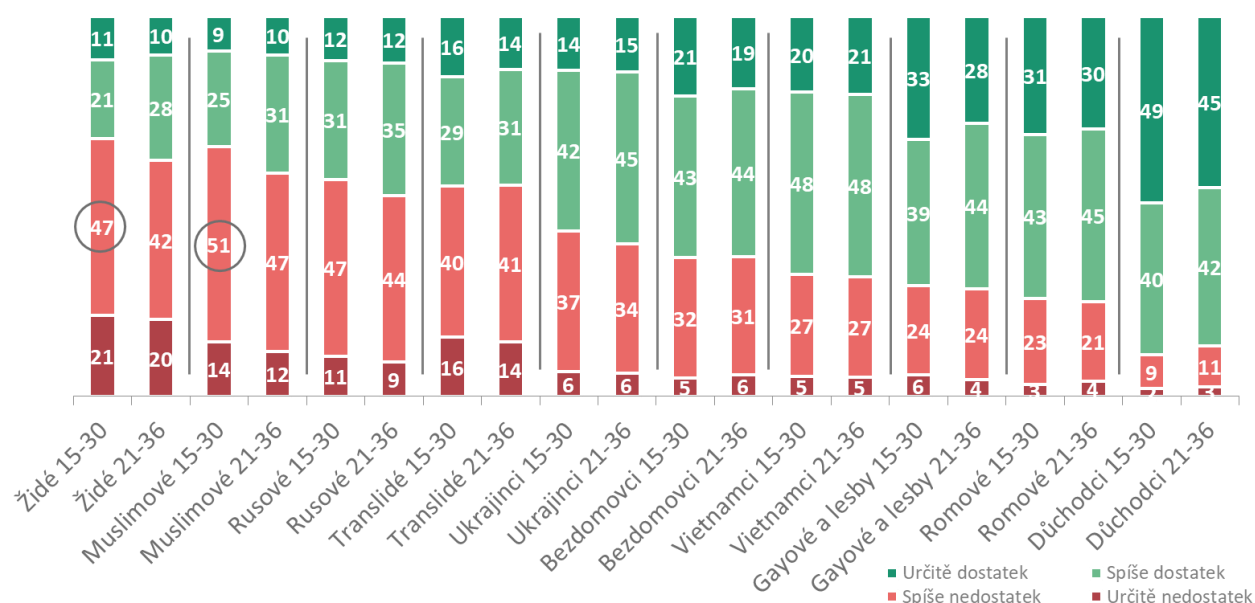
2021 N = 1343, 2014 N = 1000; graf zobrazuje údaje v %

V roce 2014 byly v rámci této otázky testovány jen skupiny Muslimové, Romové, gayové a lesby, Vietnamci, bezdomovci, důchodci a Židé.

U bezdomovců a důchodců prakticky nedošlo od roku 2014 ke změně, u muslimů došlo k velmi mírnému pozitivnímu posunu, u gayů a leseb naopak k velmi mírnému zhoršení.

Výraznější změny najdeme u Romů, kde došlo zejména k posunu z kategorie „Velmi problémové“ do „Spíše problémové“. U Vietnamců došlo k výraznému nárůstu těch, kdo soužití hodnotí jako „Zcela bezproblémové“ a k celkovému úbytku těch, pro které je obecně problémové. Pozitivní posun zaznamenali i Židé, kde rovněž došlo k nárůstu těch, kteří hodnotí soužití jako „Zcela bezproblémové“.

Graf č. 25: hodnocení dostatku informací o životě skupin v ČR

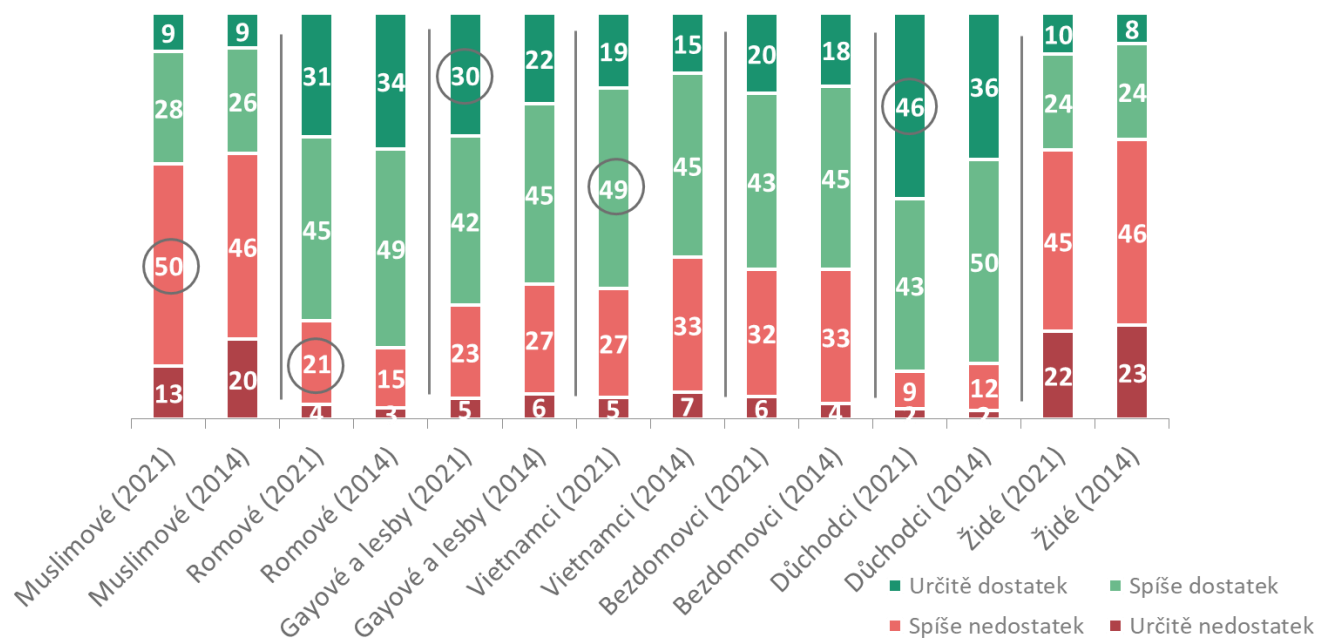
P02. Kolik máte informací o následujících skupinách a jejich životě v ČR?

N 15-30 let = 1008, N 21-36 let = 1004; graf zobrazuje údaje v %

Lidé nejvíce postrádají informace o životě v ČR u náboženských skupin, tedy Židů a Muslimů (tento nedostatek přitom silněji pociťují lidé ze skupiny 15-30 let). Dále jsou to Rusové a translidé a s mezerou za těmito skupinami Ukrajinci, bezdomovci, Vietnamci, gayové a lesby, Romové a nejmenšímu podílu lidí chybí informace o životě důchodců (seniorů).

V tomto ohledu je zajímavé srovnat, že u dvou skupin, u nichž bylo soužití chápáno jako ve velké míře problematické, mají lidé zároveň většinově pocit, že o jejich životě mají dostatek informací – to se týká bezdomovců a Romů. U další skupiny, s níž bylo soužití hodnoceno jako problematické, a sice Muslimů, naopak respondenti většinově přiznávají, že dostatek informací nemají. Zajímavá je také situace u Židů, s nimiž bylo soužití hodnoceno jako nejméně problematické, a zároveň většina lidí říká, že nemá o jejich životě v ČR dostatek informací.

Graf č. 26: hodnocení dostatku informací o životě skupin v ČR 2021 vs. 2014

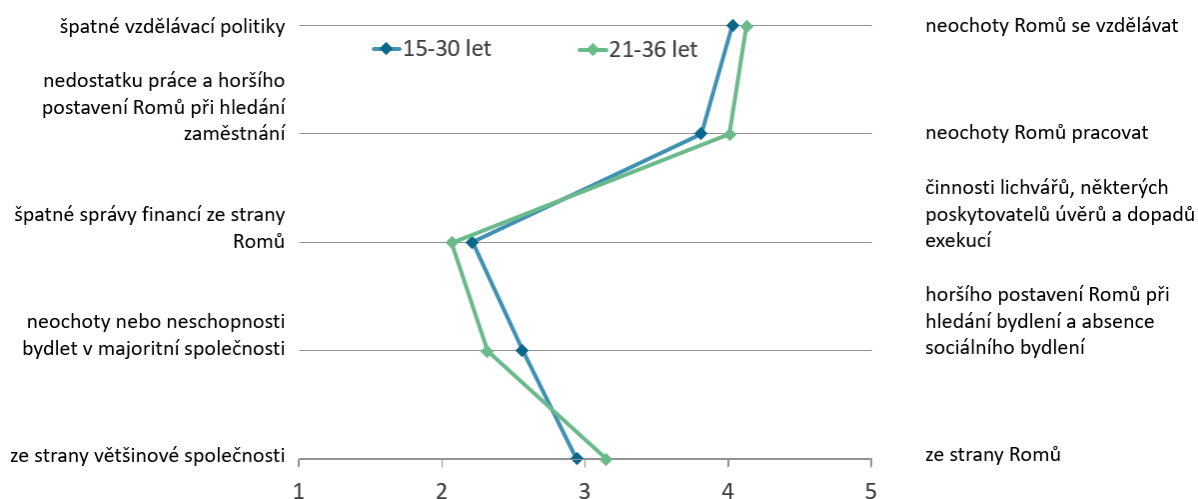

P02. Kolik máte informací o následujících skupinách a jejich životě v ČR?

2021 N = 1343, 2014 N = 1000; graf zobrazuje údaje v %

Obecně hodnocení dostatku informací o různých společenských minoritách zůstává podobné jako v roce 2014, nicméně v některých položkách se nyní lidé domnívají, že je jejich povědomí lepší – to je případ gayů a leseb, důchodců a také Vietnamců. U muslimů došlo k posunu z „Určitě nedostatek“ k „Spíše nedostatek“ informací. Naopak u Romů došlo ke zvýšení podílu těch, kdo přiznávají, že o této skupině mají nedostatek informací.

Graf č. 27: stereotypy ve vnímání Romů v hlavních cílových skupinách

P04A. Nízké vzdělání mnoha Romů je důsledek zejména ... P04B. Velká nezaměstnanost Romů je důsledek zejména ... P04C. Zadluženost některých Romů je důsledek zejména ... P04D. Časté vyloučení Romů (bydlení v ubytovnách, sociálně vyloučených oblastech apod.) je důsledek zejména ... P04E. Projevy rasismu existují zejména ...
 N = 818 (15-30 let); N=840 (21-36 let); (pouze ti, kdo nehodnotili soužití s Romy jako zcela bezproblémové); graf zobrazuje průměry na škále 1-5

U sady otázek P04, zaměřených na vnímání Romů v různých sociálních kontextech, vidíme opět v průměru větší míru stereotypního vnímání ze strany starších respondentů 21-36 let. Ti častěji zastávají názor, že nízké vzdělání Romů je zapříčiněno spíše neochotou vzdělávat se než vzdělávacími politikami, podobně je to s vysokou nezaměstnaností Romů. Tu starší respondenti také častěji připisují neochotě Romů pracovat.

Celkově vidíme, že průměrné odpovědi u každé z otázek jsou ve starší skupině 21-36 let vychýleny více k názorům, které vyjadřují, že obtíže během životní dráhy si zapříčiňují Romové samotní. Naopak mladší cílová skupina 15-30 let se pohybuje v průměru vždy blíže k empatictějším náhledům na danou situaci ať už se jedná o školství či finanční situaci Romů.

Ačkoli vidíme rozdíly v postojích cílových skupin, je třeba si také všimnout, že v obou cílových skupinách se průměrné odpovědi pohybují v intervalu, který značí negativní náhled na Romy. Do negativních intervalů spadají průměrné odpovědi obou skupin jak v otázce vzdělávání, tak zaměstnanosti Romů (průměry 4,03 pro 15-30 let a 4,13 pro 21-36 let), což značí příklon

k výkladu, že Romové mají nízké vzdělání kvůli své neochotě se vzdělávat, nikoli z důvodu nevhodných vzdělávacích politik.

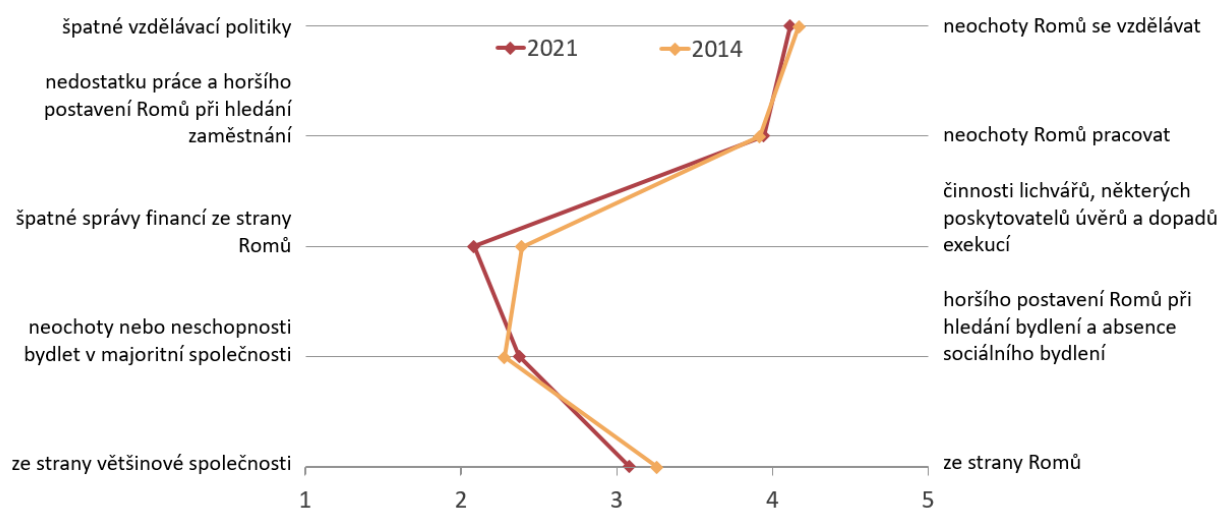
V otázce zaměstnanosti Romů vidíme mírný posun ke středu škály, tzn. méně přesvědčených o tom, že vysoká nezaměstnanost je způsobena neochotou pracovat. Stále ale názor, že Romové pracovat nechtějí, a proto je mezi nimi vysoká nezaměstnanost, zastává 64 % lidí ve věku 15-30 let a 72 % skupiny 21-36 let.

Odpovědi se také mírně blíží ke středu škály u otázky na finanční situaci Romů. Většina obou cílových skupin má opět za to, že špatná finanční situace Romů je způsobena jimi samotnými, tzn. jejich špatným zacházením s financemi. Tento názor zastává 65 % mladých mezi 15-30 lety a 70 % mezi 21-36 lety.

O něco empatičtější jsou mladí lidé, pokud jde o téma Romů hledajících bydlení. Zde už podstatně menší část mladých připisuje vylučování Romů z určitých lokalit či bydlení na ubytovnách a ve vyloučených lokalitách neochotě či neschopnosti Romů. U mladší cílové skupiny 15-30 let má tento názor jen polovina (53 %) a u starší 21-36 let 60 % dotázaných.

V sadě otázek jsme se také ptali, zda mladí lidé vnímají projevy rasismu spíše ze strany většinové společnosti či ze strany Romů. Odpovědi na tuto otázku jsou z celé sady nejvíce zaměřené do středu, tedy, značná část mladých lidí není přesvědčena, že by se dala označit jedna strana, která se zejména dopouští projevů rasismu. U mladších respondentů 15-30 let vidíme větší podíl těch, kteří vidí projevy rasismu zejména ze strany většinové společnosti (33 %). U starší cílové skupiny 21-36 let je tento názor méně častý (25 %).

Graf č. 28: stereotypy ve vnímání Romů v hlavních cílových skupinách, 2021 vs. 2014

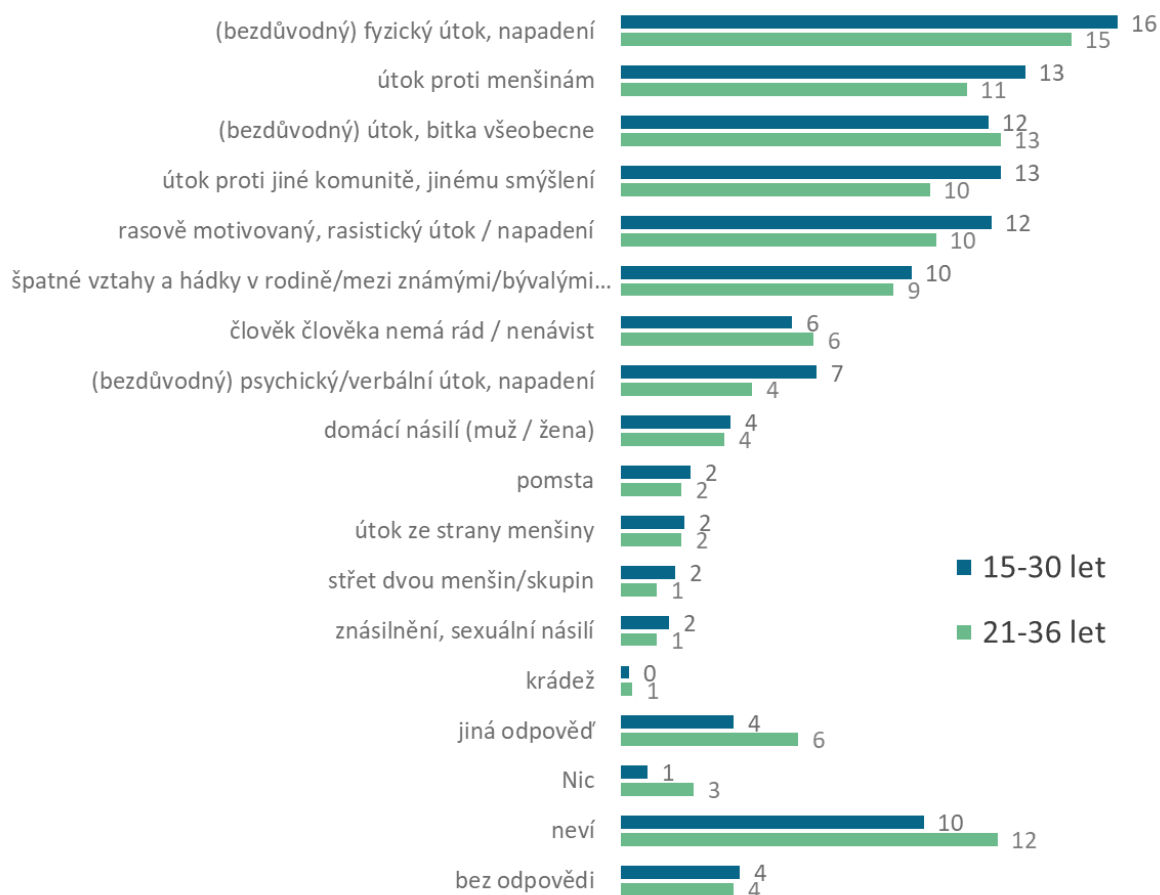

P04A. Nízké vzdělání mnoha Romů je důsledek zejména ... P04B. Velká nezaměstnanost Romů je důsledek zejména ... P04C. Zadluženost některých Romů je důsledek zejména ... P04D. Časté vyloučení Romů (bydlení v ubytovnách, sociálně vyloučených oblastech apod.) je důsledek zejména ... P04E. Projevy rasismu existují zejména ...
 N = 1155 (2021); N=918 (2014); graf zobrazuje průměry na škále 1-5

Srovnání s rokem 2014 ukazuje v průměrech mírný posun, a to směrem k nižší toleranci a empatii vůči Romům. Zejména u otázky týkající se finanční situace Romů vidíme oproti roku 2014 značný posun, kdy zadlužení Romů zdůvodňovalo špatnou správou vlastních financí 57 % mladých lidí, v roce 2021 to bylo 70 %. Podobně negativně, ačkoli méně výrazně, se posunuly i názory na projevy rasismu a otázky bydlení. Názory na vzdělávání a zaměstnanost zůstávají bez výrazných změn.

CO JE A CO NENÍ NÁSILÍ Z NENÁVISTI

Graf č. 29: Asociace – násilí z nenávisti

M7. Představte si, že by Vám kamarád(ka) či známý/á řekl(a), že byl(a) svědkem násilí z nenávisti. Co byste si pod tím představil(a)?

N 15-30 let = 1008, N 21-36 let = 1004; graf zobrazuje údaje v %,

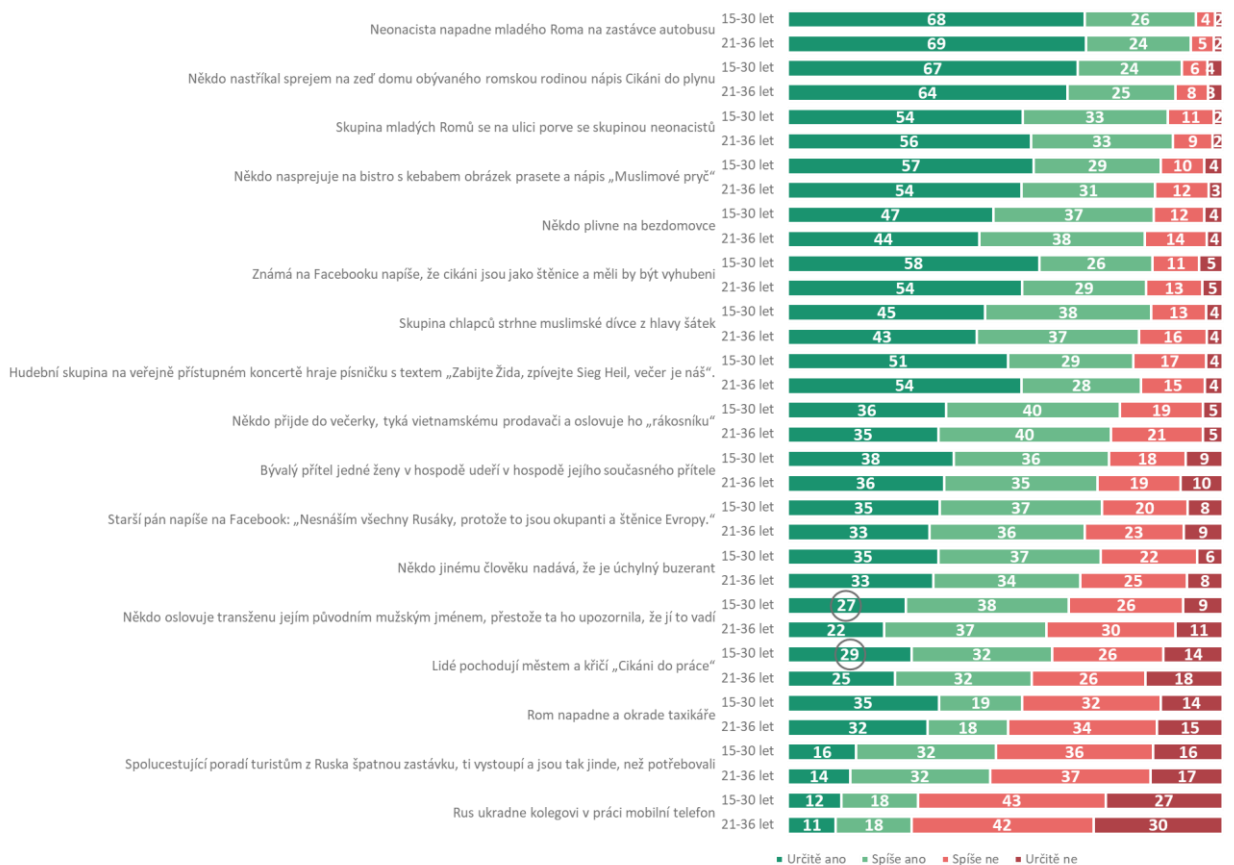
Pod pojmem násilí z nenávisti si lidé nejčastěji vybavili fyzický útok/napadení nebo také bitku. Druhou nejčastější odpovědí bylo, že se jedná o útok proti menšinám, na čtvrtém místě, že se jedná o útok proti jiné komunitě či smýšlení, dále byla zmiňována rasová motivace útoku. Každý desátý pak zmiňoval že se jedná o konflikty mezi lidmi, kteří se dobře znají (rodina, známí, bývalí partneři). Dále se vyskytovala obecnější odpověď, že se jedná o situaci, kdy někdo někoho nemá rád.

Necelá 1/5 respondentů pak na otázku neodpověděla.

Z uvedených relevantních odpovědí následně můžeme zobecnit dva hlavní motivy asociací, a sice, že se jedná o násilí fyzické, a dále, že se jedná o násilí proti lidem nějakým způsobem jiným (menšiny, jiná komunita, rasová motivace).

Asociaci s fyzickým útokem měly častěji ženy (19 %), muži zase častěji udávali, že se jedná o útok proti jiné komunitě (14 %). Podobně tak lidé s maturitním a vysokoškolským vzděláním častěji odpovídali ve smyslu, že jde o útok proti menšinám (14 %, resp. 16 %) a proti jiné komunitě (12 %, resp. 14 %).

Graf č. 30: Co je a co není násilí z nenávisti

M8. Je podle vás projevem násilí z nenávisti, když ...

N 15-30 let = 1008, N 21-36 let = 1004; graf zobrazuje údaje v %, seřazeno podle součtu Určitě + Spíše ano u CS 15-30 let

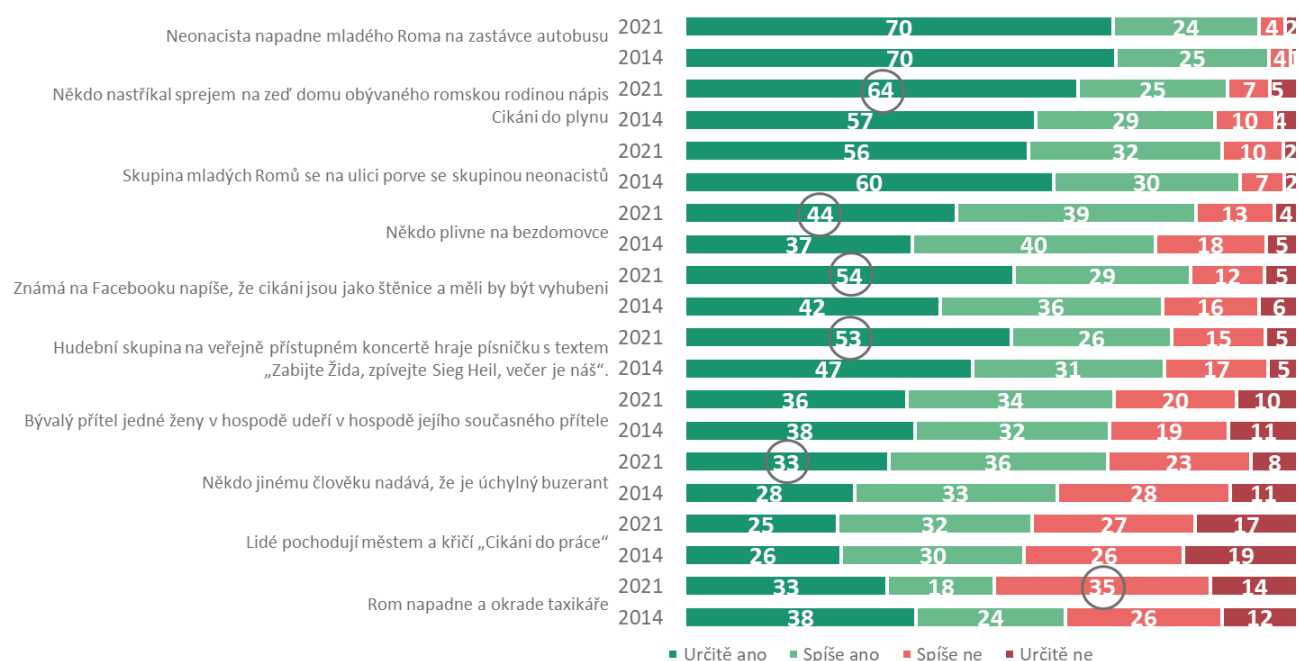
Mezi skupinami 15-30 let a 21-36 let jsou spíše jen drobné rozdíly v tom, co považují nebo nepovažují za násilí z nenávisti (obecně mírně vyšší podíl respondentů z první skupiny testované položky za násilí z nenávisti považuje).

V největší míře jsou za násilí z nenávisti považovány činy jako napadení Roma neonacistou, postřikání domu, kde bydlí Romové rasistickým nápisem, rvačka Romů s neonacisty či pomalování bistra s kebabem proti-muslimským nápisem. Poměrně jednoznačně jsou však hodnoceny také akty jako plivnutí na bezdomovce, rasistická protiromská vyjádření na Facebooku, či pokud někdo strhne Muslimce z hlavy šátek.

Méně jednoznačně jsou hodnoceny akty jako protiruská vyjádření na Facebooku ze strany starších lidí, homofobní nadávky, deadnaming (oslovování někoho jeho bývalým jménem, ve vztahu k transgender lidem), či provolávání hesla „Cikáni do práce“. Právě u dvou posledně jmenovaných položek se setkáváme s tím, že je mladší skupina oproti starší častěji jednoznačně hodnotí jako násilí z nenávisti.

Téměř u všech položek platí, že je za násilí z nenávisti považuje větší podíl žen, než mužů. Možným vysvětlením je, že více vnímají společenskou nebezpečnost těchto činů, a tak mají tendenci je označit za násilí z nenávisti. Podobný rozdíl vidíme také u části položek mezi lidmi ve věku 15-19 let a 31-36 let, kdy má právě nejmladší část respondentů tendenci dané akty častěji označit jako násilí z nenávisti – to lze vysvětlit tím, že na jednu stranu mají pravděpodobně nižší právní povědomí, na druhou stranu mají však silnější tendenci dát najevo, že jim takové chování nepřípadá v pořádku. Dle vzdělání si pak můžeme povšimnout zejména toho, že vysokoškoláci mají nuancovanější pohled a tedy v menší míře označují násilí z nenávisti položky, které jim reálně nejsou (Rus ukradne kolegovi v práci mobilní telefon, Rom napadne a okrade taxikáře).

Graf č. 31: Co je a co není násilí z nenávisti 2021 vs. 2014

M8. Je podle vás projevem násilí z nenávisti, když ...

N 2021 = 1343, N 2014 = 1000, graf zobrazuje údaje v %

Za násilí z nenávisti je stále téměř jednoznačně považováno, pokud neonacista napadne mladého Roma na zastávce autobusu – u této položky prakticky nedošlo oproti roku 2014 ke změně. Naopak druhá položka nejčastěji považovaná za násilí z nenávisti, a to nápis “Cikáni do plynu” na domě romské rodiny, zaznamenala oproti předchozímu výzkumu nárůst podílu těch, kdo takový akt jednoznačně považují za násilí z nenávisti (z 57 % na 64 %).

Za násilí z nenávisti je také téměř 9/10 osob z cílové skupiny považována rvačka mezi Romy a neonacisty, v podstatě beze změny oproti výzkumu z roku 2014.

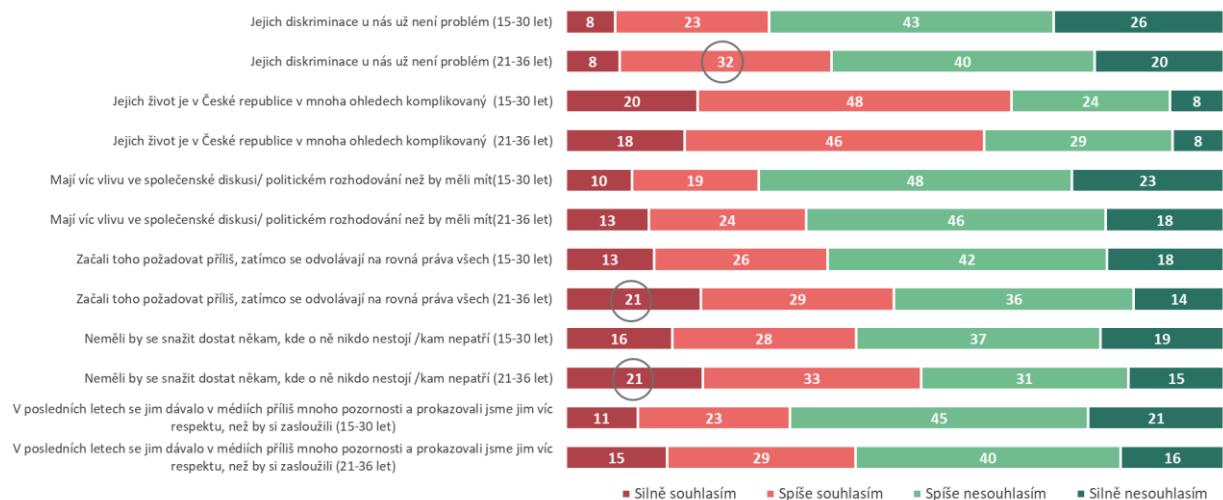
Naopak akty ve “středním pásmu”, tedy stále většinou vnímané jako násilí z nenávisti, ale s výraznějším podílem těch, kdo je za násilí z nenávisti nepovažují – tedy plivnutí na bezdomovce, přirovnání Romů ke štěnicím ve statusu na FB, či neonacisticky zaměřené texty na veřejném koncertě, doznaly oproti roku 2014 nárůst podílu těch, kteří je jednoznačně považují za násilí z nenávisti.

U situace, kdy Rom napadne a okrade taxikáře, došlo k nárůstu těch, kdo ji za násilí z nenávisti nepovažují – i to potvrzuje celkový trend, který vidíme v této otázce, a tedy, že povědomí o tom, co je násilí z nenávisti, se u cílové skupiny aspoň dílčím způsobem zvýšilo.

VNÍMÁNÍ MENŠIN – ZAČLENĚNÍ

Sadou šesti výroků jsme zjišťovali aktuální postoje k různým etnickým menšinám. Respondenti se u každého z nich umísťovali do škály podle míry souhlasu, resp. nesouhlasu. Výroky 1 a 2 až 6 indikují spíše negativní hodnocení menšiny, výrok 2 naopak indikuje soucitný postoj. Obecně platí, že negativněji laděné hodnocení je častější u starší cílové skupiny (21 až 36 let) než u mladší (15 až 30 let) a také u lidí se střední školou bez maturity. S „negativními“ výroky naopak častěji nesouhlasí lidé s vysokoškolským vzděláním a také absolventi ZŠ, tedy často ještě studující jedinci. Rozdíly mezi ženami a muži se liší napříč jednotlivými skupinami. Příkladem u Muslimů zaznamenáváme častější souhlas s negativně laděnými výroky u mužů, ovšem v případě Romů považují jejich život v České republice méně často za komplikovaný naopak ženy.

Graf č. 32: Modern racism scale Muslimové

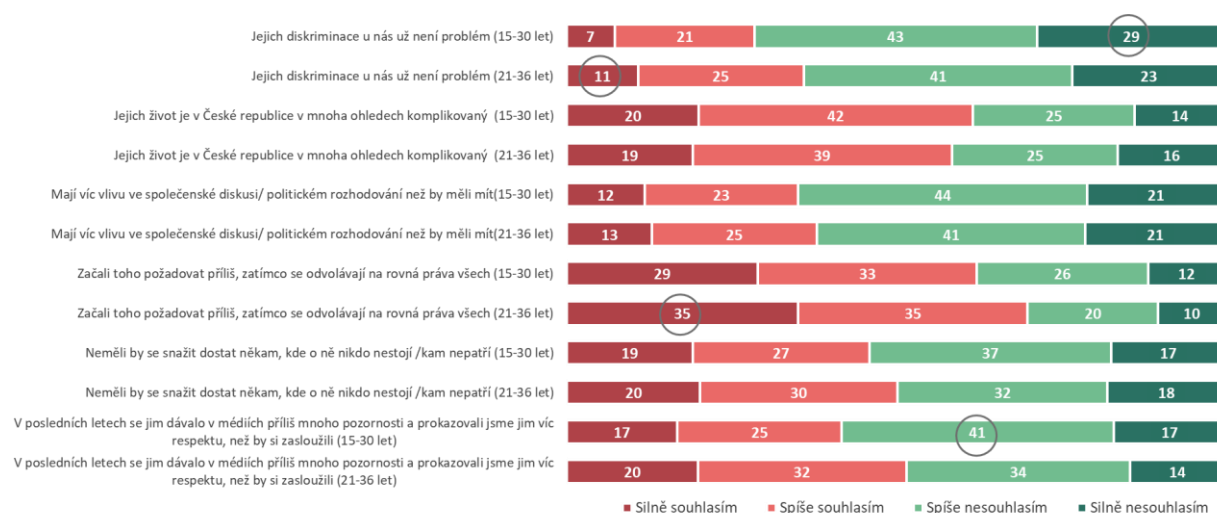
P05A. Na postavení příslušníků určitých skupin ve společnosti dnes existuje mnoho pohledů. Co si myslíte Vy? Muslimové:

N = 1008 (15-30 let); N=1004 (26-36 let); graf zobrazuje údaje v %

Největší míru souhlasu jsme zaznamenali s tvrzením, že život Muslimů je u nás v mnoha ohledech komplikovaný. V mladší cílové skupině je tento souhlas o pět procentních bodů vyšší. Starší cílová skupina má významně vyšší silný souhlas s výroky: “Začali toho požadovat příliš, zatímco se odvolávají na rovná práva všech” a “Neměli by se snažit dostat někam, kde o ně nikdo nestojí / kam nepatří”. Souhrnně také víc souhlasí s tím, že se v médiích dává Muslimům více pozornosti, než si zaslouží.

V mladší cílové skupině silně souhlasí s tvrzením, že diskriminace Muslimů u nás už není problém častěji muži (10 %), ve starší skupině je u mužů výrazně častější jak silný, tak váhavý souhlas (11 + 37 %). Obecně platí, že u všech výroků s výjimkou druhého (“Jejich život je v České republice v mnoha ohledech komplikovaný”) je míra souhlasu významně vyšší u absolventů středních škol bez maturity.

Graf č. 33: Modern racism scale Romové

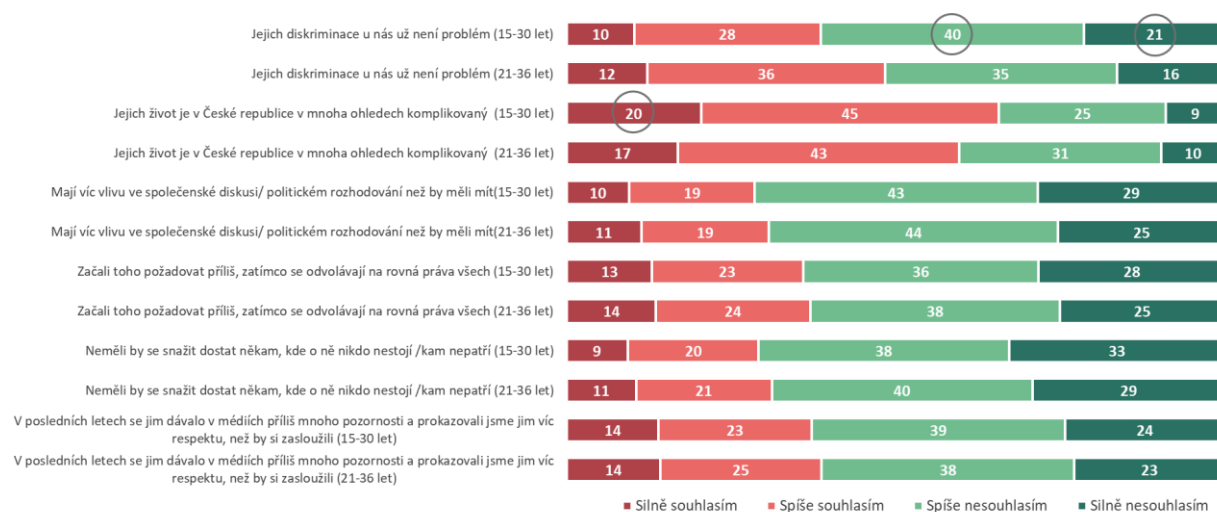
P05B. Na postavení příslušníků určitých skupin ve společnosti dnes existuje mnoho pohledů. Co si myslíte Vy? Romové:
N = 1008 (15-30 let); N=1004 (26-36 let); graf zobrazuje údaje v %

Největší rozdíl mezi cílovými skupinami panuje u prvního a posledního výroku. Mladší cílová skupina má vyšší silný nesouhlas s tvrzením, že diskriminace Romů u nás není problém, starší skupina tu má naopak výraznější silný souhlas. Nesoulad mezi cílovými skupinami u posledního výroku týkajícího se prostoru v médiích je dán především vyšší mírou váhavého

nesouhlasu u mladších. Míra souhlasu resp. nesouhlasu s tvrzením, že život Romů je v ČR v mnoha ohledech komplikovaný, je u obou skupin relativně stejná.

Generační rozdíly v pohledu na Romy jsou velmi patrné. Např. s posledním výrokiem týkajícím se mediální pozornosti nesouhlasí 72 % lidí ve věku od 15 do 19 let, ale jen 41 % ve věku 31 až 36 let. S tím, že je život Romů v ČR komplikovaný souhlasí zejména v mladší skupině častěji muži než ženy.

Graf č. 34: Modern racism scale Lesby a gayové

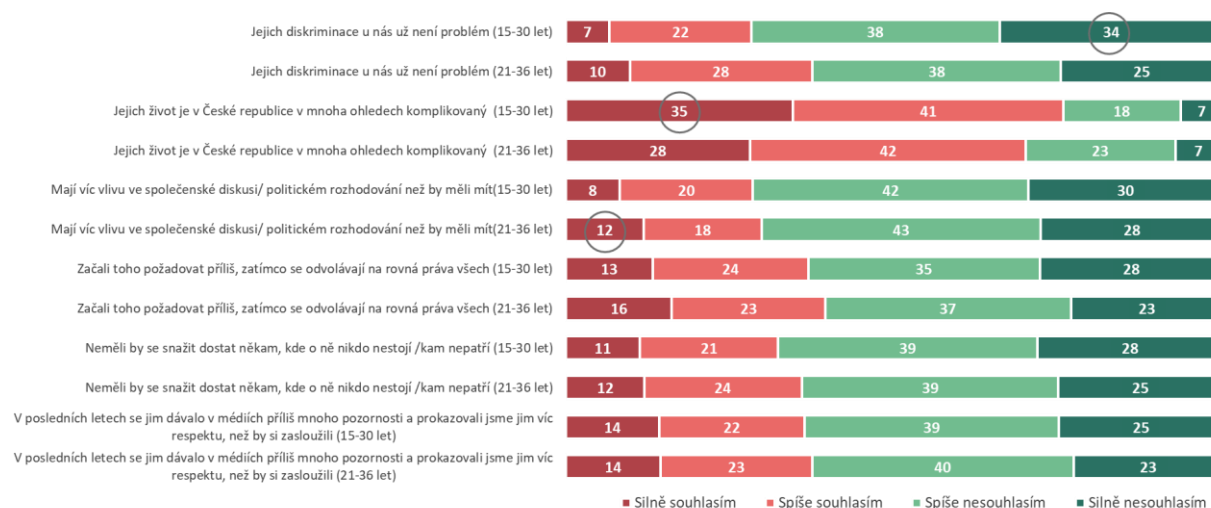
P05C. Na postavení příslušníků určitých skupin ve společnosti dnes existuje mnoho pohledů. Co si myslíte Vy? Lesby a gayové:

N = 1008 (15-30 let); N=1004 (26-36 let); graf zobrazuje údaje v %

V mladší skupině si výrazně méně lidí myslí, že diskriminace leseb a gayů již v ČR není problém, narostl zde jak váhavý, tak silný nesouhlas. Více lidí z této cílové skupiny se naopak domnívá, že jejich život je u nás v mnoha ohledech komplikovaný. Významně vyšší je v tomto ohledu zejména silný souhlas. S ostatními výroky souhlasí obě cílové skupiny ve velmi podobné míře.

V obou cílových skupinách souhlasí s „negativněji“ laděnými výroky, tj. s výroky 1 a 2 až 6, častěji muži než ženy. Ženy naopak souhlasí častěji s výrokiem 2 o komplikovaném životě leseb a gayů v ČR.

Graf č. 35: Modern racism scale Trans lidé

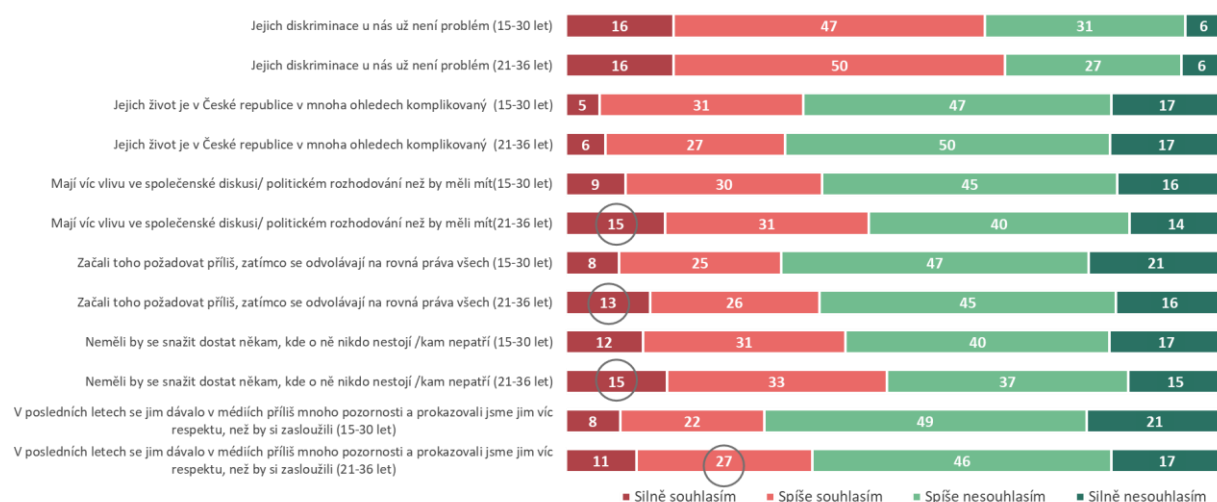

P05D. Na postavení příslušníků určitých skupin ve společnosti dnes existuje mnoho pohledů. Co si myslíte Vy? Trans lidé:
 N = 1008 (15-30 let); N=1004 (26-36 let); graf zobrazuje údaje v %

I v případě trans lidí jsou rozdíly mezi cílovými skupinami patrné zejména u prvních dvou výroků. S tím, že diskriminace trans lidí již u nás není problém, silně nesouhlasí výrazně větší podíl lidí z mladší skupiny než lidí ze starší skupiny. Jde o rozdíl devíti procentních bodů. Mladší mají vyšší míru silného souhlasu s tvrzením, že život trans lidí je v ČR v mnoha ohledech komplikovaný.

Obě cílové skupiny v podobné míře souhlasí s tím, že trans lidé mají v politickém rozhodování více vlivu, než by měli mít. Ve starší skupině jde ovšem častěji o souhlas silný. V obou cílových skupinách je také výrazně vyšší míra souhlasu s posledními třemi výroky u mužů než u žen. U mužů dosahuje 40 %, u žen jen 30 %.

Graf č. 36: Modern racism scale Rusové

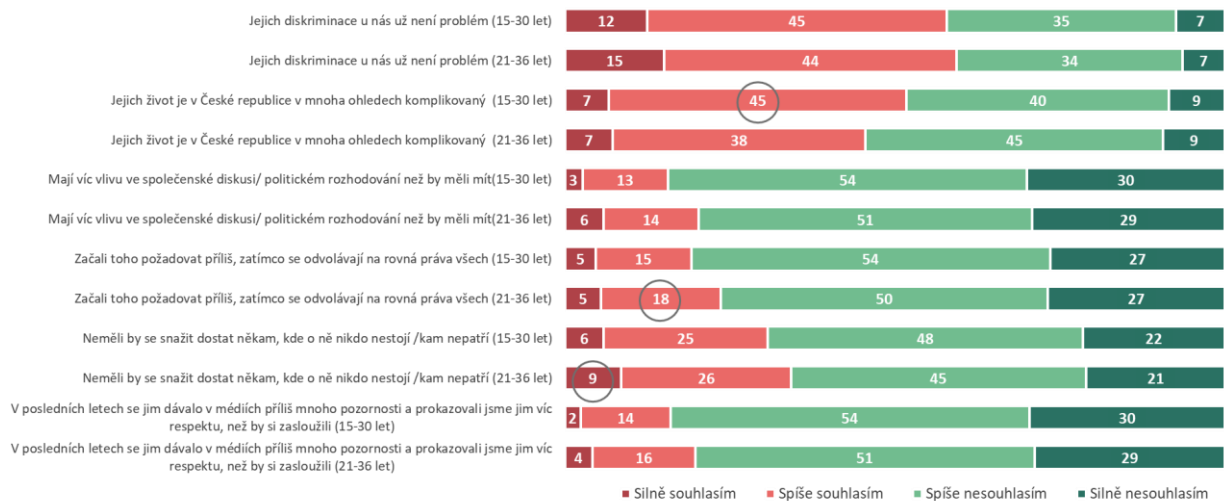
P05E. Na postavení příslušníků určitých skupin ve společnosti dnes existuje mnoho pohledů. Co si myslíte Vy? Rusové:
 N = 1008 (15-30 let); N=1004 (26-36 let); graf zobrazuje údaje v %

V případě Rusů jsou významné rozdíly v postojích mladší a starší cílové skupiny znát zejména u posledních čtyř výroků. Vyšší míra souhlasu je tu vždy u starší skupiny a tento souhlas je také častěji silný. Např. téměř polovina respondentů ve skupině 21 až 36 let souhlasí s tím, že Rusové by se neměli snažit dostat někam, kam nepatří.

Jen přibližně třetina dotázaných v obou skupinách souhlasí s tím, že je život Rusů v ČR v mnoha ohledech komplikovaný. Ve starší cílové skupině je tento souhlas u mužů a žen stejný, v mladší skupině souhlasí častěji muži než ženy.

Podle věku se dotázaní nejvíce rozdělili v otázce, zda mají Rusové víc vlivu v politickém rozhodování, než by mít měli. Ve věku 31 až 36 let s tímto tvrzením souhlasí polovina lidí, ve věku 15 až 19 let již jen necelá třetina.

Graf č. 37: Modern racism scale Ukrajinci

P05F. Na postavení příslušníků určitých skupin ve společnosti dnes existuje mnoho pohledů. Co si myslíte Vy? Ukrajinci:
 N = 1008 (15-30 let); N=1004 (26-36 let); graf zobrazuje údaje v %

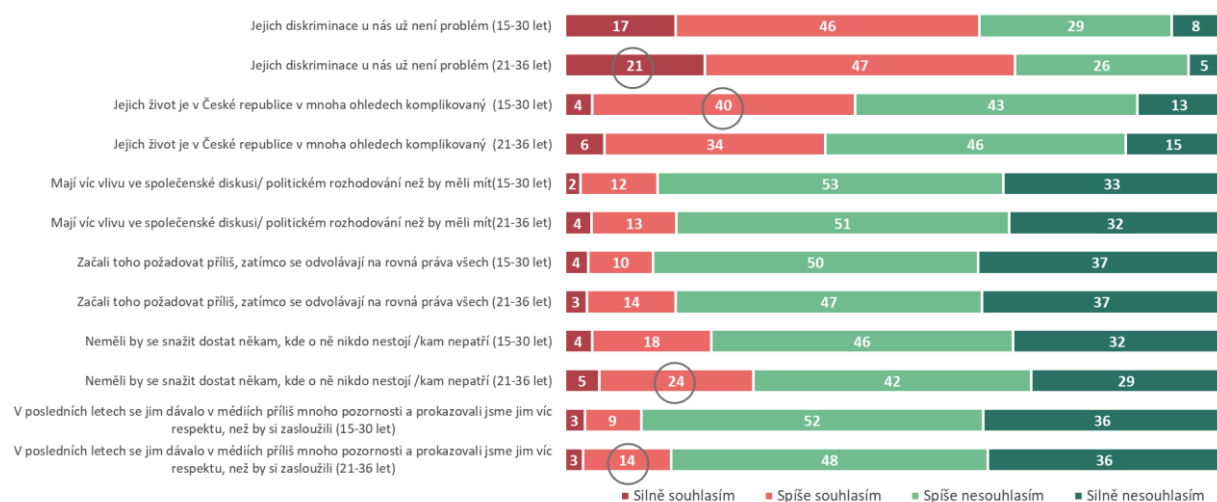
Více než polovina lidí v obou cílových skupinách souhlasí s tím, že diskriminace Ukrajinců u nás již není problém. Ve starší skupině se ovšem častěji jedná o silný souhlas. Souhlas je tu také patrně vyšší mezi muži. Mladší skupina ale častěji souhlasí s tím, že mají v ČR komplikovaný život.

Jen velmi málo dotázaných si myslí, že mají Ukrajinci v politickém rozhodování větší vliv, než by měli. Ve starší skupině si ovšem mírně více lidí myslí, že toho začali požadovat více. Je to necelá čtvrtina oproti pětina v mladší skupině.

Ve starší skupině je také vyšší míra souhlasu s tím, že by se Ukrajinci neměli snažit dostat tam, kam nepatří.

Celkově je v porovnání s Rusy míra souhlasu s negativně formulovanými výroky nižší.

Graf č. 38: Modern racism scale Vietnamci

P05G. Na postavení příslušníků určitých skupin ve společnosti dnes existuje mnoho pohledů. Co si myslíte Vy? Vietnamci: N = 1008 (15-30 let); N=1004 (26-36 let); graf zobrazuje údaje v %

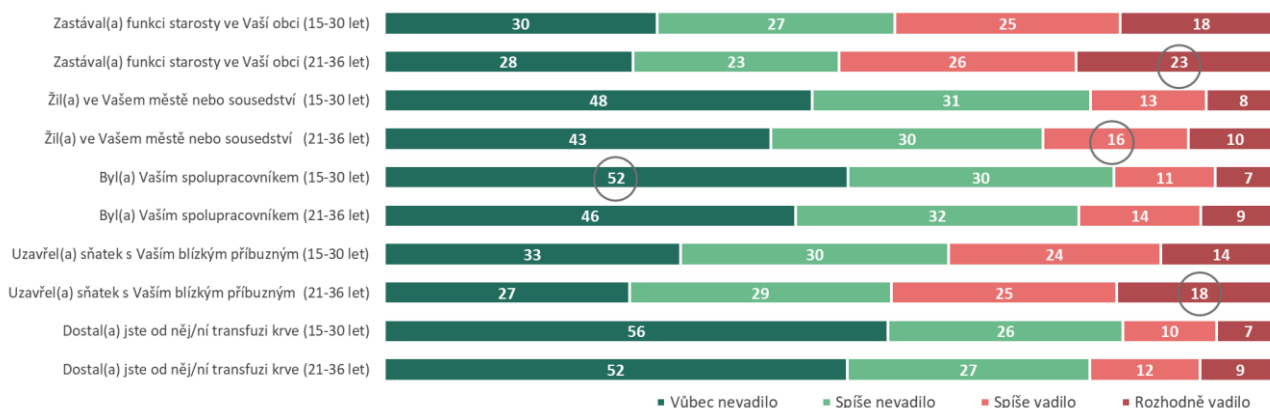
Postoje lidí jsou vůči Vietnamcům v ohledu jejich začlenění do české společnosti většinou smířlivější. Kromě nízké míry souhlasu u posledních čtyř výroků lze říci, že o tom svým způsobem svědčí i vyšší míra souhlasu s výrokem prvním. Až dvě třetiny dotázaných totiž odpověděli, že diskriminace Vietnamců u nás už není problém. Silný souhlas je tu patrnější ve starší cílové skupině. V ní se také více lidí domnívá, že by se Vietnamci neměli snažit dostat někam, kde o ně nikdo nestojí, a také že jim je v posledních letech dáváno v médiích více pozornosti, než by si zasloužili. Souhlas s těmito výroky je ale i v této cílové skupině převážně váhavý (spíše souhlasím).

Rozdíly mezi postoji mužů a žen jsou v případě Vietnamců marginální s výjimkou výroku o komplikovanosti jejich života u nás, se kterým častěji souhlasí ženy.

VNÍMÁNÍ MENŠIN – OSOBNÍ A VEŘEJNÝ KONTAKT

Další sada dotazů směřovala k tomu, zda lidem vadí příslušník menšiny v jedné z pěti pozic či situací, ve kterých se s ním může respondent setkat. Jde o zastávání veřejné funkce, sousedství, zaměstnání, sňatek s příbuzným a transfuze krve.

Graf č. 39: Sociální distance Muslimové

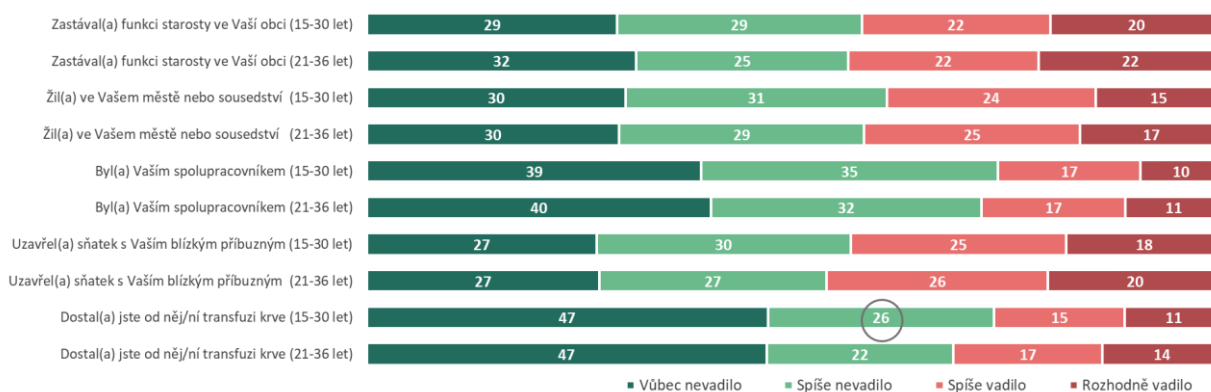
P06A. Vadilo by Vám, kdyby muslim nebo muslimka:

N = 1008 (15-30 let); N=1004 (26-36 let); graf zobrazuje údaje v %

U Muslimů v porovnání s ostatními menšinami lidé častěji odpovídají, že by jim v předložené situaci vadili, ovšem ne ve všech situacích. Nejčastěji by lidem Muslim vadil ve funkci starosty a při sňatku s blízkým příbuzným. V obou případech lidé ze starší cílové skupiny výrazně častěji odpovídali, že by jim Muslim v těchto pozicích rozhodně vadil. Zejména u mladší skupiny by ale nevadil jako spolupracovník – vůbec by v této pozici poté nevadil více než polovině mladších.

Obecně platí, že by většině dotázaných nevadilo mít Muslima za souseda. Spíše by to vadilo častěji těm, kteří spadají do starší cílové skupiny. Vždy platí, že by v předložené pozici vadil méně mužům než ženám.

Graf č. 40: Sociální distance Romové

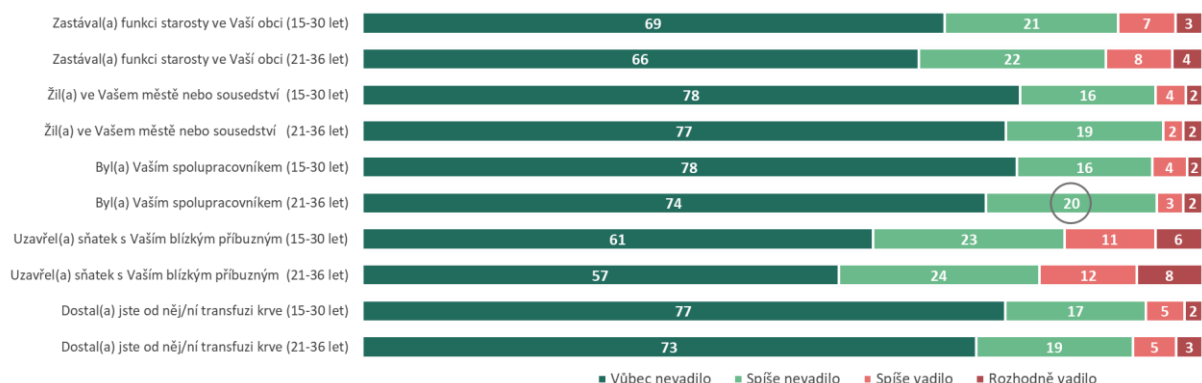
PO6B. Vadilo by Vám, kdyby Rom nebo Romka:

N = 1008 (15-30 let); N=1004 (26-36 let); graf zobrazuje údaje v %

Romové v předmětných pozicích také vadí v porovnání s následujícími skupinami častěji. Mezi jednotlivými situacemi ovšem na rozdíl od Muslimů nejsou tak velké rozdíly. Nejvíce dotázaným by vadil sňatek Roma s blízkým příbuzným. V podobné míře by též vadil Rom jako starosta či soused. Nejméně dotázaným by vadil Rom jako spolupracovník. V obou skupinách by vadil méně než 30 %.

Mezi cílovými skupinami je největší rozdíl v postojích k transfuzi krve od Roma. U mladší cílové skupiny by vadila méně často, rozdíl plyne z váhavé odpovědi. Mezi respondenty nejsou v postojích zásadní rozdíly podle jejich vzdělání, a to ani mezi vysokoškoly a absolventy SŠ bez maturity. Výjimku tvoří ti, kteří mají (zatím) ukončenou jen základní školu – těm Romové v uvedených situacích vadí nejméně.

Graf č. 41: Sociální distance Lesby a gayové

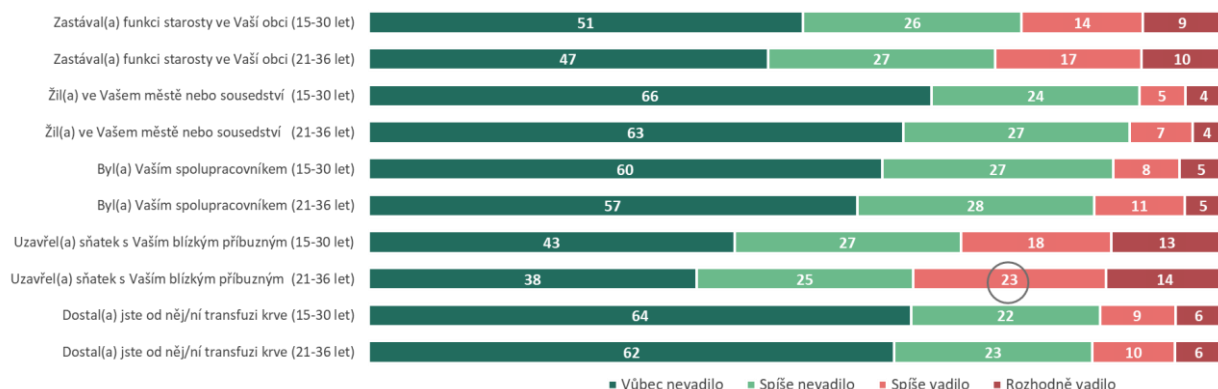

P06C. Vadilo by Vám, kdyby gay nebo lesba:

N = 1008 (15-30 let); N=1004 (26-36 let); graf zobrazuje údaje v %

Gayové a lesby v uvedených scénářích vadí jen malému procentu dotázaných. U mladší cílové skupiny by jako sousedé vadili jen 4 %. Nejvíce lidem by vadil sňatek s blízkým příbuzným. U starší cílové skupiny jde o pětinu, u mladší ještě o méně. Přibližně desetina dotázaných by také vadili gay nebo lesba v pozici starosty / starostky obce.

Graf č. 42: Sociální distance Trans lidí

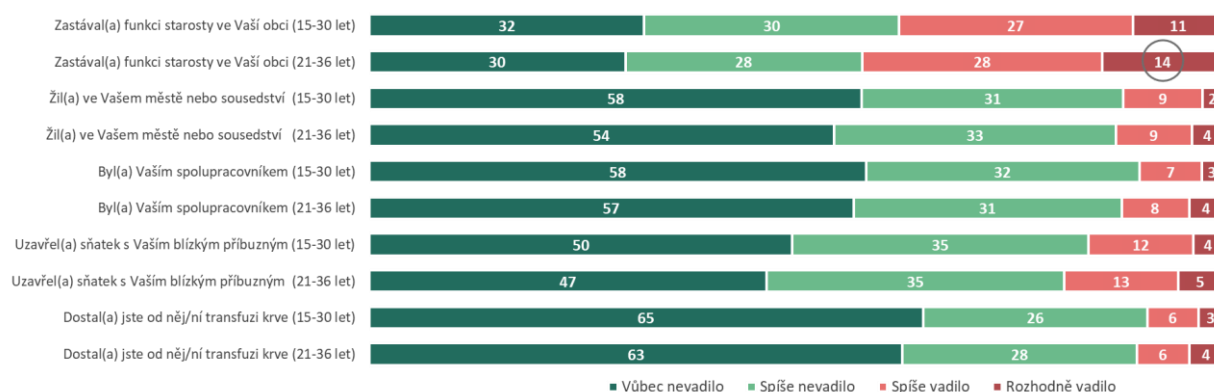

P06D. Vadilo by Vám, kdyby trans gender osoba:

N = 1008 (15-30 let); N=1004 (26-36 let); graf zobrazuje údaje v %

V případě trans gender lidí je trend odpovědí stejný jako u leseb a gayů s tím rozdílem, že procentuální zastoupení těch, kterým v daných situacích vadí, je mírně vyšší. Patrné je to zejména u sňatku s blízkým příbuzným, kde trans člověk spíše vadí častěji ve starší cílové skupině. Ve všech situacích vadí trans lidé častěji mužům.

Graf č. 43: Sociální distance Rusové

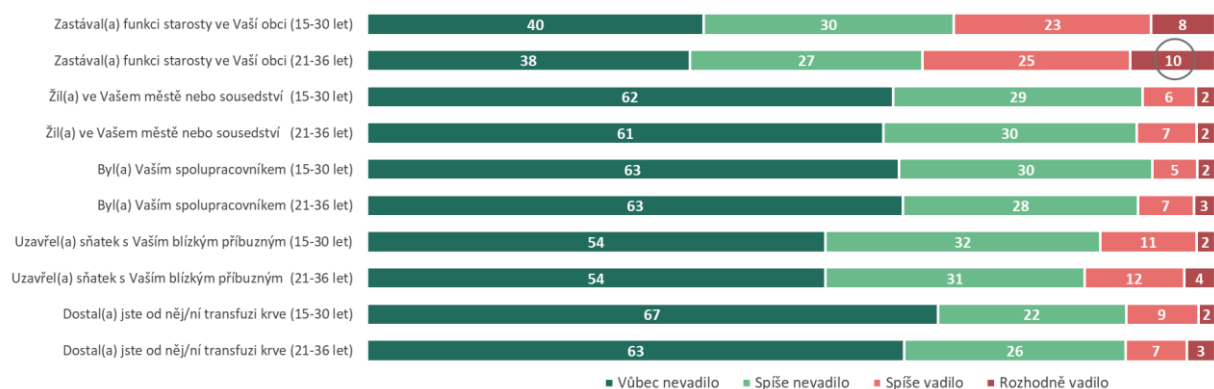

P06E. Vadilo by Vám, kdyby Rus nebo Ruska:

N = 1008 (15-30 let); N=1004 (26-36 let); graf zobrazuje údaje v %

Rusové nejčastěji vadí v pozici starosty / starostky obce – častěji tak přitom odpovídají lidé ve starší skupině. Těm by také častěji starosta příslušící k ruskému etniku vadil rozhodně. Vyšší míra odpovědí “vadí” je také v případě sňatku s blízkým příbuzným. Jen velmi malému množství respondentů by vadilo od Rusa přijmout transfuzi krve.

Graf č. 44: Sociální distance Ukrajinci

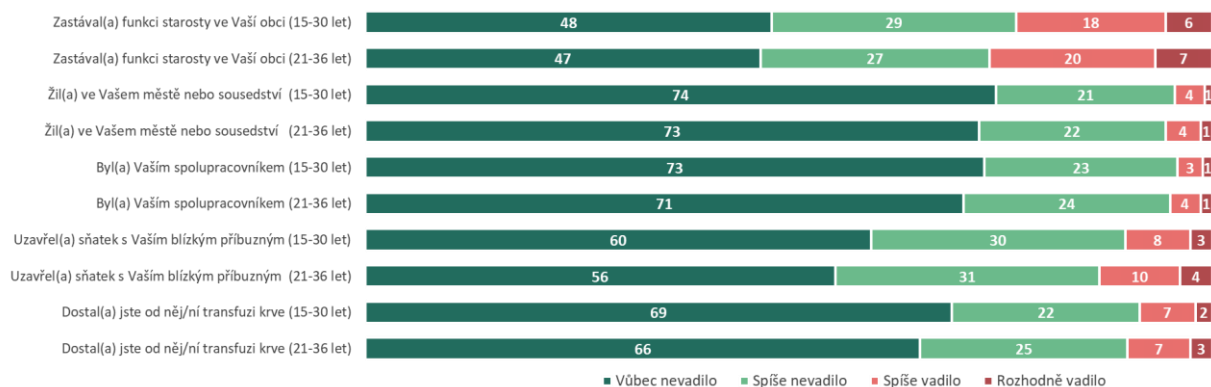
P06F. Vadilo by Vám, kdyby Ukrajinec nebo Ukrajinka:

N = 1008 (15-30 let); N=1004 (26-36 let); graf zobrazuje údaje v %

V případě Ukrajinců jsou odpovědi podobně rozloženy jako v případě Rusů. Platí ovšem, že Ukrajinci ve všech pozicích vadí mírně méně často. Lidé také častěji odpovídají, že by Ukrajinec v dané situaci vůbec nevadil. Nejvíce je to patrné u starší cílové skupiny v otázce sňatku s příbuzným.

Nejméně lidí odpovědělo, že by jim Ukrajinec vadil jako spolupracovník. Největšímu počtu dotázaných by naopak vadil v pozici starosty. Častěji tak opět odpovídají lidé ze starší cílové skupiny, nejméně často potom lidé ve věku 15 až 19 let.

Graf č. 45: Sociální distance Vietnamci

P06G. Vadilo by Vám, kdyby Vietnamec nebo Vietnamka:

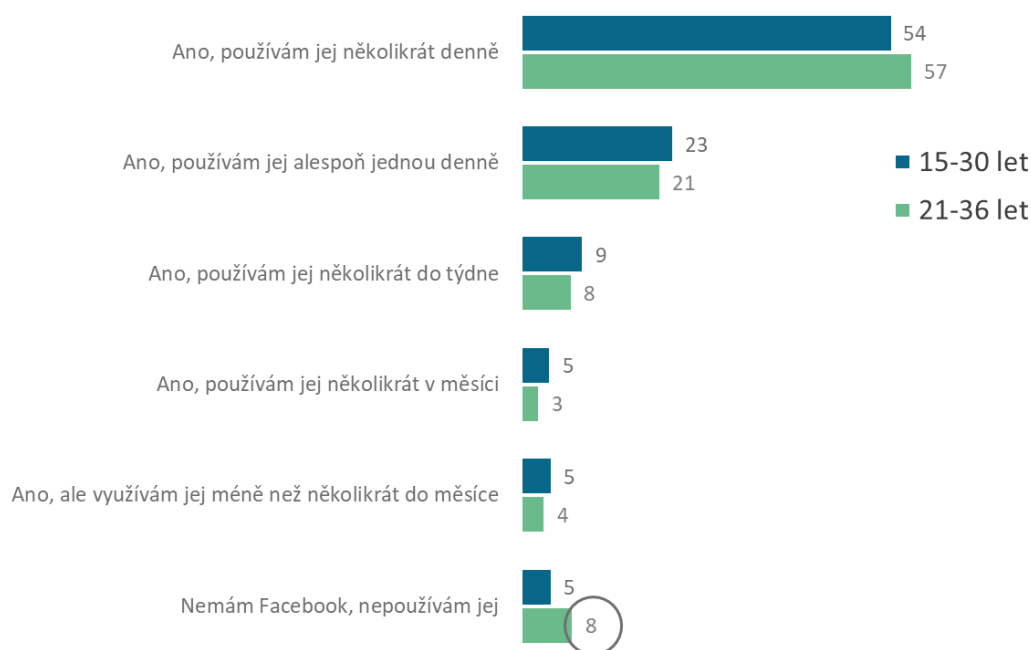
N = 1008 (15-30 let); N=1004 (26-36 let); graf zobrazuje údaje v %

Vietnamci ze všech zjišťovaných menšin vadí v předložených situacích nejméně. Největšímu procentu respondentů by opět vadili v pozici starosty / starostky, nejmenšímu pak na společném pracovišti. I rozdíly mezi cílovými skupinami jsou velmi nízké.

HUMOR VS. AGRESE

Další sada otázek se týkala vnímání vtipů a jiných příspěvků o Romech na sociálních sítích, konkrétně na Facebooku. Respondenti byli vyzváni k zhodnocení toho, nakolik je považují za urážlivé, vtipné, rasistické, odvážné či nakolik podle nich vystihují podstatu věci. V této části máme k dispozici srovnání s rokem 2014, kdy byly pokládány stejné otázky. Před položením těchto otázek jsme zjišťovali, jak často dotázaní používají internet a jak je tedy velká pravděpodobnost, že se s podobnými příspěvky setkali.

Graf č. 46: Používání Facebooku mezi cílovými skupinami

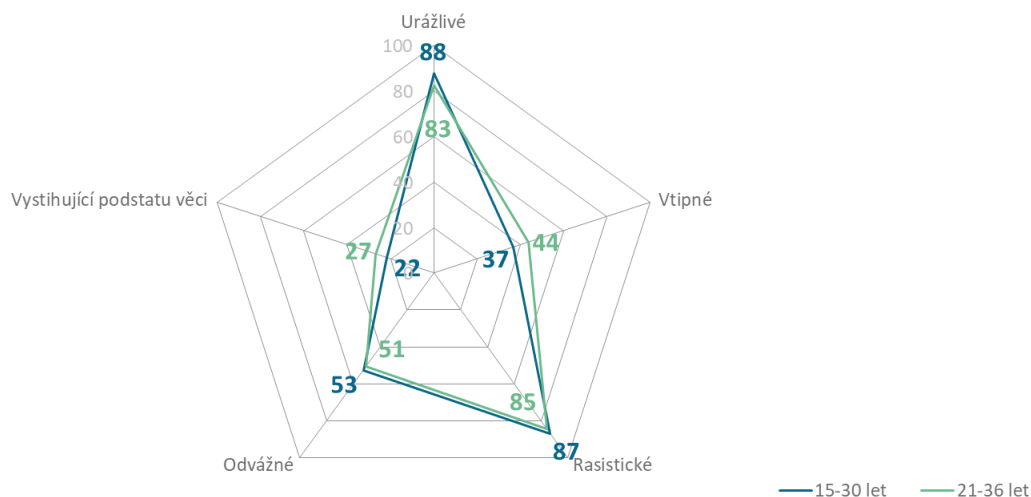
F01. Používáte obvykle sociální síť Facebook?

N = 1008 (15-30 let); N=1004 (26-36 let); graf zobrazuje odpovědi v %

Více než polovina respondentů používá Facebook několikrát za den. Alespoň několikrát do týdne ho používá 9 z 10 dotázaných. Ve starší cílové skupině je ovšem vyšší procento těch, kteří ho nepoužívají vůbec (8 %).

RASISTICKÉ VTIPY

Graf č. 47: Vtip 1 – Rom a Skin

C01A. Představte si, že by některý z Vašich přátel sdílel na Facebooku následující vtip:

Jde Cikán se psem a potkají skina. Skin se ptá: Co to sebou táhneš za prase? A Cikán odpoví: To není prase, to je pes. A skin: Drž hubu, tebe sem se na nic neptal.

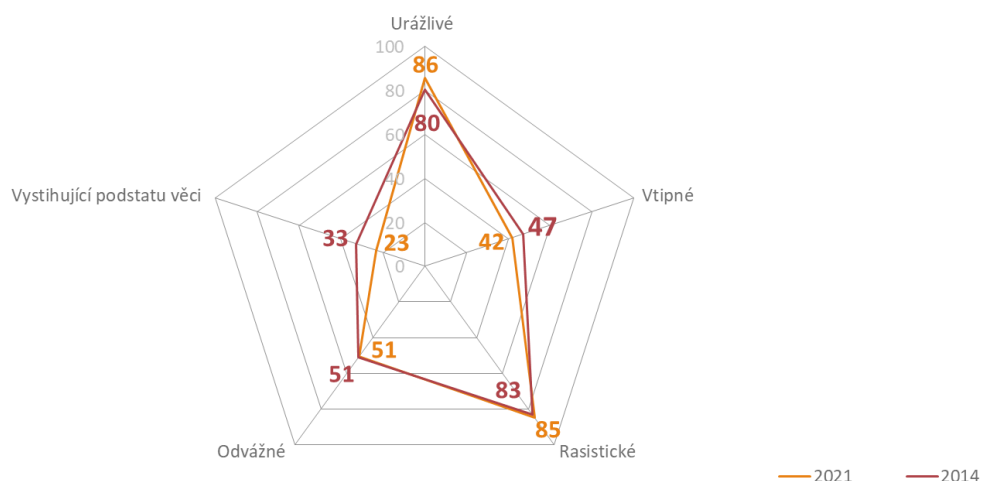
Co byste si o vtipu myslel(a)? Je to...

N = 1008 (15-30 let); N=1004 (26-36 let); graf zobrazuje údaje v %; Určitě + spíše ano

Obecně je mezi dotázanými vtip především urážlivý a rasistický. Nejméně lidí souhlasí s tím, že vystihuje podstatu věci. K rozdílu mezi cílovými skupinami můžeme říci, že lidé v mladší skupině vtip považují častěji za urážlivý, ve starší skupině je následně častěji považován za vtipný a vystihující podstatu věci.

Významným faktorem je ve vnímání tohoto vtipu vzdělání. Lidé se střední školou bez maturity považují vtip výrazně častěji za vtipný (54 %) a vystihující podstatu věci (41 %). Za rasistický ho ve větší míře považují ženy (91 %).

Graf č. 48: Vtip 1 – Rom a Skin 2021 vs. 2014

C01A. Představte si, že by některý z Vašich přátel sdílel na Facebooku následující vtip:

Jde Cikán se psem a potkají skina. Skin se ptá: Co to sebou táhneš za prase? A Cikán odpoví: To není prase, to je pes. A skin: Drž hubu, tebe sem se na nic neptal.

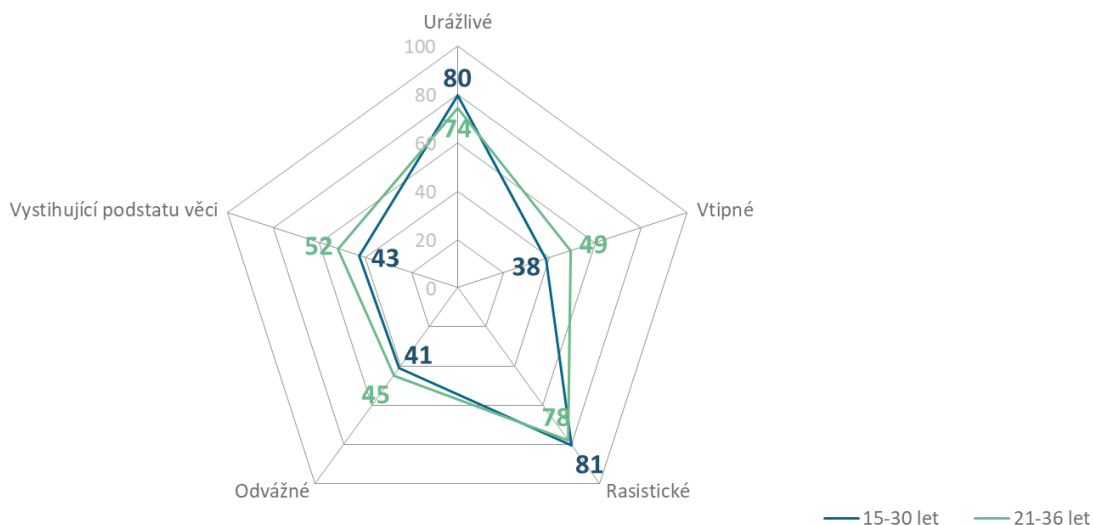
Co byste si o vtipu myslel(a)? Je to...

N = 1008 (15-30 let); N=1004 (26-36 let); graf zobrazuje údaje v %; Určitě + spíše ano

Srovnání současného dotazování s tím z roku 2014 je podobné jako předchozí srovnání cílových kategorií, nicméně v roce 2014 více lidí považovalo výrok za vtipný a vystihující podstatu věci.

Postoje lidí podle vzdělání byly ve srovnání roku 2014 a 2021 podobné jako v grafu zaměřeném na cílové skupiny. Zejména v roce 2014 jsou ovšem patrné výraznější rozdíly mezi postoji mužů a žen. Ženy tehdy považovaly vtip častěji za urážlivý a rasistický, naopak méně často za vtipný.

Graf č. 49 : Vtip 2 – Cikán studující při zaměstnání

C01B. Představte si, že by některý z Vašich přátel sdílel na Facebooku následující vtip:

Co je největší nesmysl na světě? Cikán studující při zaměstnání.

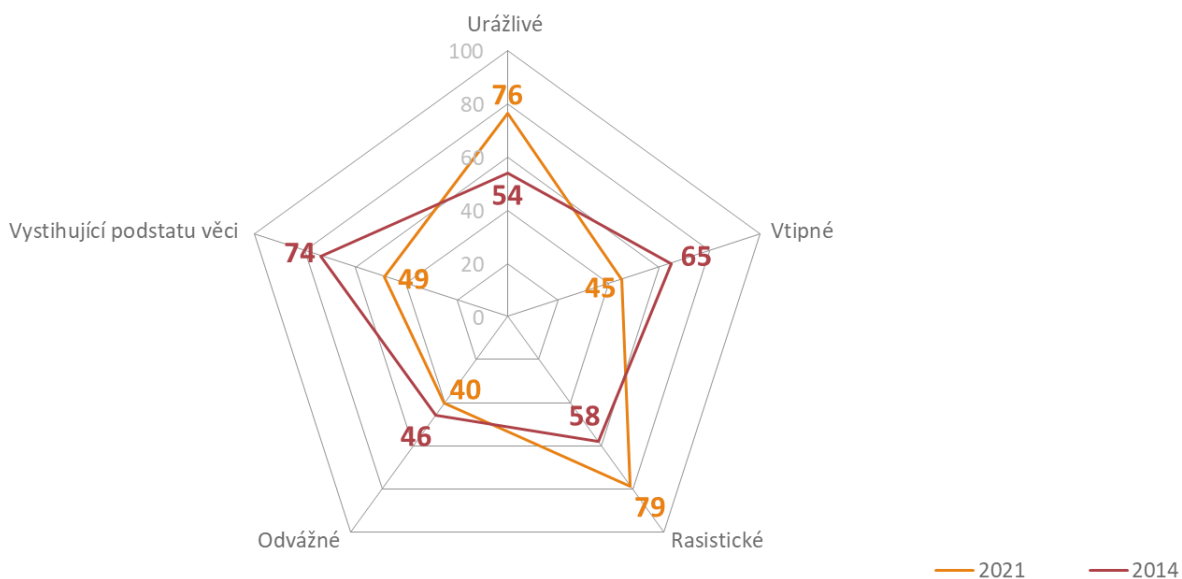
Co byste si o vtipu myslel(a)? Je to...

N = 1008 (15-30 let); N=1004 (21-36 let); graf zobrazuje údaje v %; Určitě + spíše ano

Vtip „Cikán studující při zaměstnání“ je považován v největší míře za rasistický a urážlivý. I v tomto případě se projevuje rozdíl mezi skupinami 15-30 let a 21-36 let, kdy polovina druhé zmíněné skupiny považuje vtip za vtipný a vystihující podstatu věci, u první skupiny je to o 11 %, resp. 9 % méně. Celkově je pak nejnižší podíl (2/5) těch, kdo vtip považují za odvážný. I zde tedy můžeme konstatovat, že skupina 15-30 let se projevuje jako uvědomělejší.

I zde platí, že ženy považují vtip více za rasistický a urážlivý a méně za vtipný, stejně jako lidé s maturitou a vysokoškolským vzděláním oproti středoškolákům bez maturity.

Graf č. 50 : Vtip 2 – Cikán studující při zaměstnání 2021 vs. 2014

C01B. Představte si, že by některý z Vašich přátel sdílel na Facebooku následující vtip:

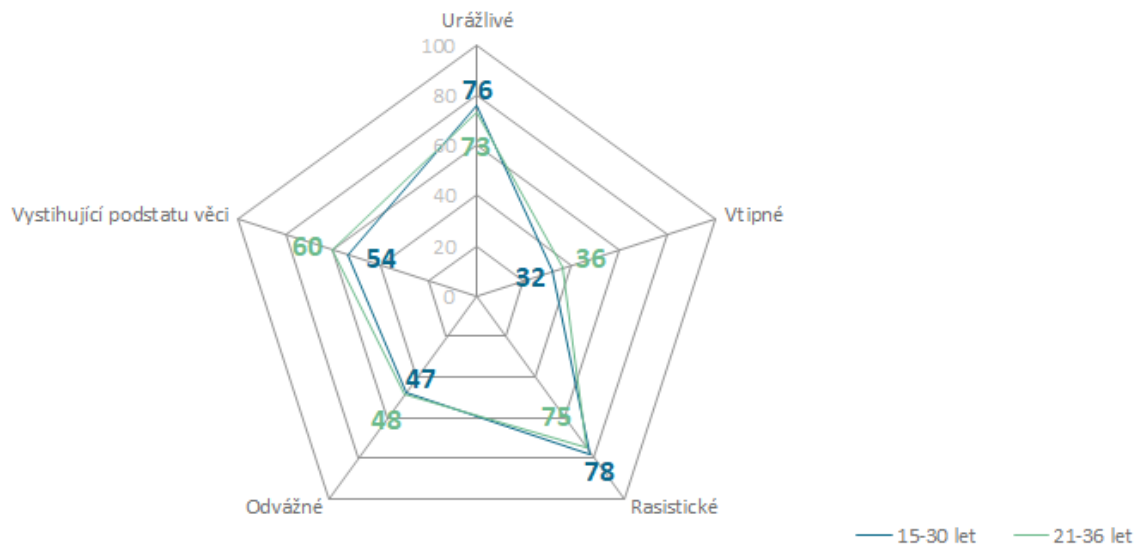
Co je největší nesmysl na světě? Cikán studující při zaměstnání.

Co byste si o vtipu myslel(a)? Je to...

N 2021 = 1282, N 2014 = 448; graf zobrazuje údaje v %; Určitě + spíše ano

Oproti roku 2014 doznalo vnímání vtipu značného posunu – o 1/5 více lidí v tomto případě považuje vtip za rasistický a urážlivý, a o stejný podíl ubylo těch, kteří jej považují za vtipný a vystihující podstatu věci. Drobně ubylo i těch, kteří vtip považují za odvážný. Lze tedy konstatovat, že citlivost, ve smyslu negativního vnímání rasisticky laděného humoru, se značně zvýšila.

Graf č. 51 : Rasistický status na Facebooku I

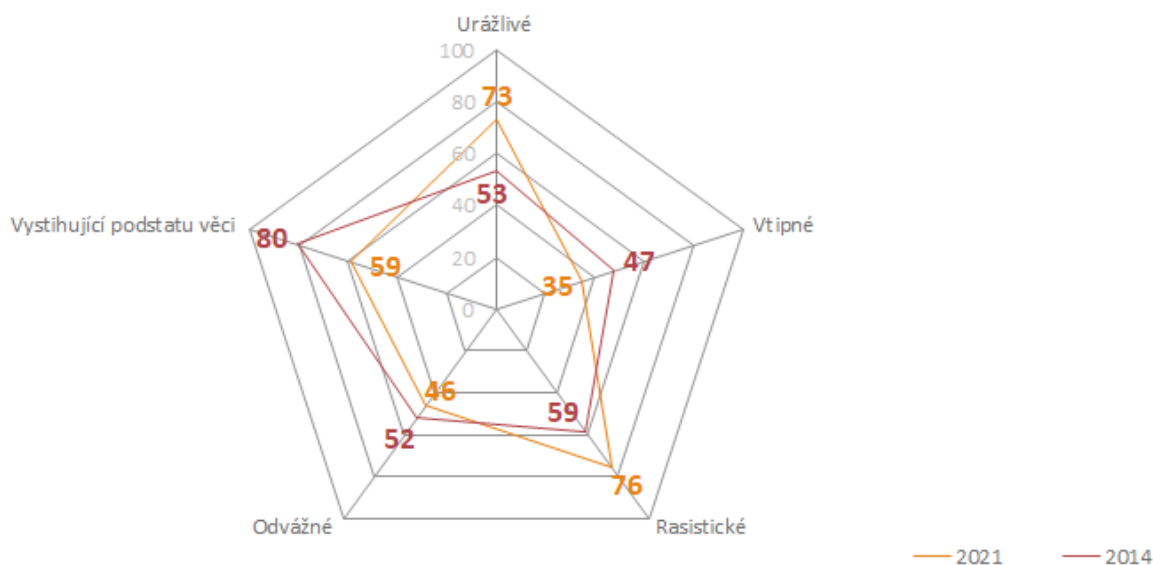
C2. Představte si, že by některý z vašich přátel napsal na Facebooku následující status: Pro dávky si chodí, stěžují si, že nemůžou najít práci, ale když kradou, unesou Cikáni i to, co neunes 10 lidí najednou! Co byste si o statusu myslel(a)? Je to...
N 15-30 let = 1008, N 21-36 let = 1004; graf zobrazuje údaje v %, Určitě + spíše ano

Tento příklad statusu na Facebooku vyvolával u obou cílových skupin velmi podobné pocity. Nejčastěji jej respondenti označovali za rasistický a urážlivý, což uvedly tři čtvrtiny z nich. Třetině se status zdál vtipný. Názor, že tento status vystihuje podstatu věci, měla u mladší cílové skupiny více než polovina, u starší cílové skupiny necelé dvě třetiny, čímž se od sebe tyto dvě skupiny signifikantně liší.

U mladší cílové skupiny 15-30 let platí, že mladší část skupiny považovala status častěji za urážlivý a rasistický, starší část skupiny častěji vnímala status jako vystihující podstatu věci nebo vtipný.

Za rasistický tento status označovaly v obou skupinách častěji ženy. Vidíme, že ačkoli lidé výrok vnímají jako rasistický a urážlivý, zároveň jim může připadat i odvážný a vystihující podstatu věci, což je zřejmé hlavně u starší cílové skupiny.

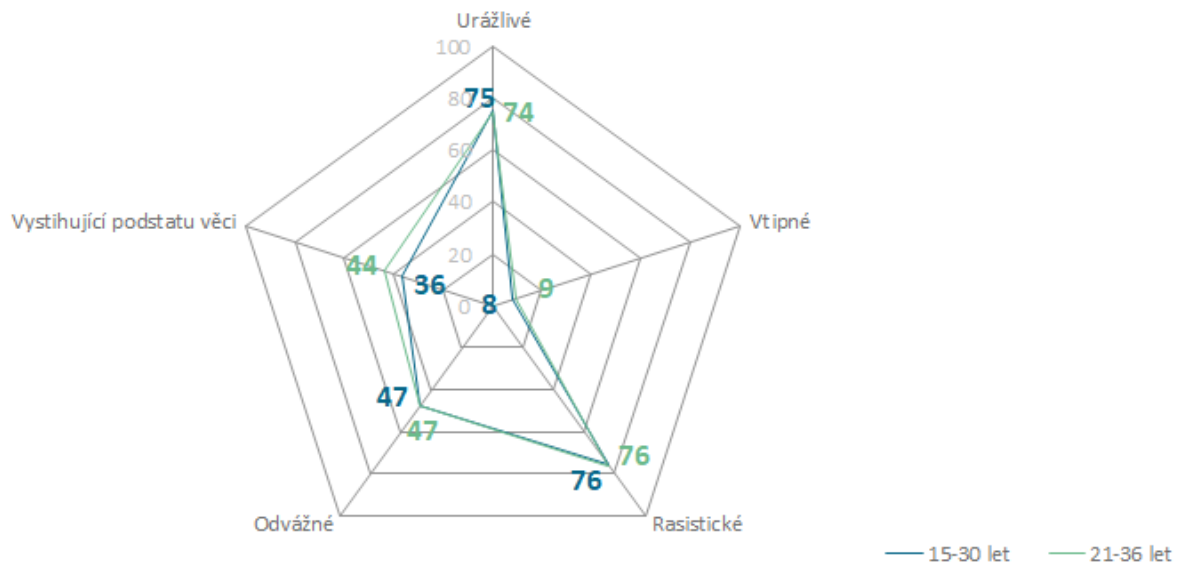
Graf č. 52 : Rasistický status na Facebooku I 2021 vs. 2014

C2. Představte si, že by některý z vašich přátel napsal na Facebooku následující status: Pro dávky si chodí, stěžují si, že nemůžou najít práci, ale když kradou, unesou Cikáni i to, co neunes 10 lidí najednou! Co byste si o statusu mysle(a)? Je to...
N 2021 = 1282, N 2014 = 861; graf zobrazuje údaje v %; Určitě + spíše ano

Ve srovnání se shodnou cílovou skupinou z roku 2014 vidíme, že se postoje posunuly k většímu vnímání statusu jako rasistického a urážlivého, naopak ubyly názory, že status vystihuje podstatu věci, je odvážný nebo vtipný.

Graf č. 53 : Rasistický status na Facebooku II

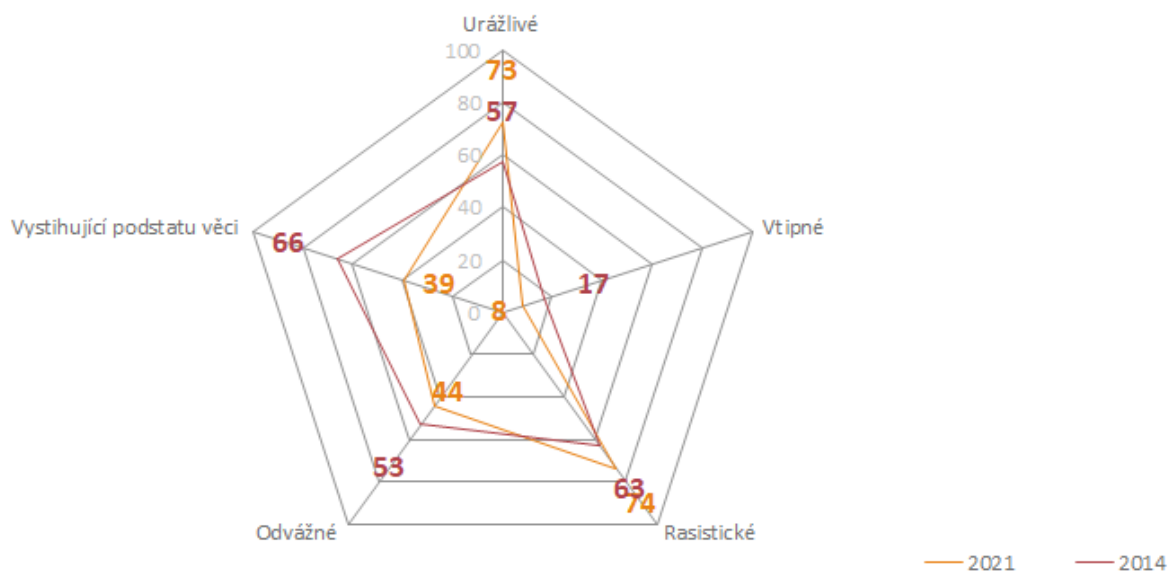
C3. Představte si, že by některý z vašich přátel na Facebooku postoval článek o černých pasažérech v Ostravě a napsal k němu následující status: Tak to je jedna z ukázek tzv. rasismu... Chudáčci černý si vesele jezdí načerno a platíme to my! Zkurvený Brusel, zkurvená korektnost, zkurvená EU! Vystěhovat. Co byste si o statusu myslel(a)? Je to ...

N 15-30 let = 1008, N 21-36 let = 1004; graf zobrazuje údaje v %, Určitě + spíše ano

Další příklad statusu o černých pasažérech v Ostravě vzbudil u obou cílových skupin podobné pocity jako předchozí příklad. Pro tři čtvrtiny je urážlivý, a stejný podíl dotázaných jej vnímá rasisticky. Opět necelá polovina považuje status za odvážný a vystupuje opět starší cílová skupina, která si častěji myslí, že status vystihuje podstatu věci.

Oběma cílovým skupinám ale připadá mnohem méně vtipný, což je dáno samotnou povahou příkladu, na rozdíl od předchozího statusu se nemá jednat o vtip.

Graf č. 54 : Rasistický status na Facebooku II 2021 vs. 2014

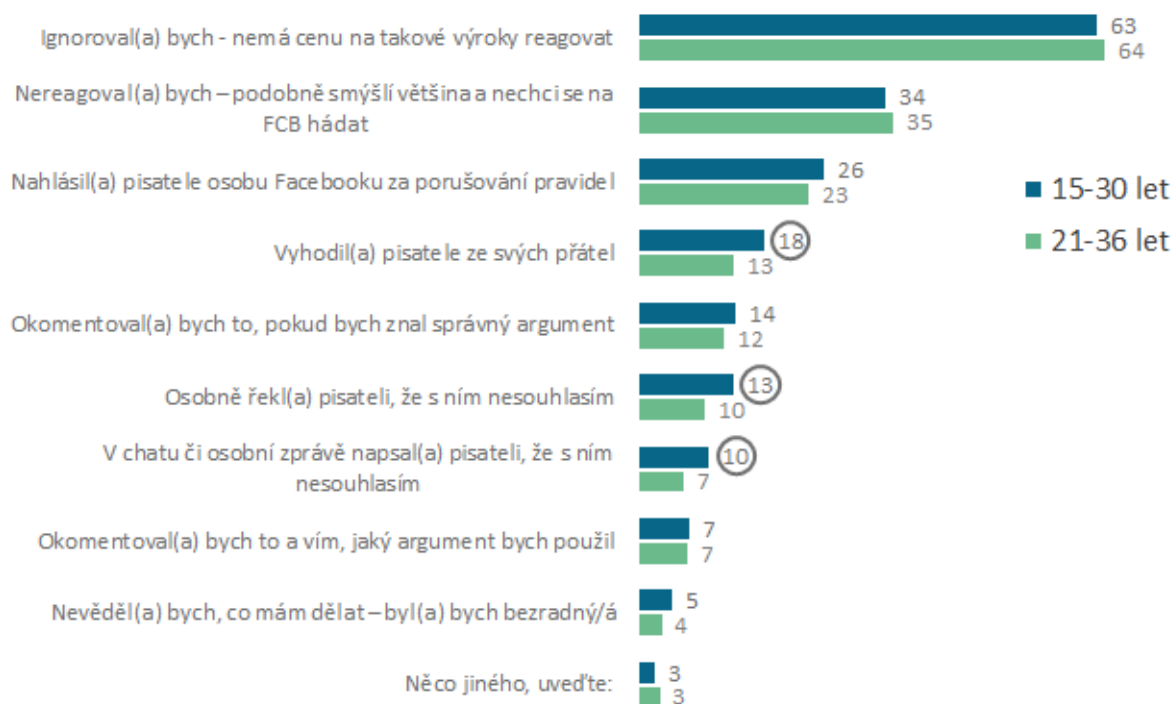

C3. Představte si, že by některý z vašich přátel na Facebooku postoval článek o černých pasažérech v Ostravě a napsal k němu následující status: Tak to je jedna z ukázek tzv. rasismu... Chudáčci černý si vesele jezdí načerno a platíme to my! Zkurvený Brusel, zkurvená korektnost, zkurvená EU! Vystěhovat. Co byste si o statusu myslel(a)? Je to ...

N 2021 = 1282, N 2014 = 861; graf zobrazuje údaje v %; Určitě + spíše ano

Při srovnání totožných skupin v čase vidíme opět odliv názorů, že je status odvážný, vtipný či vystihující podstatu věci. Naopak přibýlo těch, kteří vnímají status jako rasistický a urážlivý, stejně jako v předchozím příkladu C2.

Graf č. 55: Reakce na urážlivé statusy na Facebooku (věk)

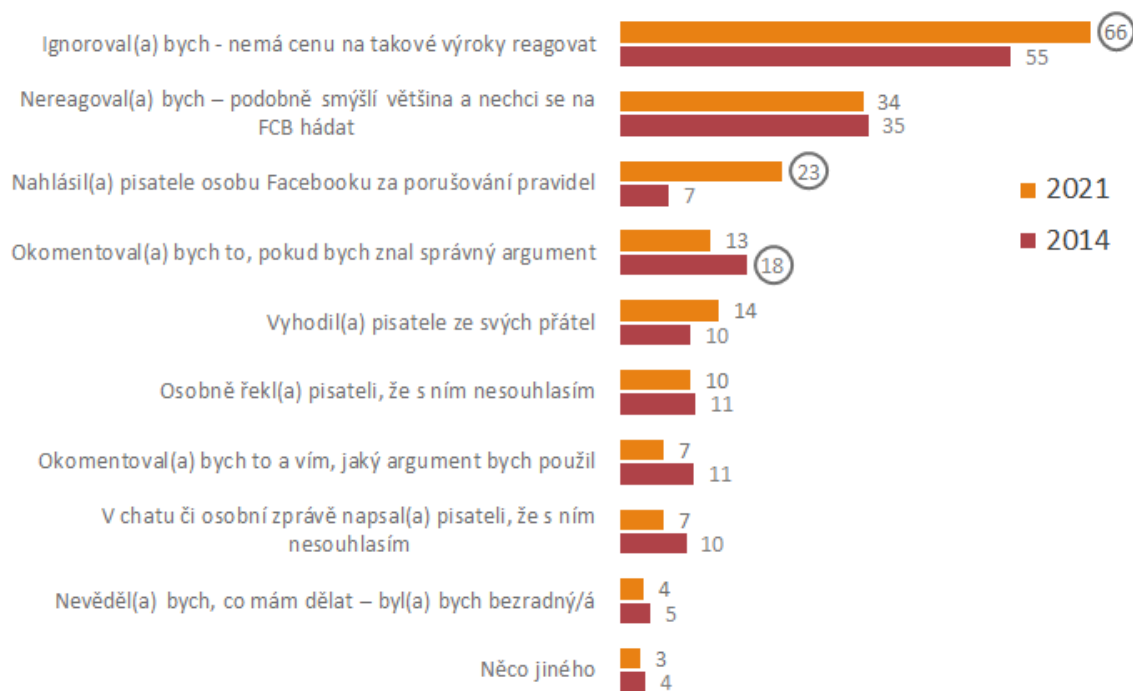

C4. Odpověděl(a) jste, že by vám některý z výše uvedených statusů přišel urážlivý. Jak byste reagoval(a)? Zaškrtněte vše, co platí:

N = 814 (15-30 let); N=777 (26-36 let); graf zobrazuje odpovědi v %

Respondentů, kteří uvedli alespoň u jednoho z příkladů, že je urážlivý jsme se dále ptali, jak by se v takové situaci zachovali. Ve dvou třetinách by takovéto chování lidé ignorovali, ve třetině případů by lidé alespoň nereagovali, protože jsou přesvědčeni, že nemá smysl se na Facebooku hádat. Ve čtvrtině případů by dotazovaní zvolili cestu nahlášení příspěvku či pisatele za porušování pravidel, mladší cílová skupina by častěji vyhodila pisatele ze svých přátel. Častěji oproti starší věkové skupině uváděli lidé ve věku 15-30 let i přímější konfrontace s pisatelem – řekli by mu osobně, že s ním nesouhlasí nebo by mu to napsali alespoň v osobní zprávě. Přesto by k vnímanému problému tímto způsobem přistupovala jen menšina.

Graf č. 56: Reakce na urážlivé statusy na Facebooku (rok)

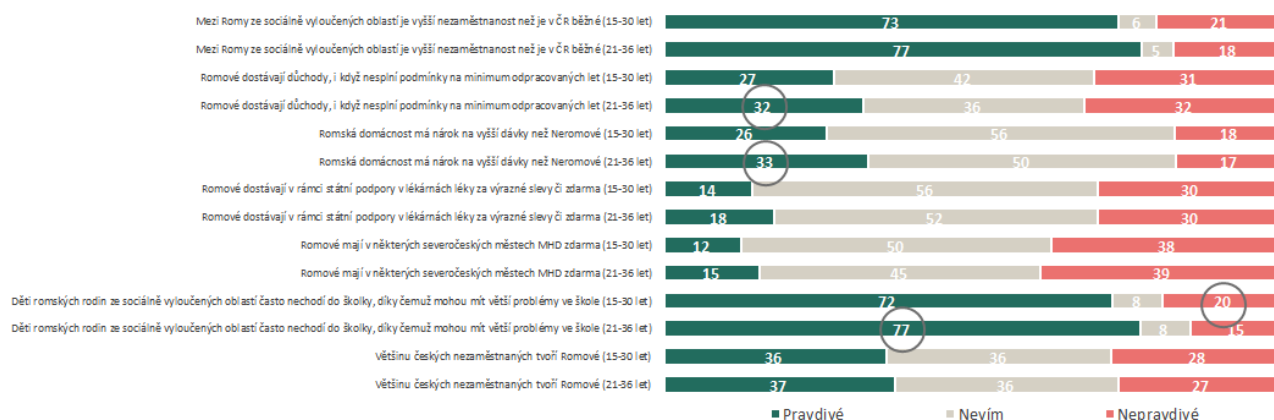
C4. Odpověděl(a) jste, že by vám některý z výše uvedených statusů přišel urážlivý. Jak byste reagoval(a)? Zaškrtněte vše, co platí:

N 2021 = 1064; N 2014 = 594; graf zobrazuje odpovědi v %

Oproti stejné skupině z roku 2014 pozorujeme nyní výrazný nárůst ignorování urážlivých vyjádření. Nejvýrazněji, více než trojnásobně, v čase narostl podíl těch, kteří by nahlásili pisatele za porušování pravidel.

Na druhou stranu oproti roku 2014 ubylo respondentů, kteří by se pustili do komentování a argumentace. Aktuálně se tedy řešení posouvá spíše mimo konfrontaci k anonymnějšímu postupu či častější ignoraci.

Graf č. 57: Důvěra v pravdivé a nepravdivé informace o Romech (věk)

C5. Které z následujících věcí jsou podle vás pravdivé a které ne:

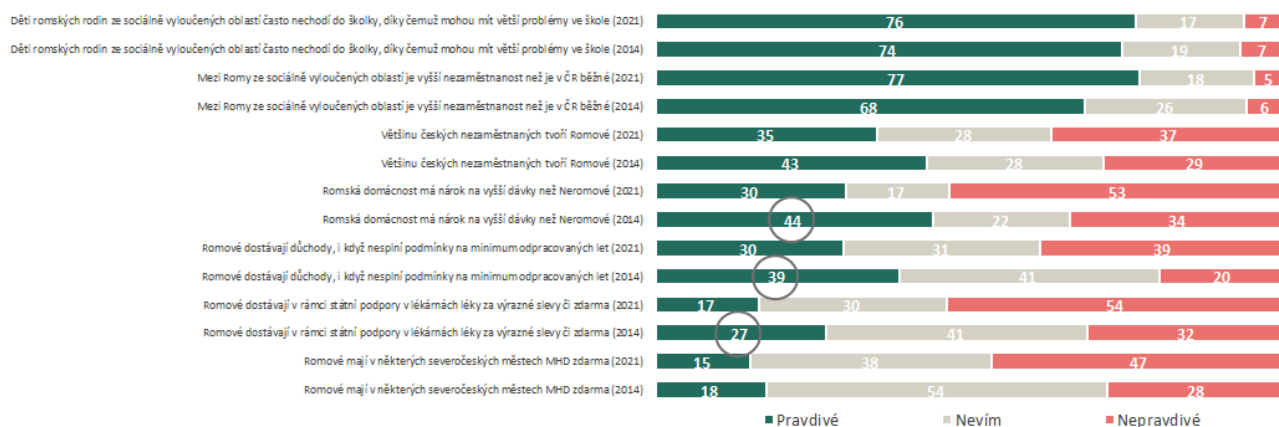
N 15-30 let = 961, N 21-36 let = 926; graf zobrazuje údaje v %

Celkově jsou nejčastěji jako pravdivé vnímány informace o vyšší nezaměstnanosti Romů ze sociálně vyloučených lokalit a o problémech romských dětí ve škole kvůli neabsolvované předškolní výuce. Těmto zprávám věří více než tři čtvrtiny starší cílové skupiny 21-36 let a necelé tři čtvrtiny mladší cílové skupiny 15-30 let.

Vnímání pravdivosti či nepravdivosti zpráv se mezi cílovými skupinami lišilo ve třech případech. Ve skupině 21-36 let najdeme vyšší podíl respondentů, kteří považovali za pravdivé tvrzení, že Romové dostávají důchody bez splnění povinnosti odpracovaných let a tvrzení, že romská domácnost má nárok na vyšší dávky, podíly nedůvěřujících jsou v obou skupinách stejné. Mladší skupina ukazuje rezervovanější postoj, kdy častěji volila odpověď nevím, než že by považovala tvrzení za pravdivé.

To, že děti romských rodin ze sociálně vyloučených oblastí často nechodí do školky, díky čemuž mohou mít větší problémy ve škole, považují za pravdivou zprávu častěji lidé ze starší cílové skupiny 21-36 let, a naopak mladší cílová skupina 15-30 označila tuto zprávu častěji za nepravdivou.

Graf č. 58: Důvěra v pravdivé a nepravdivé informace o Romech (rok)

C5. Které z následujících věcí jsou podle vás pravdivé a které ne:

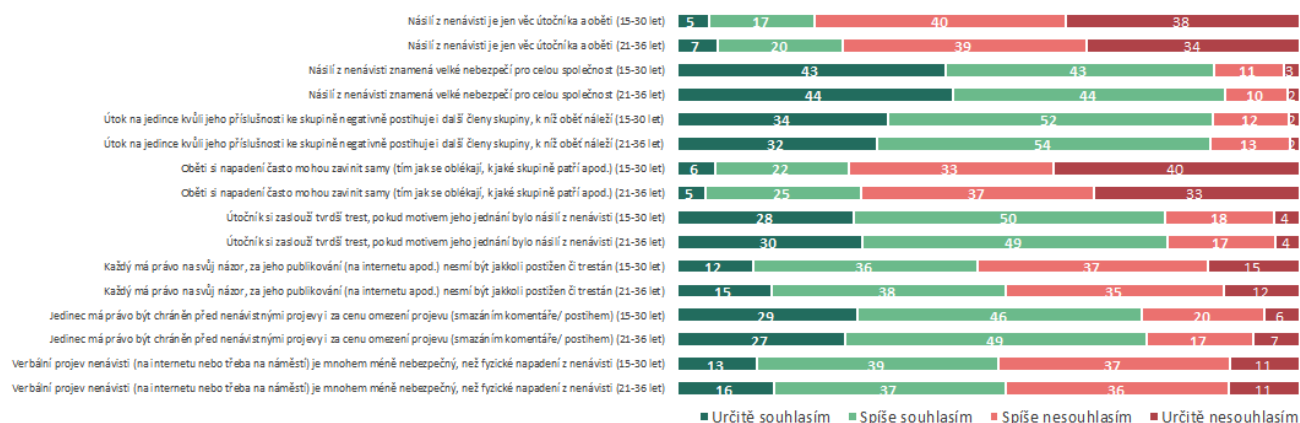
N 2021 = 1282; N 2014 = 861; graf zobrazuje údaje v %

Při rozeznávání hoaxů od pravdivých zpráv pozorujeme významný rozdíl oproti roku 2014 u tří výroků. První je výrok, že romská domácnost má nárok na vyšší dávky než jiné domácnosti. Značně se snížil podíl těch, kteří tuto informaci pokládají za pravdivou na aktuální necelou třetinu, a společně s tím se značně zvětšila skupina, která tuto informaci považuje za nepravdivou na polovinu z někdejší třetiny.

Druhým výrokem, kde došlo k posunu vnímání je, že Romové dostávají důchody, i když nesplní podmínky na minimum odpracovaných let. Zatímco v roce 2014 tuto informaci považovaly za pravdivou asi dvě pětiny mladých lidí, nyní se podíl snížil a zároveň se velmi výrazně zvětšila skupina těch, kteří informaci považují za nepravdivou téměř na dvojnásobek.

Třetí výrok o Romech, kteří dostávají léky s výraznou slevou či zdarma je oproti roku 2014 také vnímán značně častěji jako nepravdivý, a to více než polovinou mladých lidí oproti dřívější třetině.

Graf č. 59: Chápání projevů nenávisti v online a ve veřejném prostoru (věk)

Q18. Uved'te, nakolik souhlasíte či nesouhlasíte s následujícím tvrzením:

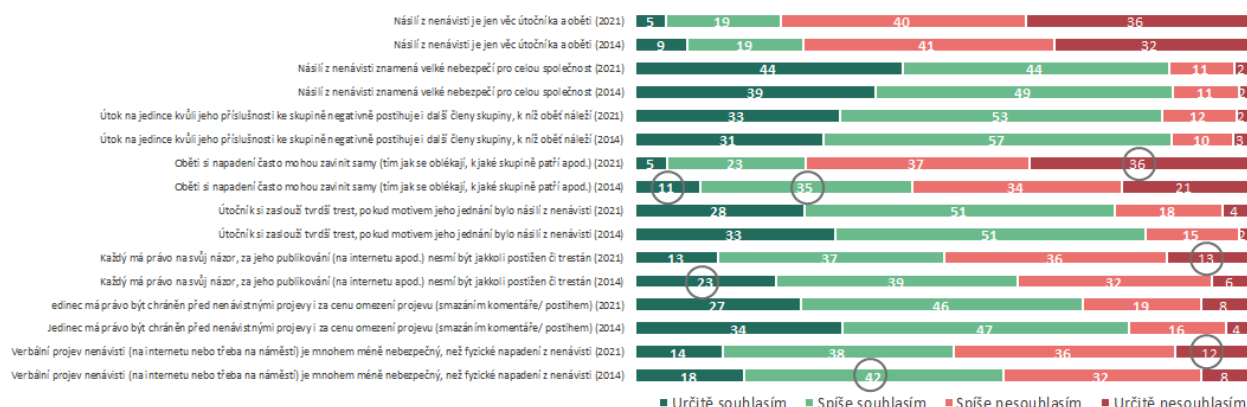
N 15-30 let = 1008, N 21-36 let = 1004; graf zobrazuje údaje v %

V názorech na násilí z nenávisti se obě cílové skupiny shodují. Většinou lidí z obou cílových skupin je násilí z nenávisti chápáno jako velké celospolečenské nebezpečí a podobný podíl považuje takovéto útoky za negativní nejen pro samotnou oběť, ale i pro skupinu, k níž oběť náleží.

Tři čtvrtiny mladých by také souhlasilo s vyššími tresty pro útočníky a také s určitým omezením projevu, aby bylo možné chránit jedince před nenávistnými projevy (např. na internetu).

Naopak nejméně mladých se ztotožňuje s tvrzením, že násilí z nenávisti je čistě záležitostí útočníka a oběti, a také s názorem, že oběti si za napadení často mohou samy tím, jak se oblékají nebo ke které skupině patří apod.

Graf č. 60: Chápání projevů nenávisti v online a ve veřejném prostoru (rok)

Q18. Uveďte, nakolik souhlasíte či nesouhlasíte s následujícím tvrzením:

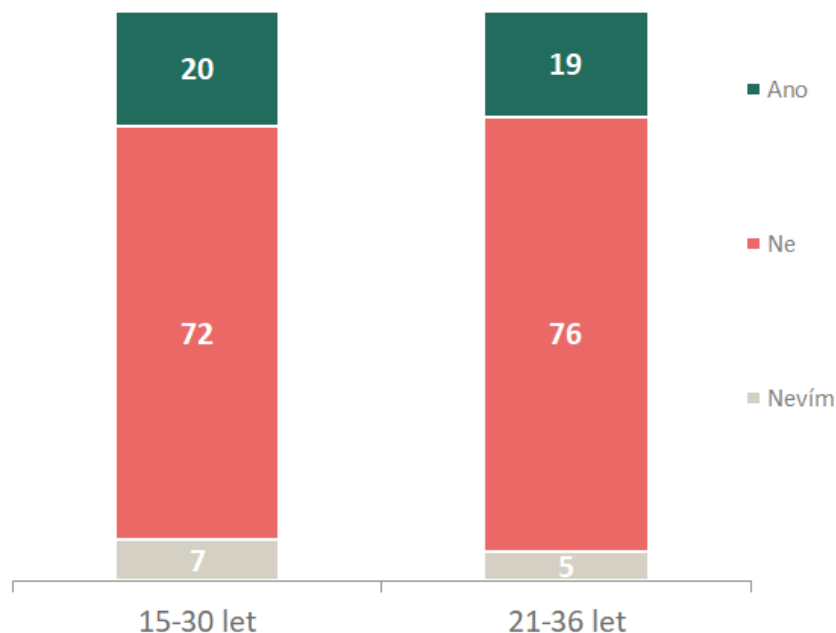
N 2021 = 1008, N 2014 = 1004; graf zobrazuje údaje v %

Od roku 2014 vidíme výrazný posun u názoru, že si oběť násilí z nenávisti může za své napadení sama. Významně narostl podíl mladých lidí, kteří se ostře staví proti tomuto výroku a zároveň i poklesl podíl těch, kteří s tímto tvrzením silně i spíše souhlasí.

Dále se aktuálně oproti roku 2014 méně mladých domnívá, že by nikdo neměl být postižen či trestán za projevy svých názorů a jejich publikací např. na internetu. Společně s tím se proměnilo i vnímání závažnosti a nebezpečnosti verbálních projevů nenávisti a více mladých nyní rozhodně i spíše nesouhlasí s výrokem, že by verbální projevy nenávisti byly méně nebezpečné než fyzická napadení z nenávisti.

CHARAKTERISTIKY OSOB Z CÍLOVÝCH SKUPIN

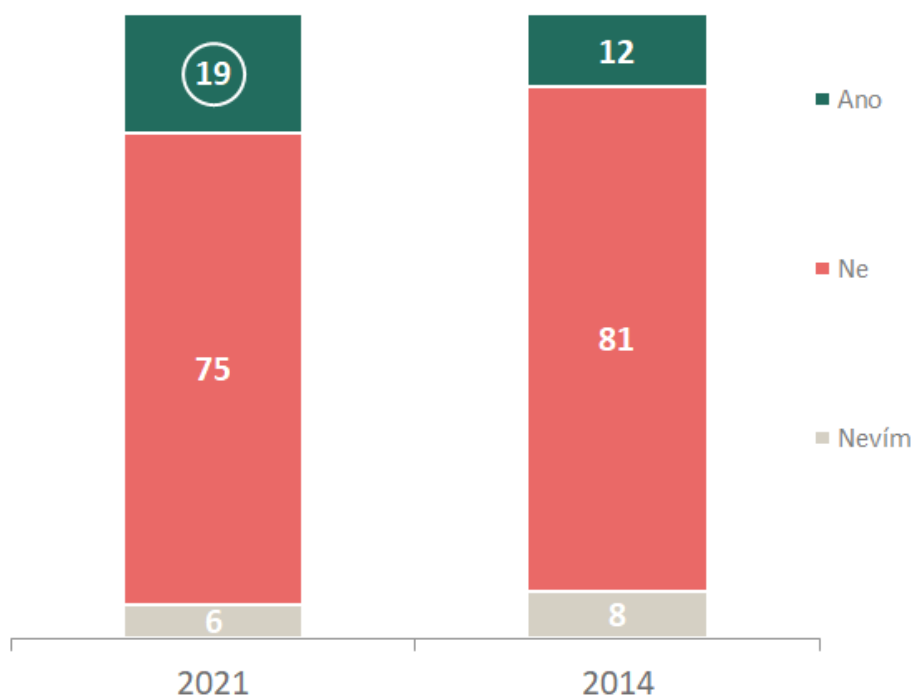
Graf č. 61: Sebechápání jakožto příslušníka specifické společenské skupiny (věk)

S08. Cítíte se Vy osobně být příslušníkem/příslušnicí specifické skupiny ve společnosti, ať už je definovaná etnický, národnostně, sexuálně, nábožensky, nějakou specifickou fyzickou vlastností či příslušností k jakékoli subkultuře lidí?
N 15-30 let = 1008, N 21-36 let = 1004; graf zobrazuje údaje v %

Lidé, kteří se cítí být příslušníky určité specifické skupiny – etnické, národnostní, sexuální, náboženské nebo například definované na základě fyzických vlastností apod. tvořili v obou cílových skupinách pětinu skupiny.

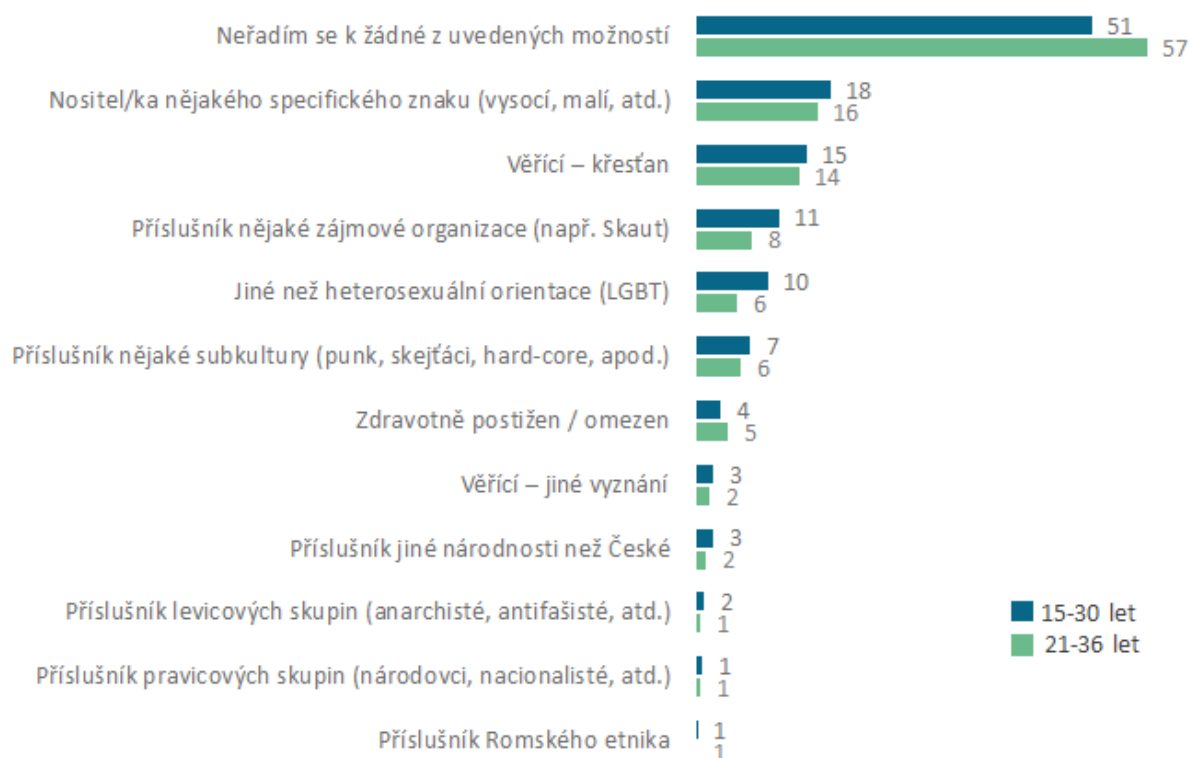
Graf č. 62: Sebechápání jakožto příslušníka specifické společenské skupiny (rok)

S08. Cítíte se Vy osobně být příslušníkem/příslušnicí specifické skupiny ve společnosti, ať už je definovaná etnicky, národnostně, sexuálně, nábožensky, nějakou specifickou fyzickou vlastností či příslušností k jakékoli subkultuře lidí?
N 2011 = 1343, N 2014 = 1000; graf zobrazuje údaje v %

Při srovnání skupin z roku 2014 a 2011 vidíme značně vyšší zastoupení mladých, považujících se za příslušníky specifických skupin. Zatímco před sedmi lety se za příslušníky specifických skupin považovalo mírně přes desetinu mladých, v roce 2011 je to téměř pětina.

Graf č. 63: Sebezařazení do skupiny (věk)

S09. Jste Vy osobně:

N 15-30 let = 1008, N 21-36 let = 10048; graf zobrazuje údaje v %

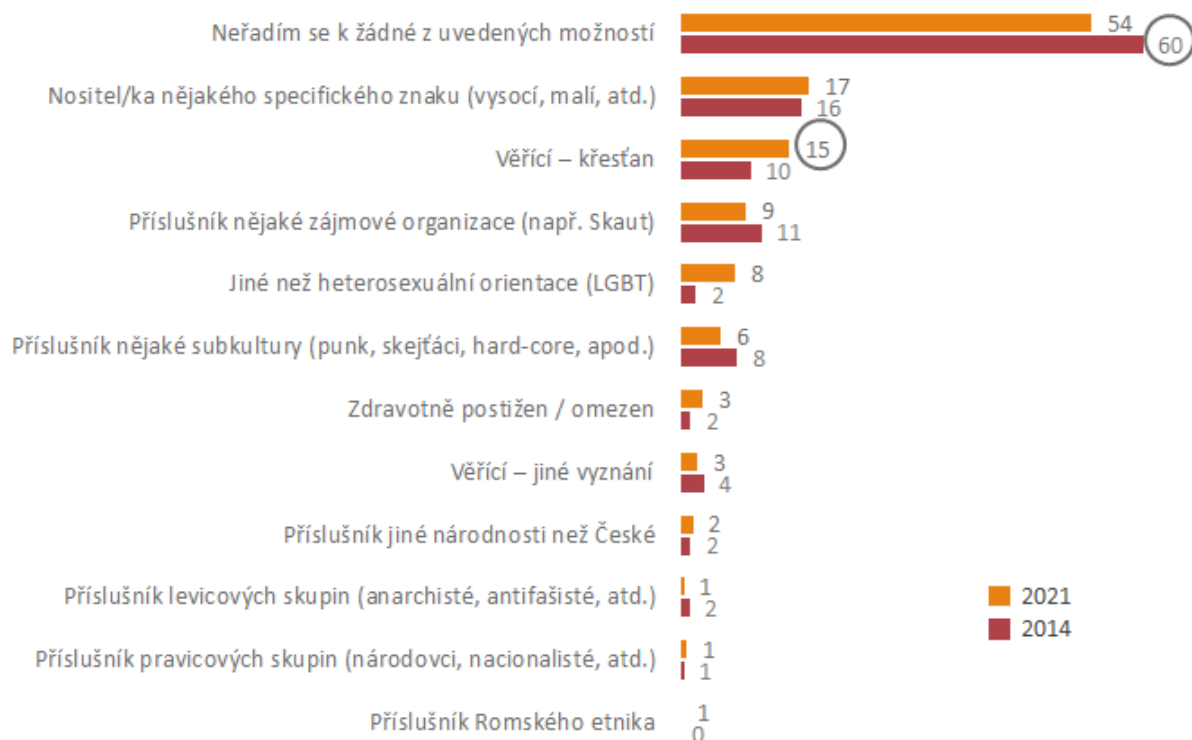
V otázce s výběrem konkrétních specifických skupin, subkultur apod. se v mladší cílové skupině 15-30 let ani do jedné nezařadila polovina dotázaných, ze starší cílové skupiny 21-36 let pak více než polovina.

Nejčastěji se mladí lidé zařazovali mezi nositele nějakého specifického znaku, poté mezi křesťany nebo příslušníky zájmových organizací.

Z mladší cílové skupiny se desetina řadí mezi LGBT, více než u starší cílové skupiny. Pouhé jednotky procent se řadily k jiným národnostem, a ještě menší je podíl příslušníku ať už pravicových či levicových skupin.

Jako příslušníci Romského etnika se zařadilo pouze 1 % z každé cílové skupiny.

Graf č. 64: Sebezařazení do skupiny (rok)

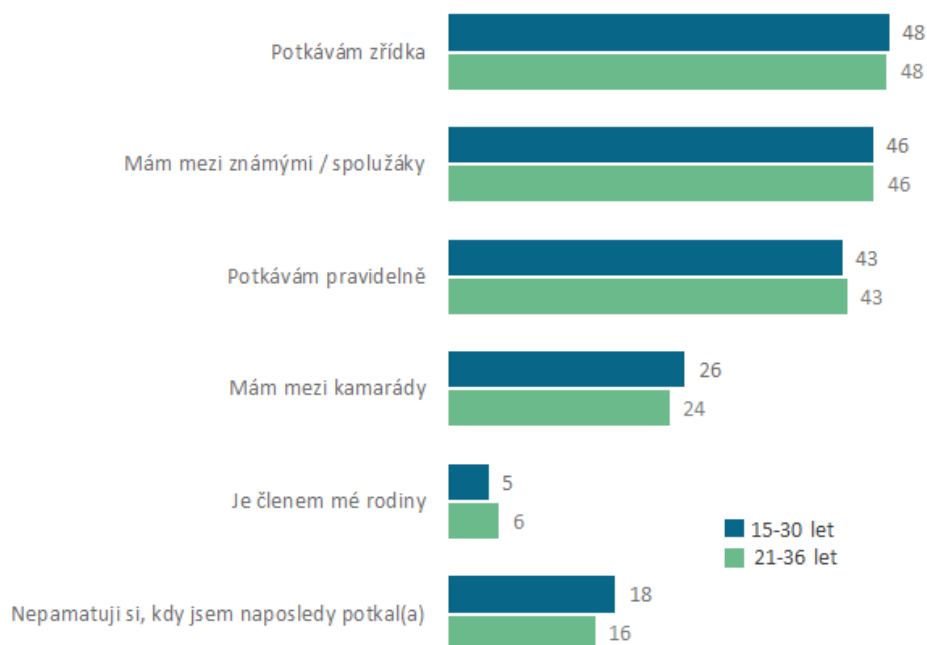

S09. Jste Vy osobně:

N 2021 = 1343, N 2014 = 1000; graf zobrazuje údaje v %

Oproti roku 2014 vidíme opět úbytek mladých lidí, kteří se neřadí do žádné z uvedených skupin, což koresponduje se zjištěními u otázky S08. Narostl podíl mladých lidí, kteří se hlásí ke křesťanství, ostatní skupiny zůstávají bez výraznějších změn.

Graf č. 65: Osobní kontakt s Romy (věk)

S10. Nakolik se Vy osobně znáte s nějakým Romem / Romkou či Romy?

N 15-30 let = 1001, N 21-36 let = 998; graf zobrazuje údaje v %

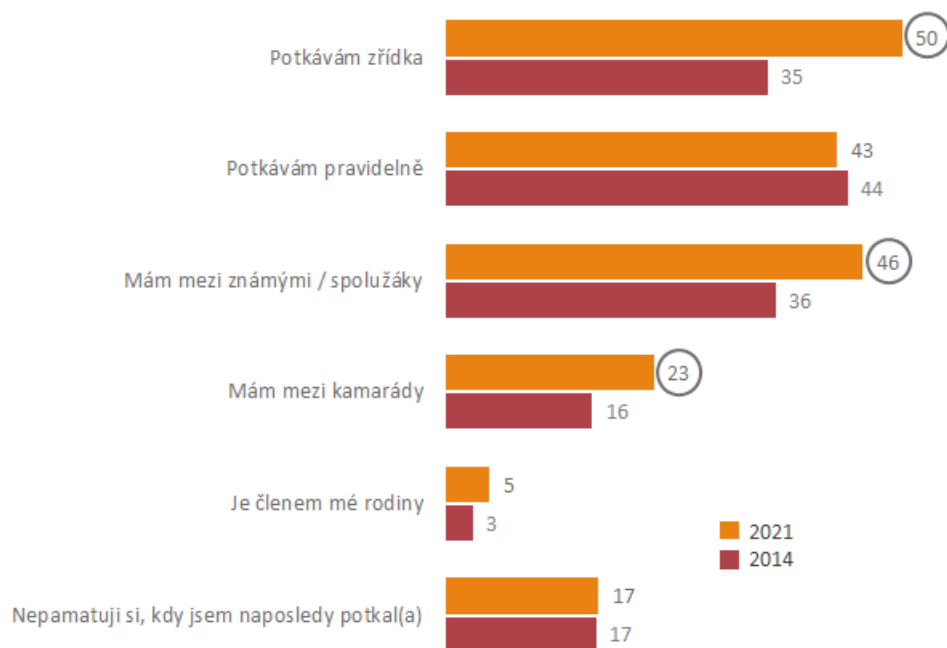
V povaze a intenzitě kontaktů s Romy se od sebe cílové skupiny výrazně nelišily. Téměř polovina mladých lidí z obou cílových skupin se setkává s Romy zřídka, pro necelou polovinu také platí, že mají Romy mezi známými či spolužáky.

Více než dvě pětiny mladých se s Romy setkává pravidelně a čtvrtina má Romy v okruhu svých přátel.

V mladší cílové skupině 15-30 let mají mezi Romy přátele nejčastěji vyučení nebo středoškoláci bez maturity, nejméně potom vysokoškoláci. Pravidelné setkávání s Romy uváděli nejčastěji obyvatelé Karlovarského, Královehradeckého a Ústeckého kraje.

Ze starší cílové skupiny 21-36 let mají v okruhu přátel Romy nejčastěji lidé se základním vzděláním a vyučení či středoškoláci s maturitou, nejméně opět vysokoškoláci.

Graf č. 66: Osobní kontakt s Romy (rok)

S10. Nakolik se Vy osobně znáte s nějakým Romem / Romkou či Romy?

N 2021 = 1336, N 2014 = 1000; graf zobrazuje údaje v %

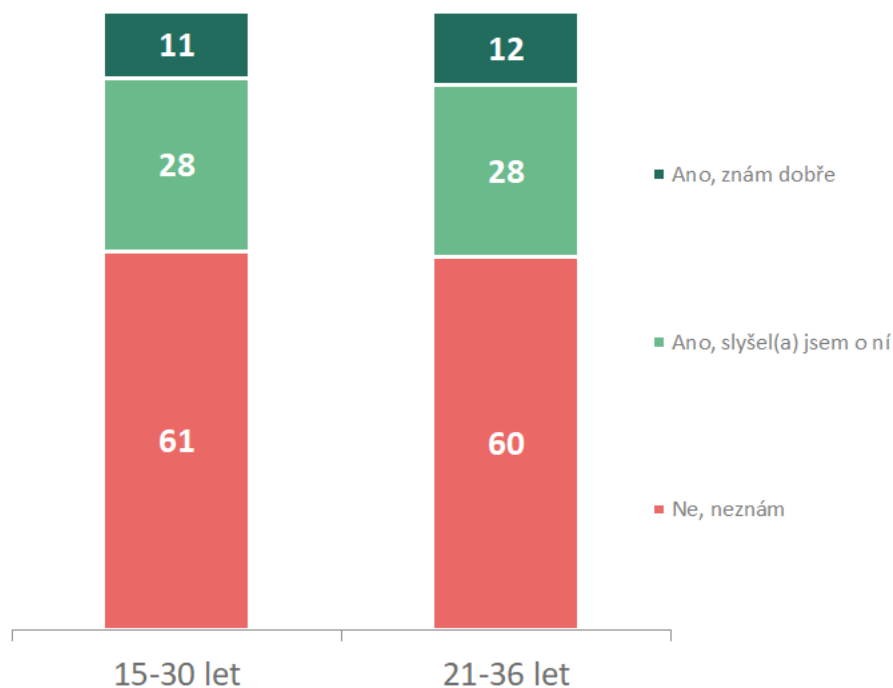
Od roku 2014 se významně zvětšila skupina, která Romy potkává jen zřídka. Zároveň ale podstatně narostl podíl mladých, kteří mají Romy mezi svými známými a spolužáky a i těch, kteří se s Romy přátelí.

Aktuálně ve skupině 2021 se s Romy potkávají pravidelněji ženy, muži častěji uvedli, že se s nimi setkávají zřídka. V okruhu přátel mají Romy nejčastěji lidé se základním vzděláním.

Ve skupině 2014 se s Romy naopak pravidelněji potkávali muži a Romové patřili také častěji ke známým nebo spolužákům mužů, častěji to platilo pro mladší část skupiny mezi 15-19 lety.

ZNALOST KAMPAŇĚ HATE FREE

Graf č. 67: Znalost kampaně Hate Free podle věku

H01. Znáte kampaň Hate Free?

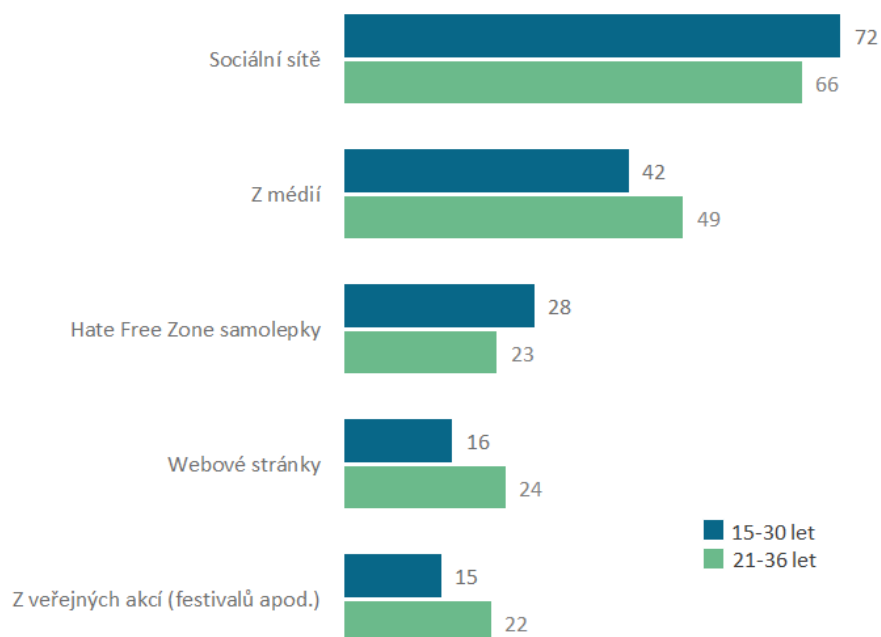
N 15-30 let = 1008, N 21-36 let = 1004; graf zobrazuje údaje v %

Ve znalosti kampaně Hate free a dále ani v názorech na ni se cílové skupiny vzájemně výrazně neodlišovaly. Kampaň Hate Free zaznamenaly dvě pětiny cílové skupiny 15-30 let i skupiny 21-36 let, z toho více než desetina uvedla, že kampaň zná dobře.

Uvnitř mladší cílové skupiny 15-30 let kampaň častěji neznaly ženy a také nejmladší lidé mezi 15-20 lety se základním vzděláním nebo vyučení se střední školou bez maturity a obyvatelé obcí do 999 obyvatel. Do větší míry jsou s kampaní seznámení příslušníci specifických skupin.

U starší cílové skupiny 21-36 let mají také nižší povědomí o kampani ženy a lidé se základním vzděláním nebo vyučení a středoškoláci bez maturity. Znalost je vyšší u obyvatel měst nad 100 000 obyvatel a také u příslušníků specifických skupin.

Graf č. 68: Zdroj znalosti kampaně Hate Free

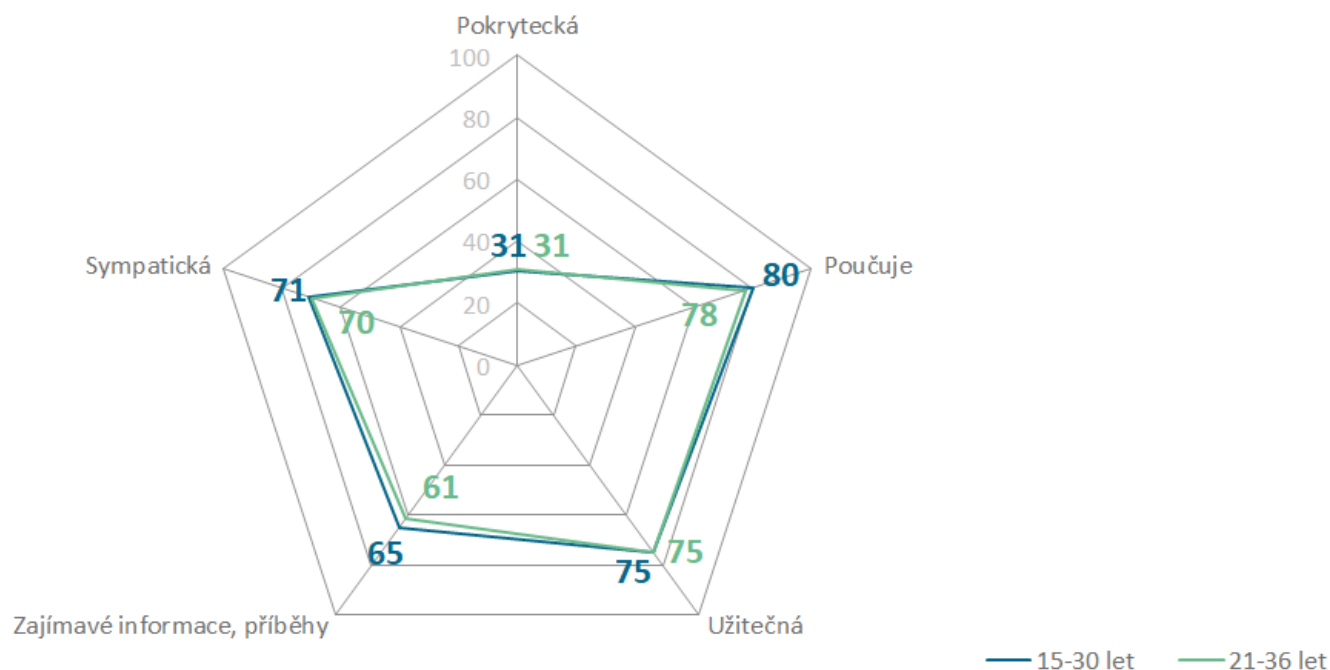

H02. Odkud kampaň Hate Free znáte?

N 15-30 let = 392, N 21-36 let = 398; graf zobrazuje údaje v %, pouze ti, kteří znají Hate Free

Ti, kteří kampaň Hate Free zaznamenali, se s ní nejčastěji setkali na sociálních sítích, což platilo pro více než dvě třetiny mladší cílové skupiny a pro dvě třetiny starší cílové skupiny. Druhou nejčastější platformou byla média, třetí Hate Free Zone samolepky. U starší cílové skupiny 21-36 let převládala oproti mladším 15-30 let znalost kampaně z médií a webových stránek.

Graf č. 69: Vnímání kampaně Hate Free

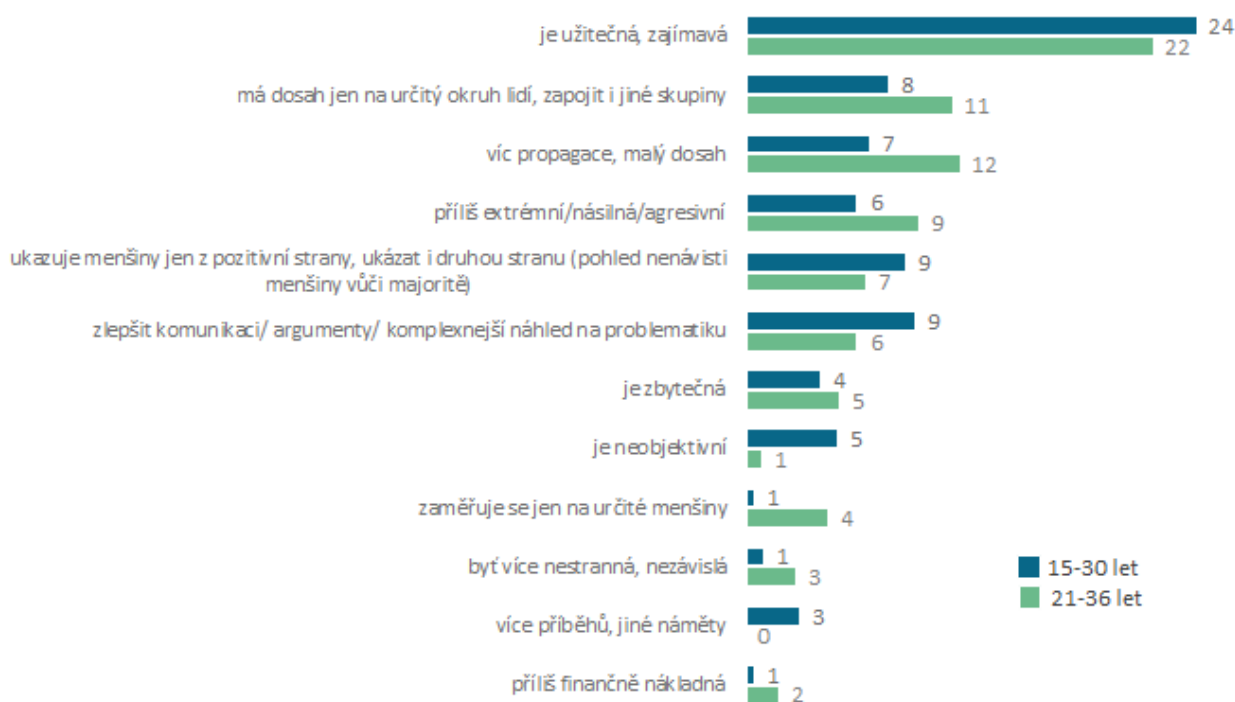
H03. Jak kampaň Hate Free vnímáte?

N 15-30 let = 392, N 21-36 let = 398; graf zobrazuje údaje v %, pouze ti, kteří znají Hate Free

Kampaň Hate Free je nejčastěji vnímaná jako poučující, ale také užitečná. Třetí nejčastější je názor, že kampaň je sympatická, a to pro více než dvě třetiny respondentů z obou cílových skupin.

Poučující je kampaň z hlediska obou cílových skupin nejčastěji dle názoru žen. Za užitečnou považují kampaň Hate Free nejvíce příslušníci specifických skupin a ženy, což také platí pro obě cílové skupiny. Sympatická je také častěji pro ženy než pro muže.

Graf č. 70: Názory na kampaň – otevřená otázka

H03A. Co si o kampani Hate Free myslíte? V čem by se podle vás mohla např. zlepšit?

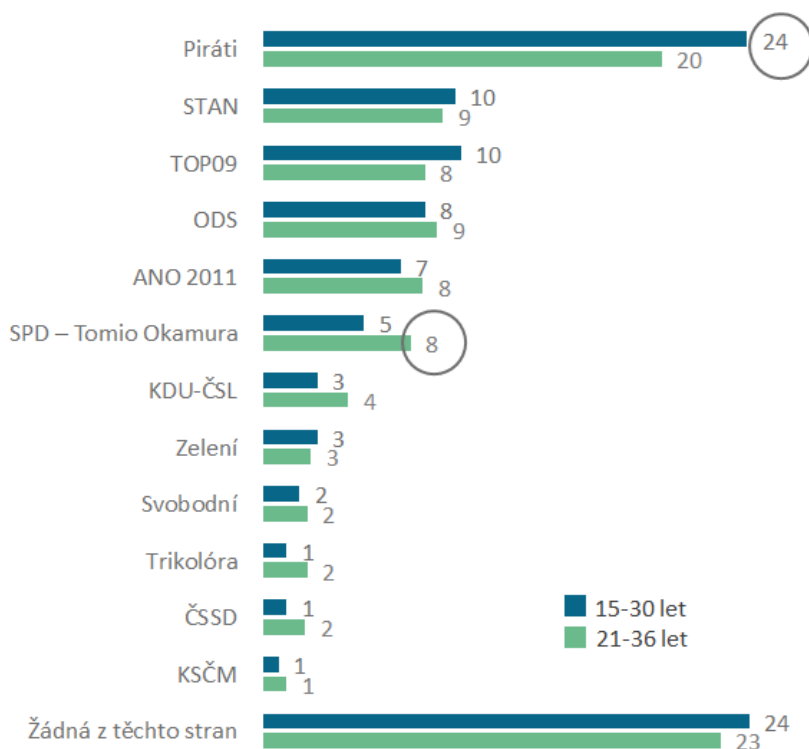
N 15-30 let = 392, N 21-36 let = 398; graf zobrazuje údaje v %, pouze ti, kteří znají Hate Free

V otevřené otázce, která doplňuje předchozí otázku H3A se nejčastěji opakovaly názory, že je kampaň užitečná nebo zajímavá. Myslí si to necelá čtvrtina těch, kteří kampaň Hate Free znají (z obou cílových skupin).

Mladší cílová skupina 15-30 let pak častěji zastávala názor, že kampaň je jednostranná, ukazuje menšiny pouze pozitivně a měla by upozorňovat i na nenávist menšin vůči majoritě. S tím koresponduje i další častý podnět pro zlepšení komunikace, argumentů a snahu o komplexnější náhled na tematiku. K tomu se přidává i srovnání podílu mladších respondentů, kteří si myslí, že kampaň je neobjektivní.

Starší cílová skupina 21-36 let nejčastěji uváděla, že by kampaň zasloužila více propagace, také by měla cílit na širší okruh lidí a zapojit je. Necelé desetiny připadá kampaň příliš extrémní, násilná či agresivní.

Graf č. 71: Stranické preference cílových skupin

H04. Která z následujících politických stran je Vám postoji, které představuje, nejbližší?

N 15-30 let = 1008, N 21-36 let = 1004; graf zobrazuje údaje v %

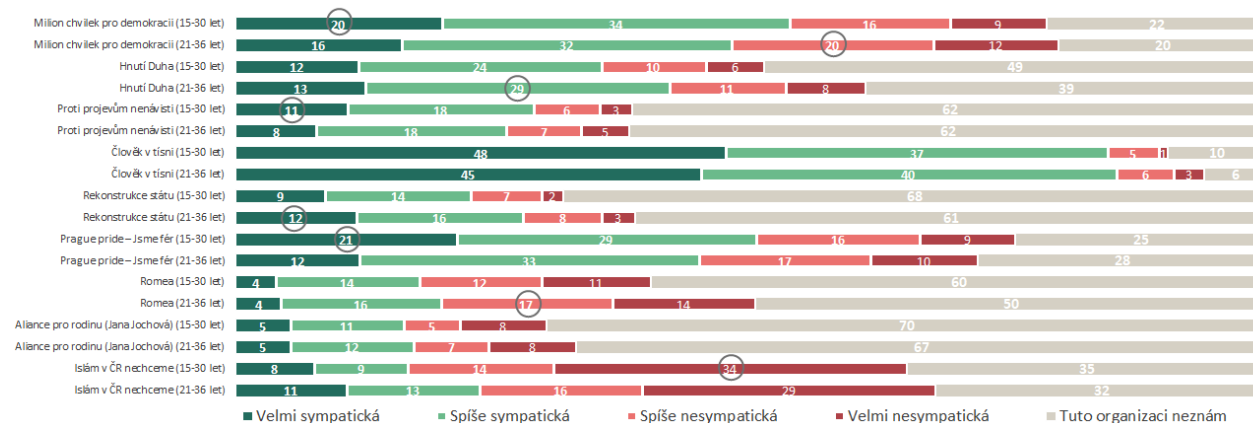
V otázkách politických preferencí se cílové skupiny vzájemně neliší s výjimkou preferencí dvou stran. Zatímco mladší cílová skupina sympatizuje častěji s Piráty, ve starší cílové skupině je ve srovnání mírně vyšší podíl respondentů sympatizujících s SPD Tomia Okamury.

Téměř pro čtvrtinu z obou cílových skupin však není postoji, které představuje, blízká ani jedna z dotazovaných stran.

Uvnitř mladší věkové skupiny 15-21 let preferují muži častěji TOP09 a ODS spolu s KDU-ČSL. Ženy se kloní častěji k Zeleným nebo uváděly častěji než muži, že nesympatizují se žádnou uvedenou stranou.

Ve starší věkové skupině 21-36 let jsou muži častěji sympatizanty STAN a také TOP09, ženy častěji než muži a také celkově nejčastěji uváděly, že mezi nabízenými stranami nemají žádného favorita.

Graf č. 72: Sympatie k vybraným občanským iniciativám a neziskovým organizacím

H05. Do jaké míry jsou Vám sympatické nebo nesympatické následující organizace?

N 15-30 let = 1008, N 21-36 let = 1004; graf zobrazuje údaje v %

Z dotazovaných organizací vychází jako nejsympatičtější pro obě cílové skupiny Člověk v tísni. Zároveň je i výrazně nejznámější ve srovnání s ostatními organizacemi. Naopak nejvíce antipatií vzbuzuje organizace Islám v ČR nechceme, o které si myslí, že je velmi nesympatická zejména respondenti z mladší cílové skupiny.

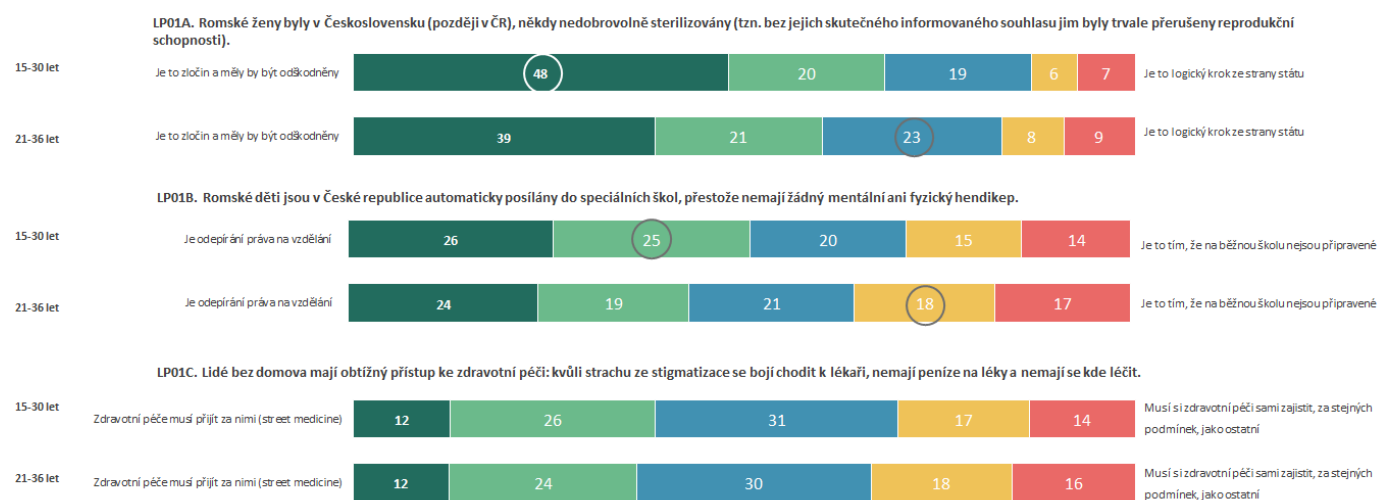
Mezi další známé a zároveň oblíbené patří Milion chviliek pro demokracii, které jsou nakloněni opět výrazně více respondenti z mladší cílové skupiny, mezi starší věkovou skupinou se objevují častěji antipatie.

Hnutí Duha je známější a oblíbenější u starší cílové skupiny 21-36 let, Prague pride – Jsme fér znají a sympatizují s ním především respondenti z mladší cílové skupiny 15-30 let.

Rekonstrukci státu zná větší část starší cílové skupiny a je u ní tak i oblíbenější. Také Romea je známější mezi starší cílovou skupinou, vzbuzuje u ní ale více antipatií než u mladší cílové skupiny.

POSTOJE K LIDSKÝM PRÁVŮM – SROVNÁNÍ CÍLOVÝCH SKUPIN

Graf č. 73: Názory na vybrané lidskoprávní záležitosti (1)

LP01A. Romské ženy byly v Československu (později v ČR), někdy nedobrovolně sterilizovány (tzn. bez jejich skutečného informovaného souhlasu jim byly trvale přerušeny reprodukční schopnosti).

LP01B. Romské děti jsou v České republice automaticky posílány do speciálních škol, přestože nemají žádný mentální ani fyzický hendikep.

LP01C. Lidé bez domova mají obtížný přístup ke zdravotní péči: kvůli strachu ze stigmatizace se bojí chodit k lékaři, nemají peníze na léky a nemají se kde léčit.

N 15-30 let = 1008, N 21-36 let = 1004; graf zobrazuje údaje v %

V baterii LP1 jsme měřili postoje k lidským právům pomocí příkladů situací, ke kterým reálně docházelo, nebo dochází v České republice. Respondenti vyjadřovali své postoje k jednotlivým situacím a lidským právům pomocí sémantického diferenciálu, kdy se mohli přiklonit jednoznačně či spíše k jednomu z výroků nebo zvolit neutrální střed škály.

U tématu nedobrovolné sterilizace romských žen v Československu se většina obou cílových skupin přiklání k názoru, že se jedná o zločin a tyto ženy by měly být odškodněny. V porovnání cílových skupin je tomuto názoru značně více nakloněna mladší skupina 15-30 let, z níž se pro odškodnění jednoznačně nebo spíše vyjádřily více než dvě třetiny dotázaných. Starší cílová skupina 21-36 let je rezervovanější, téměř čtvrtina z ní se nepřiklonila ani k jednomu výroku.

V obou cílových skupinách platilo, že mladší lidé se častěji klonili k odškodnění. Pro mladší cílovou skupinu 15-30 let platilo, že za logický krok státu sterilizaci Romských žen považovali nejčastěji vyučení a středoškoláci bez maturity. K názoru, že jde o logický krok státu se také významně častěji klonili respondenti z cílové skupiny 15-30 let, pokud pocházeli z Ústeckého kraje.

Ve starší cílové skupině 21-36 let byli pro odškodnění častěji mladší lidé ve věku 21-25 let. Za logický krok sterilizaci Romských žen považovali, stejně jako v mladší cílové skupině, nejčastěji vyučení a středoškoláci bez maturity.

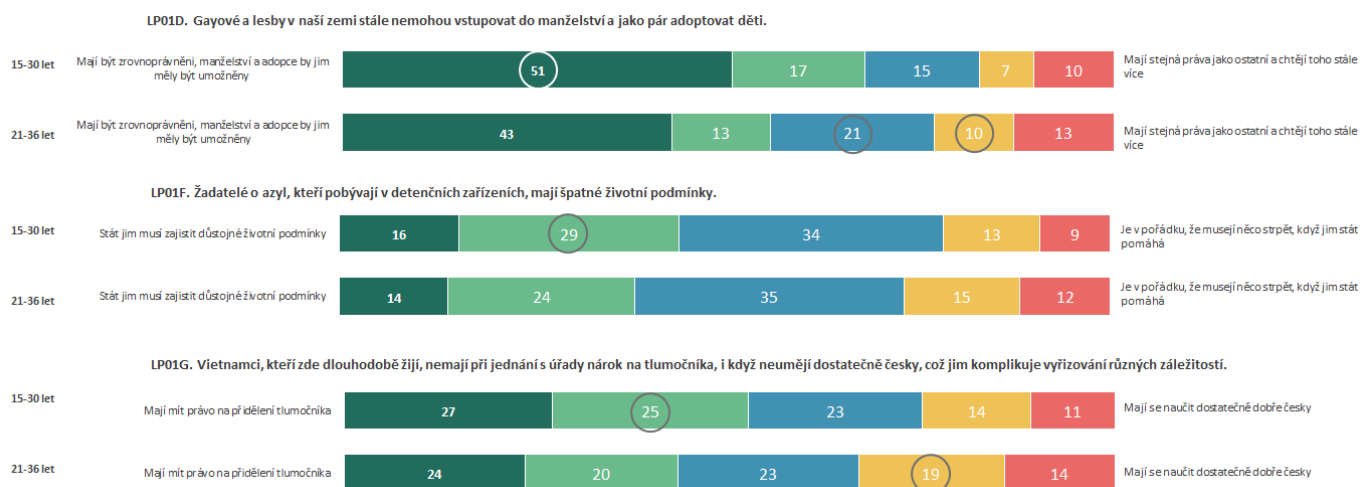
Názor, že pokud jsou romské děti bez hendikepu posílány automaticky do speciálních škol, jedná se o odpírání práva na vzdělání, vyjádřila častěji opět mladší cílová skupina, a to v polovině případů.

Starší cílová skupina zastávala častěji názor, že jsou Romské děti automaticky posílány do speciálních škol z toho důvodu, že nejsou na školu připravené. K tomuto názoru se přiklonila více než třetina starší cílové skupiny.

I u této otázky platí věková rozdílnost uvnitř cílových skupin. Mladší respondenti častěji zastávali názor, že jde o upírání práva na vzdělání, starší se klonili k výkladu, že romské děti nejsou na školu připravené, a proto jsou automaticky posílány do zvláštních škol. Z hlediska vzdělání platí pro obě cílové skupiny, že vyučení a středoškoláci s maturitou se nejčastěji kloní k nepřipravenosti romských dětí na školu.

Otázka dostupnosti zdravotní péče pro lidi bez domova je jediné téma z celé baterie, u něhož se vzájemně neliší postoje cílových skupin. K názoru, že by zdravotní péče měla přijít za lidmi bez domova ve formě street medicine se celkově přiklonilo přes třetinu všech respondentů. Další necelá třetina zůstala v neutrálním středu a nepřiklonila se ani k jednomu z výroků. Uvnitř cílové skupiny 15-30 let vyjádřili největší podporu poskytování terénní zdravotní péče lidem bez domova osoby mezi 15-20 lety se základním vzděláním. U starší cílové skupiny by byli pro terénní lékařskou péči nakloněni také hlavně mladší respondenti oproti starším a také, na rozdíl od mladší cílové skupiny i středoškoláci s maturitou.

Graf č. 74: Názory na vybrané lidskoprávní záležitosti (2)

LP01D. Gayové a lesby v naší zemi stále nemohou vstupovat do manželství a jako pár adoptovat děti.

LP01F. Žadatelé o azyl, kteří pobývají v detenčních zařízeních, mají špatné životní podmínky.

LP01G. Vietnamci, kteří zde dlouhodobě žijí, nemají při jednání s úřady nárok na tlumočnicka, i když neumějí dostatečně česky, což jim komplikuje vyřizování různých záležitostí.

N 15-30 let = 1008, N 21-36 let = 1004; graf zobrazuje údaje v %

Celkově jsou obě cílové skupiny k manželství a adopci dětí homosexuály spíše nakloněny.

Srovnání postoje cílových skupin nám ukazuje, že mladší cílová skupina je značně více pro zrovnoprávnění a umožnění adopce. Polovina respondentů z této cílové skupiny se na škále zařadila jednoznačně pro. Opět častěji se k tomuto postoji klonily v mladší cílové skupině ženy, naopak nejméně sympatií k tomuto postoji v této cílové skupině vyjádřili vyučení nebo středoškoláci bez maturity.

Starší cílová skupina se od mladší liší zejména podílem respondentů, kteří se na škále zařadili neutrálně (čtvrtina) nebo se klonili spíše k názoru, že homosexuálům jsou přiznaná stejná práva jako ostatním a přitom stále požadují další, kam spadá v součtu zhruba více než další čtvrtina.

Celkový postoj k žadatelům o azyl je v souhrnu méně pozitivní a oproti ostatním dotazovaným výrokům zde vidíme výraznou část respondentů, kteří se zařadili na střed škály, tedy nepřiklonili se ani k jednomu z názorů na životní podmínky žadatelů o azyl. U obou

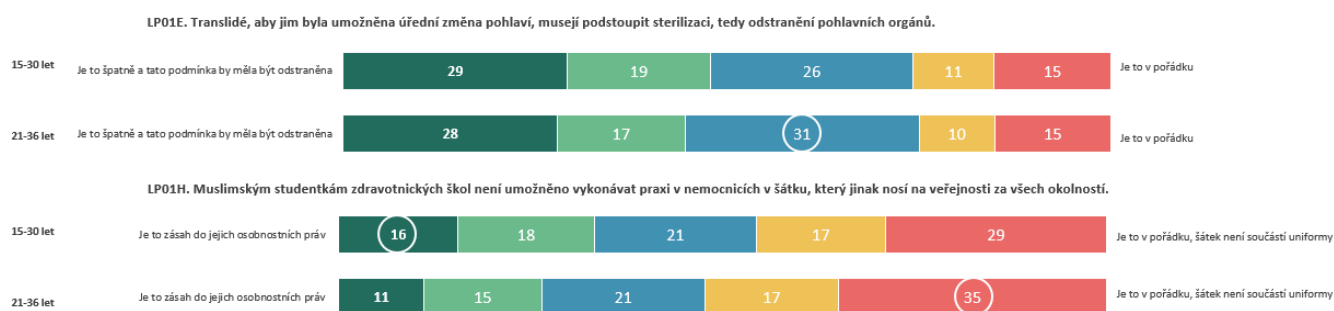
cílových skupin se jedná o více než třetinu respondentů. Přesto se i u této otázky ukazují mladší cílová skupina 15-30 let jako významně empatičtější.

Naopak k názoru, že žadatelé o azyl musejí něco snést, když žádají o pomoc, se nejvíce přikláněli v mladší cílové skupině opět vyučení a středoškoláci bez maturity. Pro obě cílové skupiny opět platilo, že ženy se častěji klonily k názoru, že stát by měl žadatelům o azyl zajistit důstojné životní podmínky.

V situaci, kdy Vietnamec dlouhodobě žijící na území ČR nemá nárok na tlumočnicka při jednání s úřady, se znovu ukazují jako empatičtější lidé z mladší věkové skupiny 15-30 let. Více než polovina z nich se přiklání k názoru, že by v této situaci měl mít Vietnamec / Vietnamka nárok na tlumočnicka. U starší cílové skupiny 21-36 let se naopak dvě pětiny přiklánějí k názoru, že by se měl naučit dostatečně dobře česky.

V obou cílových skupinách jsou znovu empatičtější ženy. V mladší cílové skupině pak nejvíce lidé se základním vzděláním a zároveň nejmladší lidé mezi 15-20 lety. Ve starší cílové skupině se nejčastěji pro možnost přidělení překladatele vyslovili středoškoláci s maturitou a mladší část respondentů mezi 21-25 lety oproti těm starším.

Graf č. 75: Názory na vybrané lidskoprávní záležitosti (3)

LP01E. Translidé, aby jim byla umožněna úřední změna pohlaví, musejí podstoupit sterilizaci, tedy odstranění pohlavních orgánů.

LP01H. Muslimským studentkám zdravotnických škol není umožněno vykonávat praxi v nemocnicích v šátku, který jinak nosí na veřejnosti za všech okolností.

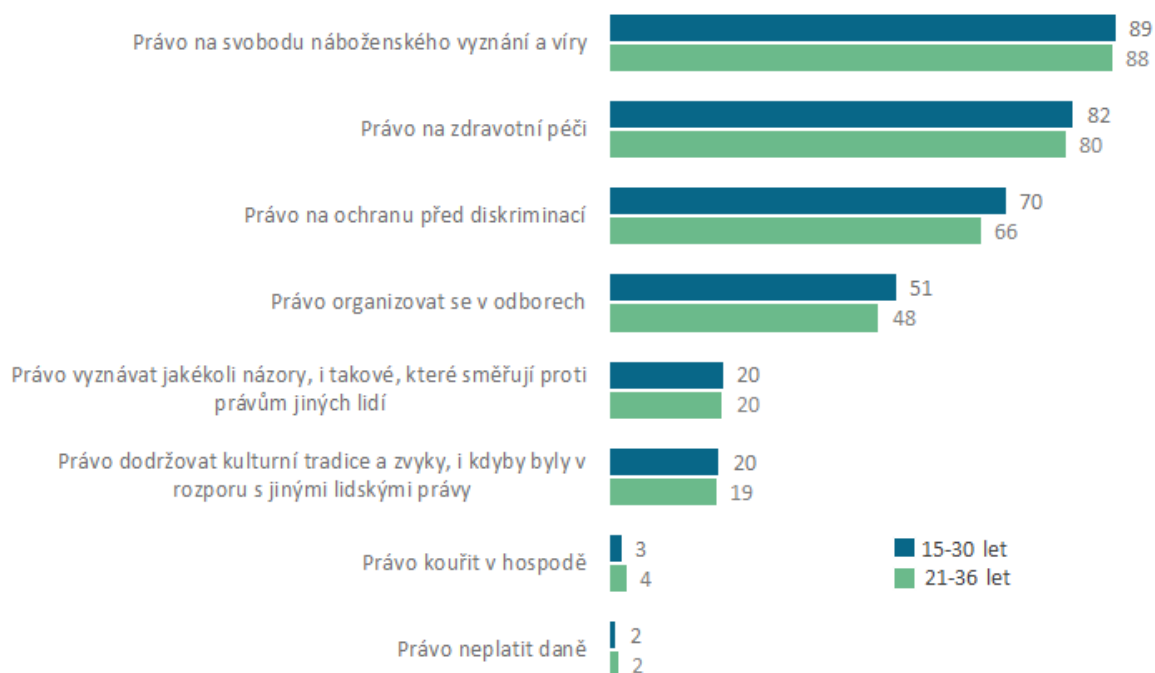
N 15-30 let = 1008, N 21-36 let = 1004; graf zobrazuje údaje v %

Téměř polovina obou skupin podporuje odstranění podmínky sterilizace pro úřední změnu pohlaví transgender lidí. Silněji je tento názor zastoupen u mladší skupiny, ve skupině 21-36 let je pak vyšší podíl odpovědí uprostřed škály.

Zákaz nošení šátku muslimským studentkám při praxích v nemocnici považuje za zásah do osobnostních práv třetina cílové skupiny 15-30 let, ve skupině 21-36 let je to jen čtvrtina. U této otázky se naopak větší podíl respondentů kloní k názoru, že takový zákaz je v pořádku – u starší cílové skupiny je to dokonce více než poloviční podíl.

Pro všechny dotazované výroky platilo, že větší podporu pro ochranu lidských práv projeví lidé, kteří jsou sami příslušníky specifických skupin či subkultur.

Graf č. 76: Znalost toho, co jsou a nejsou lidská práva

LP02. Listina základních práv a svobod z r. 1991 garantuje občanům ČR následující lidská práva:

N 15-30 let = 1008, N 21-36 let = 1004; graf zobrazuje údaje v %

V odpovědích na otázku, která práva garantuje Listina základních práv a svobod, se odpovědi obou cílových skupin shodují. Většina respondentů z obou cílových skupin vybrala mezi lidská práva právo na svobodu a vyznání víry, právo na zdravotní péči a právo na ochranu před diskriminací. Naopak nejméně byly voleny odpovědi o právu kouřit v hospodě či neplatit daně. Odpovědi, které nepatří mezi lidská práva, uváděli respondenti nejméně často. Nicméně právo vyznávat jakékoli názory, i ty směřující proti právům jiných lidí, nebo právo dodržovat kulturní tradice a zvyky, i pokud jsou v rozporu s jinými lidskými právy, považovala za součást garantovaných lidských práv pětina respondentů v obou cílových skupinách.

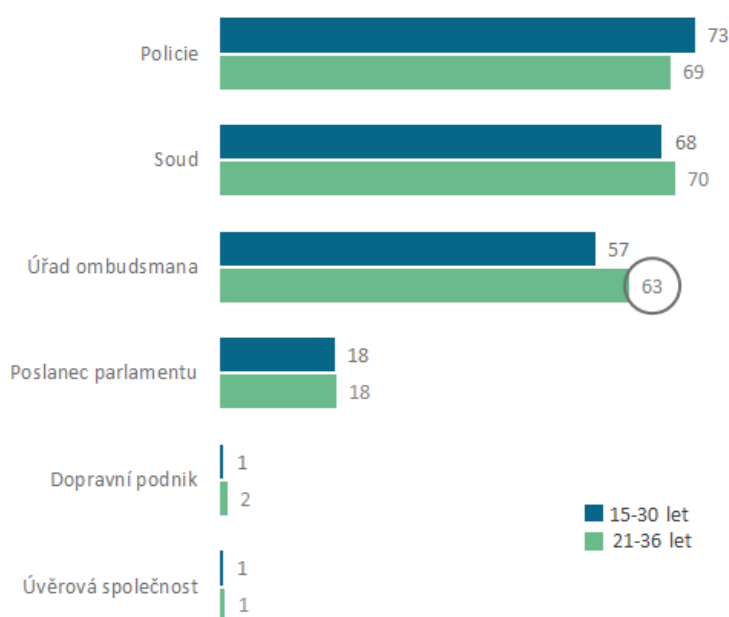
Z cílové skupiny 15-30 let vybírali muži signifikantně častěji právo organizovat se v odborech, ženy uváděly častěji právo na zdravotní péči. Právo vyznávat jakékoli názory i na úkor práv jiných lidí, které není definované jako lidské právo, vybíraly častěji ženy. Domnělé právo kouřit v hospodě uváděli oproti ostatním nejčastěji vyučení a středoškoláci bez maturity.

Ve starší cílové skupině 21-36 let vybírali muži signifikantně častěji právo na svobodu vyznání, což platilo i pro vysokoškoláky. Muži také nejčastěji uváděli právo organizovat se v odborech.

Právo vyznávat jakékoli názory, i pokud jsou namířené proti právům jiných lidí, uváděli ve starší cílové skupině nejčastěji vyučení a středoškoláci bez maturity.

Celkově platilo, že příslušníci specifických skupin značně častěji vybírali garantovaná lidská práva. Nelze ale říci, že by zároveň méně často vybírali práva, která Listina základních práv a svobod negarantuje.

Graf č. 77: Znalost institucí, které napomáhají ochraně lidských práv

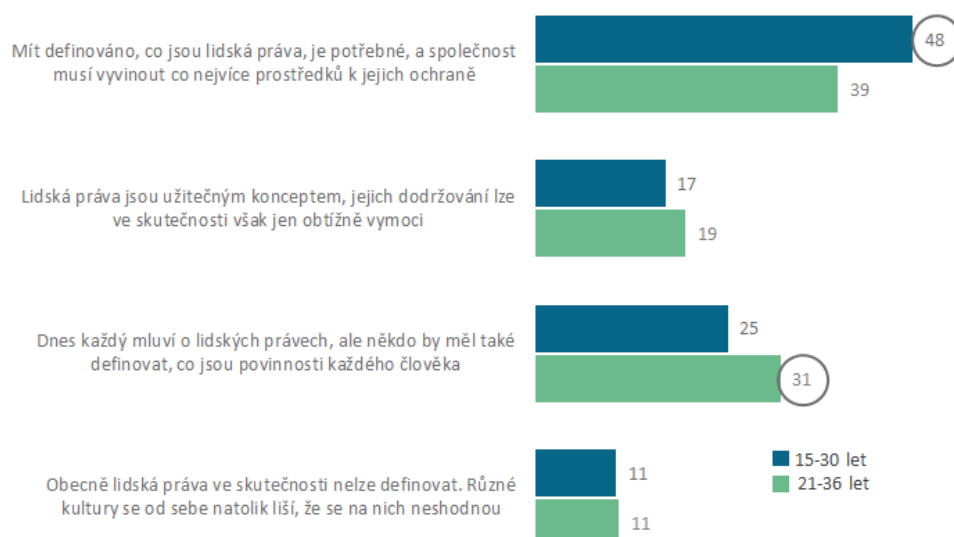
LP03. Které z následujících institucí se podle vás zabývají ochranou lidských práv, respektive lidé se na ně mohou obracet, pokud se domnívají, že jejich práva byla porušena?

N 15-30 let = 1008, N 21-36 let = 1004; graf zobrazuje údaje v %

V této otázce respondenti vybírali instituce, na které se mohou obrátit ohledně ochrany lidských práv.

V cílové skupině 15-30 let nejčastěji vybírali policii a soud, nejméně často poté dopravní podnik a úvěrovou společnost. V této věkové skupině muži značně častěji vybírali úřad ombudsmana, což platilo také pro věkovou kategorii 26-30 let, tuto instituci také nejčastěji zmiňovali středoškoláci s maturitou a vysokoškoláci. Nejčastěji ombudsmana uváděli respondenti z Jihomoravského kraje a výrazně častěji oproti ostatním také příslušníci specifických společenských skupin.

Graf č. 78: Deklarovaný postoj k lidským právům

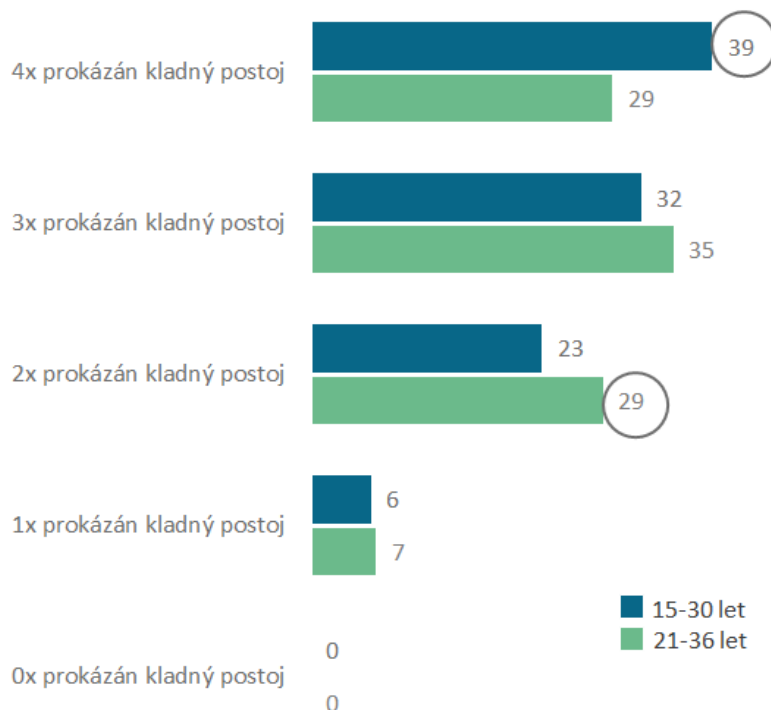
LP04. Který z následujících výroků nejlépe vystihuje Váš postoj k lidským právům? N 15-30 let = 1008, N 21-36 let = 1004; graf zobrazuje údaje v %

Nejvyšší podíl obou cílových skupin zastává názor, že je třeba mít definována lidská práva a je třeba je ochraňovat. Signifikantně více tento názor zastávají respondenti z mladší cílové skupiny (15-30 let). Nejméně se s tímto výrokem uvnitř mladší věkové skupiny ztotožňovali vyučení či absolventi středních škol bez maturity, ostatní stupně vzdělání se vzájemně nelišily.

Naopak respondenti starší věkové skupiny se ukazují jako striktnější, značně častěji totiž zastávali názor, že kromě lidských práv je nutné především definovat povinnosti každého člověka. Respondenti příklánějící se k tomuto výroku byli poměrně výrazně zastoupeni i v mladší cílové skupině. I zde pozorujeme, že se zvyšujícím se věkem se respondenti častěji klonili ke striktnější variantě – tedy důrazu na povinnosti.

BASELINE – SROVNÁNÍ CÍLOVÝCH SKUPIN

Graf č. 79: Srovnání cílových skupin dle proměnné Baseline

Jednotlivé otázky LP sloužily jako podklad pro výpočet baseline postoje k lidským právům. V celkovém porovnání skupin se ukazuje mladší cílová skupina 15-30 let jako pozitivněji přistupující k lidským právům. Téměř dvě pětiny z této skupiny ve všech 4 otázkách prokázaly kladný postoj. Ve starší cílové skupině 21-36 let naopak více respondentů vykazovalo kladný postoj k lidským právům jen v polovině otázek. I zde se projevuje vliv věku a vzdělání, tak jak se prolínal všemi jednotlivými otázkami, kdy mladší respondenti v obou cílových skupinách zastávali více kladných postojů než starší a naopak nejméně kladné postoje vyjadřovali vyučení a středoškoláci s maturitou.

Dle stanovených kritérií tedy do kategorie osob s pozitivním vztahem k otázkám lidských práv lze zařadit 71 % osob z cílové skupiny 15-30 let, a 64 % osob z cílové skupiny 21-36 let.

VÝSLEDKY FAKTOROVÉ ANALÝZY A LOGISTICKÉ REGRESE

Data z aktuálního výzkumu byla u respondentů, kteří se v posledních 3 letech zapojili do kontinuálního výzkumu MML-TGI, propojena právě s daty z tohoto výzkumu (týkalo se celkem 1 152 respondentů), za účelem hlubšího pochopení faktorů, které ovlivňují míru nesnášenlivých či rasistických postojů respondentů, a jejich vztah k problematice lidských práv, agregována v proměnné „Baseline“.

Z dat MML-TGI byly zvoleny 3 tematické okruhy – názory na politiku a společenské dění, které umožňují hlouběji pochopit světonázorové postoje respondentů, spokojenost s různými oblastmi života, což umožňuje zkoumat souvislost osobní životní zkušenosti s nesnášenlivými postoji či postojem k lidským právům. Třetím okruhem jsou postoje v oblasti ekologie a životního prostředí, zařazené vzhledem k jejich důležitosti pro dnešní dobu.

Proměnná „Baseline“ (respondent má/nemá kladný vztah k lidským právům) tedy byla použita jako závislá (vysvětlovaná) proměnná logistické regrese. Jako nezávislé (vysvětlující) proměnné pak byly použity agregované proměnné získané faktorovou analýzou škál (baterií výroků) v dotazníku z aktuálního výzkumu i z výzkumu MML-TGI. Do finálního modelu byly zahrnuty pouze ty faktory, u nichž se vliv prokázal.

STRUČNÉ PŘEDSTAVENÍ FAKTORŮ

Tab. č. 2: Vztah k ekologii a životnímu prostředí

	Globální přístup k životnímu prostředí	Pasivní přístup k životnímu prostředí	Individuální přístup k životnímu prostředí
Vědomě se snažím recyklovat.	0,246903	0,266747	0,570308
Příliš mnoho se zabýváme životním prostředím.	-0,00054	-0,20610	-0,050228
Jsem připraven(a) dělat životněstylové kompromisy ve prospěch životního prostředí.	0,481450	0,182117	0,295485
Jsem ochoten(a) zaplatit více za ekologicky přijatelné produkty.	0,666867	0,037498	0,174591
Dělám si starosti kvůli znečištění a nahromadění zplodin z automobilů.	0,554851	0,163231	0,175498
Lidé mají povinnost recyklovat produkty.	0,368722	0,245042	0,508626
Stav našeho životního prostředí je velmi vážný.	0,303048	0,544554	0,127143
Vyhledávám výrobky, které nepoškozují životní prostředí.	0,574799	0,187698	0,081524
Naše společnost se málo zajímá o stav životního prostředí.	0,242143	0,624342	0,088288
Zhoršování životního prostředí způsobuje překotný rozvoj techniky a civilizace.	0,225188	0,473818	0,080928
Sympatizuji s ekologickými hnutími.	0,572890	0,266649	0,032312
Snažím se šetřit vodou a elektrickou energií.	0,296446	0,263524	0,403831
I jako jednotlivec mohu přispět ke zlepšení stavu životního prostředí.	0,226124	0,316373	0,436060

MEDIAN, s.r.o.

Národních hrdinů 73, 190 12 Praha 9, tel.: 225 301 111, fax: 225 301 101

Odmítám kupovat freonové výrobky, protože mají negativní vliv na životní prostředí.	0,409804	0,135238	0,230905
Souhlasím s výstavbou jaderných elektráren u nás.	0,008982	-0,02734	0,246974
Zajímám se o stav životního prostředí.	0,483794	0,310950	0,329895

Faktory jsou agregované proměnné vzniklé z dílčích proměnných, které dohromady reprezentují obecnější postoje. Vyšší hodnota (v absolutních číslech) v tabulce znamená, že daná proměnná výrok více tzv. sytí. To znamená, že agregovaný postoj s předloženým výrokem více souvisí, a to buď pozitivně (kladná hodnota) nebo negativně (záporná hodnota).

U baterie k problematice životního prostředí lze identifikovat 3 dílčí faktory: „Globální přístup k životnímu prostředí“, tedy komplexní přístup, zahrnující politickou i osobní rovinu problematiky, „Pasivní přístup“, který znamená uvědomování si negativního stavu věcí, ale bez reakce v podobě změny vlastního chování, a konečně „Individuální přístup“, tedy zaměřující se především na dílčí změny vlastního životního stylu.

Tab. č. 3: Společenské postoje

	Osobní zodpovědnost	Zájem o společnost, pro NATO, pro EU	Spokojen s vývojem (po 1989)	Stát by se měl o vše starat	Autoritářství	Důvěra v současnou vládu
Zajímám se o mezinárodní události.	0,037	0,628	0,187	-0,009	0,015	-0,023
Téměř každý den sleduji vývoj na naší politické scéně.	0,042	0,710	0,092	-0,034	0,056	0,050
V současné době je naše země v krizi.	0,239	0,327	0,015	0,278	0,036	-0,124

MEDIAN, s.r.o.

Národních hrdinů 73, 190 12 Praha 9, tel.: 225 301 111, fax: 225 301 101

Naše společnost toho dělá málo pro staré a postižené lidi.	0,053	0,068	-0,043	0,316	0,181	0,071
S vývojem, který proběhl v ČR od listopadu 1989 jsem spokojen(a).	0,110	0,123	0,485	-0,044	0,043	0,105
Stát by měl zabezpečit přijatelnou životní úroveň pro každého.	0,108	-0,019	0,105	0,506	0,053	-0,019
Trápí mě dnešní politické šarvátky.	0,168	0,369	0,038	0,316	0,143	-0,090
Dnešní politika je plná úplatků a podvodů.	0,341	0,153	-0,100	0,403	0,174	-0,182
Úpadek naší společnosti může být zastaven pouze prosazením tvrdších zákonů.	0,230	-0,047	-0,124	0,140	0,371	0,112
S vývojem naší republiky jsem spokojen(a).	0,062	0,016	0,477	-0,086	0,114	0,249
O své stáří by se měl především postarat každý sám.	0,369	0,178	0,137	-0,311	0,127	0,008
Náš národ se musí postarat sám o sebe, nikdo nám moc nepomůže.	0,497	-0,023	-0,077	0,057	0,198	0,042
Trh by měl být omezovaný zásahem státu.	0,004	0,057	0,080	0,106	0,323	0,157
Členství v NATO je pro nás prospěšné.	0,160	0,440	0,450	0,044	-0,059	0,009

Důvěřuji současné vládě.	0,027	0,006	0,148	-0,009	0,144	0,653
Lidé chtějí mít vysokou životní úroveň, ale nejsou ochotni tomu moc obětovat.	0,443	0,253	0,123	0,162	0,056	0,040
Svoji účastí ve volbách můžu osobně ovlivnit další vývoj v naší zemi.	0,273	0,351	0,360	0,097	0,085	-0,049
Málokomu lze dnes věřit.	0,398	-0,069	-0,296	0,379	0,068	0,084
Platí, že každý člověk je strůjcem svého štěstí.	0,600	0,058	0,216	0,111	0,037	-0,018
Lidé si navzájem pomáhají.	0,002	0,147	0,531	-0,040	0,139	-0,064
Člověk je součástí vyššího celku a měl by dělat to co má uloženo.	0,101	-0,029	0,153	0,014	0,490	0,112
Lidé jsou v současné době na sebe zlí.	0,351	0,004	-0,273	0,399	0,147	0,110
Dnešní společnost je zaměřena příliš konzumně.	0,272	0,243	0,129	0,335	0,175	-0,067
Morálka dnešní společnosti mi připadá příliš uvolněná.	0,310	0,097	-0,017	0,169	0,351	0,035
Křesťanské zásady mají trvalou platnost.	0,018	0,112	0,119	0,052	0,421	-0,007
Každý by měl být sám zodpovědný za to, jak se mu daří.	0,633	0,117	0,245	-0,041	0,039	-0,020
V životě všechno něco stojí.	0,576	0,190	0,163	0,238	0,053	0,017

Náš osud je předem dán věci se v životě dějí tak jak se dít musí.	0,163	-0,144	0,027	0,126	0,285	0,190
V současné době se každý musí postarat sám o sebe.	0,613	0,003	0,004	0,198	0,057	0,046
Užívat drogy je špatné.	0,327	0,043	0,080	0,319	0,116	0,003
Současná politika se řídí morálními zásadami.	0,003	-0,012	0,078	-0,017	0,197	0,613
S poctivostí nejdál dojdeš.	0,080	0,095	0,351	0,132	0,065	0,093
Členství ČR v Evropské unii mně osobně přináší nové možnosti a příležitosti.	0,056	0,514	0,416	0,069	-0,039	0,080

V rozsáhlejší baterii výroků týkající se společenského dění můžeme identifikovat 6 faktorů. Je to „osobní zodpovědnost“, tedy akcent na individuální řešení společenských problémů, dále aktivní zájem o společenské dění, spojený s pozitivním vztahem k NATO a EU. Do třetice je to spokojenost (či nespokojenost) s vývojem a stavem společnosti po roce 1989, čtvrtým postojem je akcent na stát („stát by se měl o vše postarat“), tedy postoj etatistický či dokonce paternalistický. Pátým faktorem je míra autoritářství a šestým míra důvěry v současnou vládu (či obecněji politiku).

Tab. č. 4: Spokojenost s oblastmi života

	Spokojenost s životem	Spokojenost s politikou
Se svým životem	0,82787041	0,165812558
S politickou situací v ČR	0,042611097	0,640221606
Se svou životní úrovní	0,669071265	0,284475995
Se svou prací / studiem	0,617378201	0,223365774
Se svou rodinou	0,702681542	-0,0020444
Se svými vztahy / láskou	0,503821691	0,110556413
Se svým zdravím	0,619865091	0,077287726
S tím čeho jste dosáhl(a)	0,670935398	0,239870161
Se společnostmi kde žijete	0,436538251	0,423292925

Baterie spokojenosti s různými oblastmi života se rozpadá pouze do dvou faktorů – spokojenosti s osobním životem a spokojenosti s politickou situací. Ve většině případů tyto faktory respondenty u jednotlivých výroků výrazně rozdělují. Výjimku tvoří spokojenost se společnostmi, ve které jedinec žije. U ní je souvislost obou faktorů s výrokem téměř totožná.

Tab. č. 5: Postoj k násilí

	Proti násilí	Násilí patří k životu
Násilí z nenávisti je jen věc útočníka a oběti	-0,1877545	0,6643419
Násilí z nenávisti znamená velké nebezpečí pro celou společnost	0,6723571	-0,2436520
Útok na jedince kvůli jeho příslušnosti ke skupině negativně postihuje i další členy skupiny, k níž oběť náleží	0,6048200	-0,1570269
Oběti si napadení často mohou zavinit samy (tím jak se oblékají, k jaké skupině patří apod.)	-0,0877947	0,6126812
Útočník si zaslouží tvrdší trest, pokud motivem jeho jednání bylo násilí z nenávisti	0,5918992	-0,0537370
Každý má právo na svůj názor, za jeho publikování (na internetu apod.) nesmí být jakkoli postižen či trestán	-0,1787711	0,4440734
Jedinec má právo být chráněn před nenávistnými projevy (např. na internetu) i za cenu omezení projevu (např. smazáním komentáře, případně i postihem)	0,5509854	-0,1893253
Verbální projev nenávisti (na internetu nebo třeba na náměstí) je mnohem méně nebezpečný, než fyzické napadení z nenávisti	-0,1090093	0,4325818

U baterie výroků o násilí můžeme identifikovat dva faktory, a to míru vnímání závažnosti násilí, respektive odporu proti němu („Proti násilí“) a míru individualizace problematiky, i ve vztahu k vnímání verbálního násilí („Násilí patří k životu“). I v tomto případě faktory postojů k násilí dobře ukazují rozdělení mladých lidí v jednotlivých výrocích.

Tab. č. 6: Hodnocení problematičnosti soužití s konkrétními menšinami

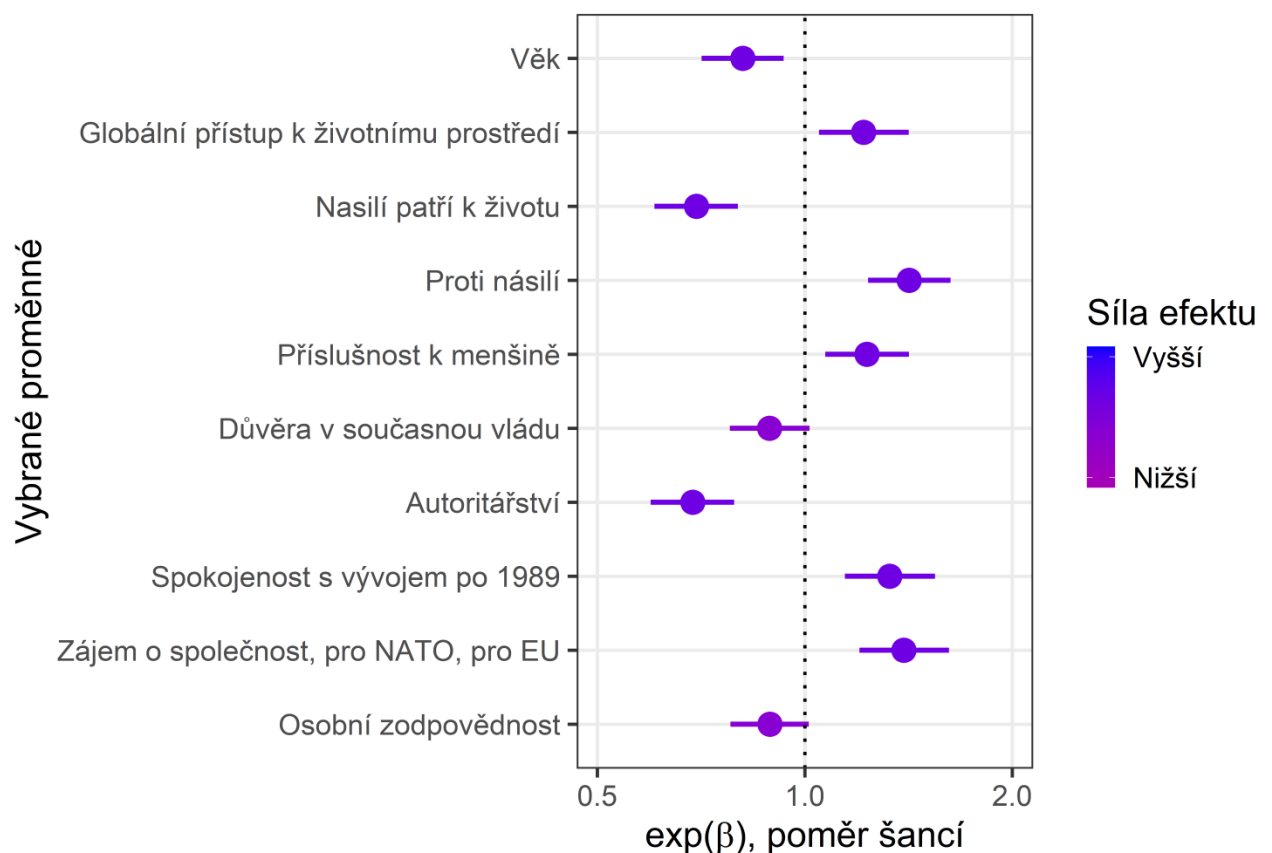
	Proti LGBT	Proti rusky mluvící menšině	Proti Romům
Muslimové	0,365	0,264	0,429
Romové	0,062	0,119	0,916
Gayové a lesby	0,828	0,137	0,117
Trans lidé	0,823	0,114	0,185
Rusové	0,100	0,662	0,254
Ukrajinci	0,068	0,717	0,278
Vietnamci	0,391	0,521	0,053
Bezdomovci	0,111	0,200	0,368
Důchodci	0,244	0,264	0,112
Židé	0,426	0,411	0,031

Hodnocení míry problematičnosti soužití s jednotlivými menšinami se rozpadá do 3 faktorů, a to kladný/záporný vztah k LGBT lidem, k rusky mluvící menšině (Rusové, Ukrajinci, lze si však povšimnout, že v tomto faktoru se odráží i vztah k Vietnamcům) a k Romům (tento faktor je dále silněji, než druhé dva, sycen také vztahem k Muslimům).

VÝSLEDKY REGRESNÍ ANALÝZY

Logistická regrese je analýza založená na logaritmu šance, že určitá věc nastane nebo nenastane – v tomto případě, zda jedinec bude patřit mezi ty, kdo mají pozitivní vztah k lidským právům, či nikoli. Vpravo od svislé přerušované čáry tedy vidíme faktory, které šanci mít pozitivní vztah k lidským právům zvyšují, vlevo naopak ty, které tuto šanci snižují.

Graf č. 56: Výsledky regresní analýzy

V grafu tedy vidíme, že šanci na pozitivní postoj k lidským právům nejvíce zvyšuje odpor vůči projevům násilí a aktivní zájem o společnost (spojený s pozitivním hodnocením NATO a EU), jen mírně slabší je pak vliv spokojenosti s vývojem a stavem společnosti (podle některých výroků v baterii konkrétně „po roce 1989“). Dále je to „globální přístup k životnímu prostředí“ – komplexní environmentalistické postoje tedy zvyšují šanci, že člověk bude mít

také kladný vztah k lidským právům. V neposlední řadě je to pak vlastní příslušnost k nějaké menšině.

Naopak šanci na kladný vztah k lidským právům snižuje autoritářství a postoj, názor, že násilí patří k životu (resp. individualizace problematiky, jak bylo vysvětleno výše) a také vyšší věk v rámci cílové skupiny. Se slabším vlivem šanci snižuje důvěra v současnou vládu a také postoje zdůrazňující osobní zodpovědnost.

Jak už bylo zmíněno, ostatní faktory, které nejsou do tohoto modelu zařazeny, nemají samostatný statisticky významný vliv.

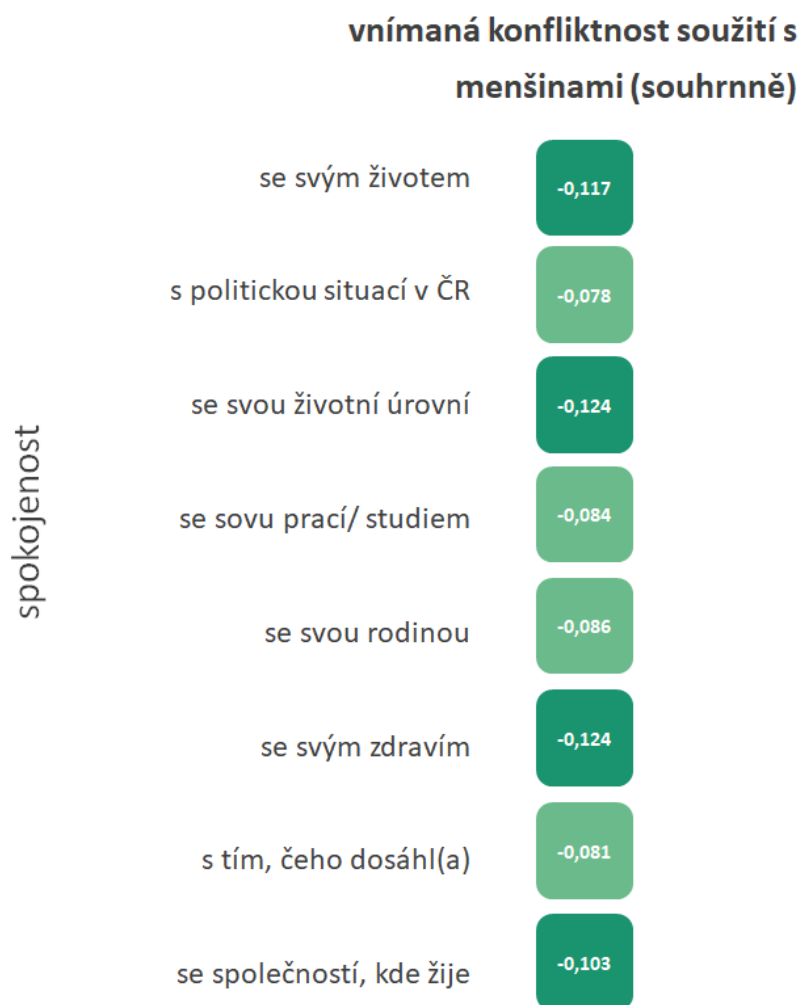
Důležité je také zmínit faktor pohlaví, neboť v rámci celého výzkumu vyplývalo, že ženy mají obecně výrazně méně nesnášenlivé postoje. Tento poznatek samozřejmě platí, nicméně v regresním modelu se ukazuje, že vliv pohlaví nemá samostatný vliv při započtení ostatních faktorů. Jinými slovy, rozdíl nelze vysvětlit příslušností k pohlaví jako takovou, ale skrze ostatní zastávané postoje, věk a vlastní příslušnost k menšině.

VÝSLEDKY KORELAČNÍ ANALÝZY

Stejnou sadu proměnných z MML-TGI, jako u regresní a faktorové analýzy, jsme použili i pro korelační analýzu, a zkoumali jsme korelaci s bateriemi otázek na hodnocení postavení menšin ve společnosti a vnímanou konfliktnost soužití s menšinami.

Korelace vyjadřuje statistickou závislost dvou veličin, tedy měří vzájemný vztah dvou proměnných. Pokud určité hodnoty jedné proměnné mají tendenci se vyskytovat spolu s určitými hodnotami druhé proměnné, jsou tyto proměnné korelované. Pro měření korelace jsme použili Spearmanův korelační koeficient, který zachycuje rostoucí či klesající vztahy mezi proměnnými, nejen lineární, a je rezistentní vůči odlehlým hodnotám.

Tab. č. 7: Korelace spokojenosti s oblastmi života s vnímanou konfliktností soužití s menšinami

*APO1. (Agregovaná proměnná) Jak hodnotíte soužití většinové společnosti s následujícími skupinami společnosti?
N = 1152; graf zobrazuje údaje v %*

Tak, jak je nastíněno u regresní a faktorové analýzy spokojenosti s oblastmi života, i v korelační analýze vidíme, že spokojenost má obecně pozitivní vliv na vnímanou konfliktnost soužití s menšinami. Pro výpočty korelací jsme proměnnou, vyjadřující nakolik respondenti vnímají soužití s jednotlivými menšinami za konfliktní, sloučili a pracujeme se souhrnem, vyjadřujícím celkové vnímání konfliktnosti soužití s menšinami.

Nejméně problematicky soužití s menšinami v souhrnu vnímají mladí lidé, kteří jsou spokojeni se svým životem, životní úrovní, zdravotním stavem a také se společnostmi, v níž žijí.

Vidíme celkově pozitivnější vnímání soužití s menšinami s vyšší spokojeností ve všech oblastech.

V tomto případě jde však o poměrně slabý vztah spokojenosti a vnímané konfliktnosti soužití s menšinami.

Tab. č. 8: Korelace spokojenosti s vybranými oblastmi života s hodnocením postavení menšin ve společnosti

spokojenost	Muslimové	Romové	Lesby a gayové	Translidé	Rusové	Ukrajinci	Vietnamci
s politickou situací v ČR	-0,121	-0,092	0,057	-0,066	-0,060	0,007	-0,02
se svou životní úrovní	0,098	0,099	0,056	0,078	0,066	0,075	0,064
se svým zdravím	0,048	0,067	0,010	0,087	0,080	0,047	0,046
se společností, kde žijí	-0,089	-0,051	0,001	0,014	0,003	-0,010	-0,058

AP05. (Agregovaná proměnná) Na postavení příslušníků určitých skupin ve společnosti dnes existuje mnoho pohledů. Co si myslíte Vy?

N = 1152; graf zobrazuje údaje v %

Mladí lidé, spokojení s politickou situací v ČR, vykazují větší tendenci k nesnášenlivým postojům vůči muslimům a Romům. Totéž platí, pokud jsou spokojeni se společností, kde žijí.

Pokud jsou mladí lidé spokojení se svou životní úrovní, mají tendenci se s větší empatií a důrazem na rovnoprávnost stavět k Muslimům, Romům a trans osobám.

Podobně se ukazuje, že mladí lidé, kteří jsou spokojeni se svým zdravím mají mírně pozitivnější postoj k trans osobám a Rusům. Ve všech popisovaných případech se nicméně jedná o nízkou úroveň provázanosti.

Tab. č. 9: Korelace spokojenosti s vybranými oblastmi života se sociální distancí vůči menšinám

	Muslimové	Romové	Lesby a gayové	Translidé	Rusové	Ukrajinci	Vietnamci
spokojenost se svou životní úrovní	-0,089	-0,078	-0,079	-0,053	-0,100	-0,100	-0,071
spokojenost se svou prací/studiem	-0,044	-0,053	-0,015	-0,023	-0,061	-0,083	-0,045

AP06. (Agregovaná proměnná) P06. Vadilo by Vám, kdyby (dotazované skupiny) 1. Zastával funkci starosty ve vaší obci? 2. Žil(a) ve vašem městě, sousedství? 3. Byl(a) Vaším spolupracovníkem? 4. Uzavřel(a) sňatek s Vaším blízkým příbuzným? 5. Dostal(a) jste od něj/ní transfuzi krve?
N = 1152; graf zobrazuje údaje v %

U mladých lidí, kteří jsou spokojeni se svou životní úrovní, vidíme menší tendenci ke společenskému distancování se od dotazovaných skupin. Platí to ve vztahu k muslimům, Romům, lesbám a gayům, Rusům i Ukrajincům.

Pokud jsou spokojeni se svou prací či studiem, mají mírně častěji kladný postoj k Ukrajincům.

Opět jde jen o slabý vliv spokojenosti na sociální distanci.

Tab. č. 10: Korelace vztahu k ekologii a životnímu prostředí s vnímanou konfliktností soužití s menšinami

AP01. (Agregovaná proměnná) Jak hodnotíte soužití většinové společnosti s následujícími skupinami společnosti?
N = 1152; graf zobrazuje údaje v %

Mladí lidé, kteří smýšlí ekologičtěji, mají menší tendenci vnímat soužití s menšinami jako konfliktní. To ukázaly i předchozí analýzy.

Konkrétně se k pozitivnějšímu náhledu na vzájemné soužití posouvají mladí lidé, kteří jsou ochotní měnit svůj životní styl, jsou sympatizanty ekologických hnutí a věří, že individuální chování může přispět ke zlepšení stavu životního prostředí.

Vliv ekologického smýšlení je ale i v těchto případech poměrně malý.

Tab. č. 11: Korelace vztahu k ekologii a životnímu prostředí s hodnocením postavení menšin ve společnosti

	Muslimové	Romové	Lesby a gayové	Translidé	Rusové	Ukrajinci	Vietnamci
Vědomě se snažím recyklovat	-0,196	-0,189	-0,181	-0,215	-0,067	-0,222	-0,230
Příliš mnoho se zabýváme životním prostředím *	0,206	0,192	-0,235	0,257	0,120	0,189	0,235
Jsem připraven(a) dělat životněstylové kompromisy ve prospěch životního prostředí	-0,250	-0,261	-0,248	-0,275	-0,133	-0,219	-0,223
Jsem ochoten(a) zaplatit více za ekologicky přijatelné produkty	-0,205	-0,227	-0,222	-0,227	-0,072	-0,188	-0,171
Dělám si starosti kvůli znečištění a nahromadění zplodin z automobilů	-0,206	-0,248	-0,195	-0,204	-0,072	-0,168	-0,165
Lidé mají povinnost recyklovat produkty	-0,162	-0,157	-0,153	-0,182	-0,025	-0,150	-0,162
Stav našeho životního prostředí je velmi vážný	-0,169	-0,146	-0,207	-0,211	-0,026	-0,126	-0,130
Vyhledávám výrobky které nepoškozují životní prostředí	-0,124	-0,159	-0,127	-0,140	-0,032	-0,075	-0,079

AP05. (Agregovaná proměnná) Na postavení příslušníků určitých skupin ve společnosti dnes existuje mnoho pohledů. Co si myslíte Vy?

N = 1152; graf zobrazuje údaje v %

V této sadě ekologických postojů vidíme pozitivní vliv ekologického smýšlení na empatii a postoje k právům menšin. Nejsilněji k pozitivním postojům vůči menšinám inklinují lidé, kteří jsou ochotní změnit svůj životní styl ve prospěch životního prostředí, či jsou ochotní připlácet si za ekologicky přijatelné produkty.

Pozitivní vztah ekologického smýšlení a postojů k menšinám je viditelný vůči všem dotazovaným skupinám s výjimkou postojů k Rusům. V jejich případě většina ekologických postojů, s výjimkou dvou, nemá spojitost.

Tab. č. 12: Korelace vztahu k ekologii a životnímu prostředí s hodnocením postavení menšin ve společnosti II

	Muslimové	Romové	Lesby a gayové	Translidé	Rusové	Ukrajinci	Vietnamci
Naše společnost se málo zajímá o stav životního prostředí	-0,122	-0,149	-0,184	-0,221	-0,046	-0,132	-0,142
Zhoršování životního prostředí způsobuje překotný rozvoj techniky a civilizace	-0,046	-0,082	-0,115	-0,145	-0,015	-0,055	-0,076
Sympatizuji s ekologickými hnutími	-0,224	-0,273	-0,264	-0,264	-0,115	-0,144	-0,160
Snažím se šetřit vodou a elektrickou energií za ekologicky přijatelné produkty	-0,127	-0,158	-0,070	-0,143	-0,060	-0,183	-0,147
I jako jednotlivec mohu přispět ke zlepšení stavu životního prostředí a nahromadění zplodin z automobilů	-0,158	-0,161	-0,154	-0,163	-0,038	-0,176	-0,177
Odmítám kupovat freonové výrobky protože mají negativní vliv na životní prostředí	-0,077	-0,123	-0,105	-0,126	0,031	-0,106	-0,101
Souhlasím s výstavbou jaderných elektráren u nás	0,049	-0,022	-0,138	-0,149	0,047	-0,056	-0,073
Zajímám se o stav životního prostředí	-0,184	-0,225	-0,170	-0,197	-0,071	-0,212	-0,174

AP05. (Agregovaná proměnná) Na postavení příslušníků určitých skupin ve společnosti dnes existuje mnoho pohledů. Co si myslíte Vy?

N = 1152; graf zobrazuje údaje v %

Pozitivní vliv na postoje k menšinám u těchto proměnných není univerzální, tedy nevztahuje se ke všem dotazovaným menšinám. Pouze sympatizování s ekologickými hnutími působí univerzálně pozitivně na postoje a empatii k menšinám.

Nejslabší vazba je u těch, kteří za příčinu zhoršování životního prostředí považují překotný rozvoj techniky a civilizace.

Podobně i souhlas s výstavbou jaderných elektráren u nás ovlivňuje vztah k menšinám jen částečně a to pouze vůči LGBT komunitě.

Úroveň souvislosti je stále poměrně nízká. Pokud respondent sympatizuje s ekologickými hnutími, posouvá se na střední úroveň.

Tab. č. 13: Korelace vztahu k ekologii a životnímu prostředí se sociální distancí vůči menšinám

	Muslimové	Romové	Lesby a gayové	Translidé	Rusové	Ukrajinci	Vietnamci
Vědomě se snažím recyklovat	0,194	0,165	0,165	-0,215	0,102	0,145	0,165
Příliš mnoho se zabýváme životním prostředím *	-0,172	-0,130	-0,140	-0,175	-0,105	-0,087	-0,137
Jsem připraven(a) dělat životněstylové kompromisy ve prospěch životního prostředí	0,230	0,229	0,195	0,253	0,188	0,230	0,221
Jsem ochoten(a) zaplatit více za ekologicky přijatelné produkty	0,223	0,227	0,184	0,218	0,129	0,168	-0,171
Dělám si starosti kvůli znečištění a nahromadění zplodin z automobilů	0,183	0,165	0,131	0,168	0,101	0,124	-0,165
Lidé mají povinnost recyklovat produkty	0,173	0,138	0,135	0,160	0,087	0,131	-0,162
Stav našeho životního prostředí je velmi vážný	0,126	0,103	0,116	0,177	0,072	0,095	-0,130
Vyhledávám výrobky které nepoškozují životní prostředí	0,120	0,151	0,106	0,196	0,110	0,120	-0,079

* obrácené barevné rozlišení kvůli negativně formulovanému výroku

MEDIAN, s.r.o.

Národních hrdinů 73, 190 12 Praha 9, tel.: 225 301 111, fax: 225 301 101

*AP06. (Agregovaná proměnná) P06. Vadilo by Vám, kdyby (dotazované skupiny) 1. Zastával funkci starosty ve vaší obci? 2. Žil(a) ve vašem městě, sousedství? 3. Byl(a) Vaším spolupracovníkem? 4. Uzavřel(a) sňatek s Vaším blízkým příbuzným? 5. Dostal(a) jste od něj/ní transfuzi krve?
N = 1152; graf zobrazuje údaje v %*

Většina proměnných, vyjadřující ekologické postoje mají pozitivní vliv na postoje (míru sociální blízkosti) ke všem dotazovaným menšinám.

Výjimkou je sociální distance k Vietnamcům, kdy se zvyšuje odtažitost vůči této skupině u většiny ekologických postojů.

Výjimku vidíme i u sociální distance k trans osobám, vůči kterým vidíme negativní vztah u mladých lidí, kteří uvedli, že se vědomě snaží recyklovat. U tohoto postoje se nabízí hypotéza, že recyklace je v ČR rozšířenou činností a nejde tak o chování, které by implikovalo výrazněji ekologické názory a chování.

Tab. č. 14: Korelace vztahu k ekologii a životnímu prostředí se sociální distancí vůči menšinám II

	Muslimové	Romové	Lesby a gayové	Translidé	Rusové	Ukrajinci	Vietnamci
Naše společnost se málo zajímá o stav životního prostředí	0,134	0,149	0,145	0,175	0,096	0,095	0,119
Zhoršování životního prostředí způsobuje překotný rozvoj techniky a civilizace	0,010	0,056	0,106	0,117	0,028	0,022	0,028
Sympatizuji s ekologickými hnutími	0,196	0,164	0,178	0,260	0,108	0,132	0,157
Snažím se šetřit vodou a elektrickou energií	0,153	0,157	0,104	0,174	0,103	0,154	0,126
I jako jednotlivec mohu přispět ke zlepšení stavu životního prostředí	0,156	0,165	0,155	0,179	0,126	0,169	0,196
Odmítám kupovat freonové výrobky protože mají negativní vliv na životní prostředí	0,126	0,140	0,118	0,174	0,085	0,138	0,158
Souhlasím s výstavbou jaderných elektráren u nás	0,075	0,079	-0,036	-0,067	0,064	0,113	0,090
Zajímám se o stav životního prostředí	0,184	0,184	0,124	0,184	0,143	0,181	0,181

AP06. (Agregovaná proměnná) P06. Vadilo by Vám, kdyby (dotazované skupiny) 1. Zastával funkci starosty ve vaší obci? 2.

Žil(a) ve vašem městě, sousedství? 3. Byl(a) Vaším spolupracovníkem? 4. Uzavřel(a) sňatek s Vaším blízkým příbuzným? 5.

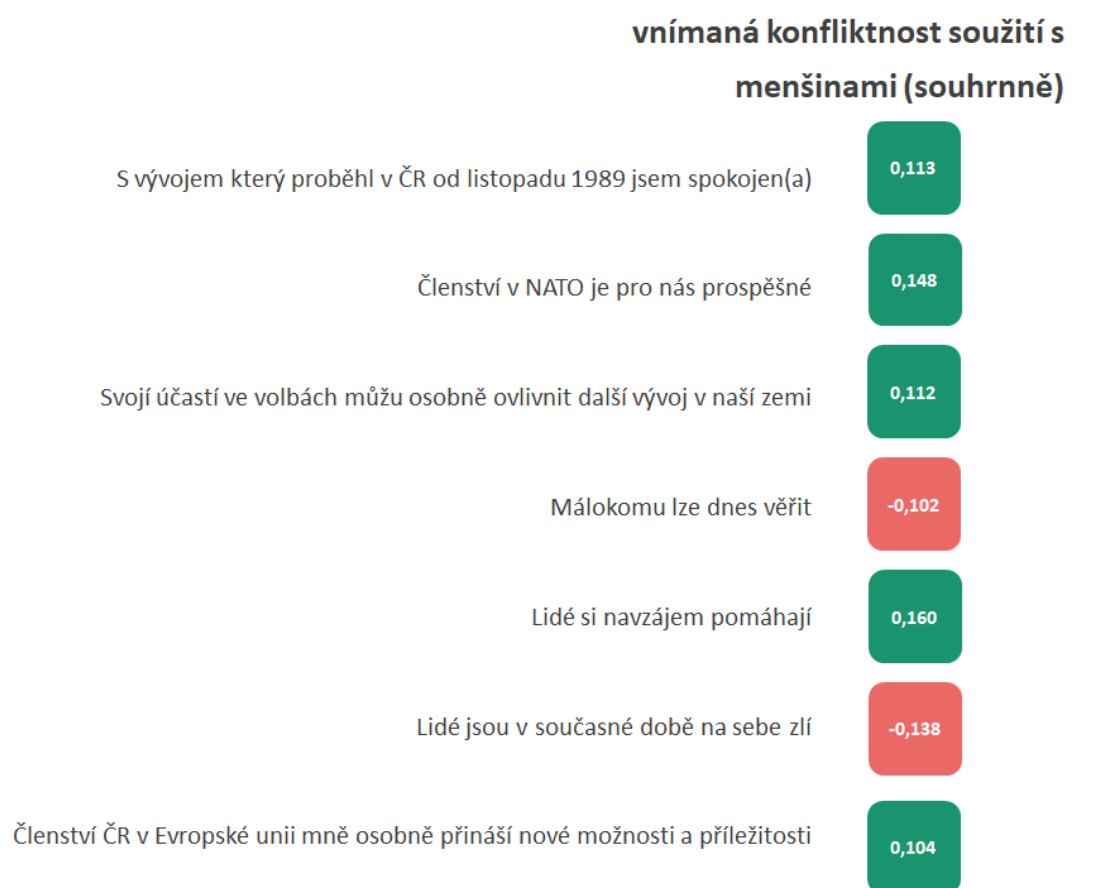
Dostal(a) jste od něj/ní transfuzi krve?

N = 1152; graf zobrazuje údaje v %

I u sociální distance se znovu objevuje dříve pozorovaný nízký vliv souhlasu s výstavbou jaderných elektráren a také názoru, že zhoršování stavu životního prostředí je způsobeno rozvojem techniky a civilizace.

Ti, kteří vidí původ zhoršujícího se životního prostředí v rozvoji techniky a civilizace mají tendenci projevovat větší sociální blízkost ke členům LGBT+ komunity. Nejmenší sociální distanci vyjadřují mladí, kteří sympatizují s ekologickými hnutími, vůči trans osobám. Další ekologické postoje jsou spjaté s nižší sociální distancí vůči všem dotazovaným skupinám.

Tab. č. 15: Korelace společenských postojů s vnímanou konfliktností soužití s menšinami

AP01. (Agregovaná proměnná) Jak hodnotíte soužití většinové společnosti s následujícími skupinami společnosti?

N = 1152; graf zobrazuje údaje v %

Totéž (menší sociální distance vůči dotazovaným skupinám) platí i v souvislosti se spokojeností s vývojem ČR po roce 1989, vnímají členství v EU jako osobně přínosné anebo vnímají členství v NATO jako prospěšné.

Za problematictější považují soužití s menšinami mladí lidé, pokud pocítují nízkou míru sociální důvěry. A také, pokud si myslí, že jsou na sebe v současné době lidé zlí.

Naopak mladí lidé, kteří vnímají život v pozitivnějším světle, například, že si lidé pomáhají nebo mají pocit většího vlivu na vývoj v ČR skrze volby, vnímají soužití s menšinami jako méně problematické.

Tab. č. 16: Korelace společenských postojů s hodnocením postavení menšin ve společnosti

	Muslimové	Romové	Lesby a gayové	Translidé	Rusové	Ukrajinci	Vietnamci
Zajímám se o mezinárodní události	-0,163	-0,247	-0,095	-0,099	-0,067	-0,230	-0,220
S vývojem který proběhl v ČR od listopadu 1989 jsem spokojen(a)	-0,104	-0,137	-0,122	-0,120	0,011	-0,094	-0,114
Stát by měl zabezpečit přijatelnou životní úroveň pro každého	-0,068	-0,071	-0,126	-0,185	0,020	-0,018	-0,014
Úpadek naší společnosti může být zastaven pouze prosazením tvrdších zákonů	0,222	0,247	0,167	0,166	0,103	0,179	0,210
O své stáří by se měl především postarat každý sám	0,044	0,029	0,090	0,115	0,105	0,054	0,018
Náš národ se musí postarat sám o sebe nikdo nám moc nepomůže	0,200	0,230	0,149	0,172	0,053	0,063	0,049
Členství v NATO je pro nás prospěšné	-0,265	-0,282	-0,213	-0,217	-0,004	-0,217	-0,220

AP05. (Agregovaná proměnná) Na postavení příslušníků určitých skupin ve společnosti dnes existuje mnoho pohledů. Co si myslíte Vy?

N = 1152; graf zobrazuje údaje v %

Pokud zastávají mladí lidé liberální názory na společenské dění a zajímají se o mezinárodní dění, pak se u nich projevuje menší tendence k diskriminaci menšin.

Naopak ti, kteří se identifikují s autoritářskými pohledy, například, že úpadek společnosti může být zastaven pouze prosazením tvrdších zákonů, pak vidíme silně negativní postoje zejména k muslimům, Romům i Vietnamcům, o něco méně pak i ke všem dalším menšinám.

Podobně lidé s názorem, že náš národ se nemůže spoléhat na pomoc od ostatních, mají negativnější postoje k muslimům, Romům ale i členům LGBT+ komunity.

Tab. č. 17: Korelace společenských postojů s hodnocením postavení menšin ve společnosti II

	Muslimové	Romové	Lesby a gayové	Translidé	Rusové	Ukrajinci	Vietnamci
Důvěřuji současné vládě	0,107	0,083	0,153	0,168	0,010	0,148	0,144
Svoji účastí ve volbách můžu osobně ovlivnit další vývoj v naší zemi	-0,176	-0,212	-0,187	-0,186	-0,029	-0,166	-0,218
Málokomu lze dnes věřit	0,155	0,241	0,133	0,105	0,110	0,146	0,137
Lidé si navzájem pomáhají	-0,131	-0,208	-0,111	-0,114	-0,049	-0,125	-0,134
Člověk je součástí vyššího celku a měl by dělat to co má uloženo	0,102	0,071	0,089	0,083	0,113	0,150	0,111
Členství ČR v Evropské unii mně osobně přináší nové možnosti a příležitosti	-0,287	-0,330	-0,200	-0,221	-0,051	-0,226	-0,220

APO5. (Agregovaná proměnná) Na postavení příslušníků určitých skupin ve společnosti dnes existuje mnoho pohledů. Co si myslíte Vy?

N = 1152; graf zobrazuje údaje v %

Negativní postoje k menšinám univerzálně, s výjimkou Rusů, mají mladí lidé, kteří důvěřují současné vládě. Mladí pociťující nedostatek sociální důvěry zastávají nejvíce negativní postoj k Romům.

Negativní postoj vidíme také u lidí, kteří se identifikují s názorem, že by každý jednotlivec měl plnit své povinnosti vůči celku a omezit individualismus.

Naopak mladí lidé, kteří považují za přínosné, že je ČR členem EU, vyjadřují výrazně empatictější a pozitivnější postoje ke všem dotazovaným menšinám s výjimkou Rusů. S postojem k Rusům neinteraguje většina společenských postojů kromě výše uvedených negativních.

Tab. č. 18: Korelace společenských postojů se sociální distancí vůči menšinám

	Muslimové	Romové	Lesby a gayové	Translidé	Rusové	Ukrajinci	Vietnamci
Zajímám se o mezinárodní události	0,239	0,238	0,127	0,139	0,161	0,245	0,225
S vývojem který proběhl v ČR od listopadu 1989 jsem spokojen(a)	0,102	0,078	0,072	0,083	0,029	0,072	0,085
Úpadek naší společnosti může být zastaven pouze prosazením tvrdších zákonů	-0,155	-0,177	-0,097	-0,103	-0,100	-0,148	-0,145
Náš národ se musí postarat sám o sebe nikdo nám moc nepomůže	-0,119	-0,130	-0,059	-0,104	-0,018	-0,040	-0,040
Členství v NATO je pro nás prospěšné	0,254	0,209	0,155	0,172	0,093	0,167	0,190
Lidé chtějí mít vysokou životní úroveň ale nejsou ochotni tomu moc obětovat	0,084	0,089	0,121	0,063	0,098	0,112	0,106
Svojí účastí ve volbách můžu osobně ovlivnit další vývoj v naší zemi	0,170	0,169	0,135	0,137	0,082	0,114	0,157

AP06. (Agregovaná proměnná) P06. *Vadilo by Vám, kdyby (dotazované skupiny) 1. Zastával funkci starosty ve vaší obci? 2. Žil(a) ve vašem městě, sousedství? 3. Byl(a) Vaším spolupracovníkem? 4. Uzavřel(a) sňatek s Vaším blízkým příbuzným? 5. Dostal(a) jste od něj/ní transfuzi krve?*
N = 1152; graf zobrazuje údaje v %

Větší sociální distanci od všech menšin vyjadřují mladí lidé s autoritářským postojem, stejně jako tomu bylo u škály moderního rasismu.

Větší sociální distanci k muslimům, Romům a trans lidem uvádějí mladí, kteří si myslí, že náš národ se nemůže spoléhat na pomoc od ostatních. To koresponduje i s vyšší mírou nesnášenlivosti vůči těmto skupinám, kterou mladí vyjadřovali, s výše uvedeným názorem na pomoc od ostatních zemí.

Nejsilněji pozitivní vztah a tedy nejmenší sociální distanci vidíme u těch mladých, kteří se zajímají o mezinárodní události, mají za to, že členství v NATO je pro nás prospěšné a že účastí ve volbách mohou ovlivnit další vývoj v ČR.

Tab. č. 19: Korelace společenských postojů se sociální distancí vůči menšinám II

	Muslimové	Romové	Lesby a gayové	Translidé	Rusové	Ukrajinci	Vietnamci
Málokomu lze dnes věřit	-0,154	-0,204	-0,037	-0,036	-0,099	-0,132	-0,119
Lidé si navzájem pomáhají	0,142	0,161	0,099	0,077	0,108	0,131	0,143
Křesťanské zásady mají trvalou platnost	-0,092	-0,077	-0,171	-0,178	-0,101	-0,086	-0,083
Členství ČR v Evropské unii mně osobně přináší nové možnosti a příležitosti	0,311	0,267	0,160	0,184	0,135	0,206	0,195

AP06. (Agregovaná proměnná) P06. Vadilo by Vám, kdyby (dotazované skupiny) 1. Zastával funkci starosty ve vaší obci? 2. Žil(a) ve vašem městě, sousedství? 3. Byl(a) Vaším spolupracovníkem? 4. Uzavřel(a) sňatek s Vaším blízkým příbuzným? 5. Dostal(a) jste od něj/ní transfuzi krve?
N = 1152; graf zobrazuje údaje v %

Sociální distanci zejména vůči členům LGBT+ komunity pociťují mladí lidé, kteří považují za trvale platné křesťanské zásady.

Vůči Romům a o něco méně i Ukrajincům, Rusům, Vietnamcům a muslimům pak pociťují sociální distanci mladí lidé, kteří nemají dostatečnou sociální důvěru.

Jako pozitivní se naopak projevuje přesvědčení, že si lidé navzájem pomáhají a také osobně vnímaný přínos členství ČR v Evropské unii.